Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0125

Absolutorium za rok 2024: budżet ogólny UE – Komisja

1. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024[1],

– uwzględniając skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2024 (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników za 2024 r. (COM(2025)0824),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2024 r. (COM(2025)0314) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2025)0159),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami instytucji[3] oraz sprawozdania specjalne Trybunału

---

1 Dz.U. L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.

Obrachunkowego,

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[4], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia Komisji absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 (05749/2026 – C10-0037/2026),

– uwzględniając art. 317, 318 i 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012[5], w szczególności jego art. 69, 260, 261 i 262,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii[6], w szczególności jego art. 69, 266, 267 i 268,

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

---

4 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

5 Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. udziela Komisji absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji wraz z rezolucją, która stanowi jej integralną część, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu, jak również krajowym i regionalnym organom kontroli w państwach członkowskich, oraz do zarządzenia jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

2. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska za rok budżetowy 2024 (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024[1],

– uwzględniając skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2024 (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uwzględniając końcowe roczne sprawozdanie finansowe Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska za rok budżetowy 2024[3],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2024 r. (COM(2025)0314) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2025)0159),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące agencji UE za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami agencji[4],

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[5], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia agencjom wykonawczym absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uwzględniając art. 317, 318 i 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii

---

1 Dz.U. L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 Dz.U. C, C/2025/6001, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6001/oj.
4 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europejskiej,

– uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012[6], w szczególności jego art. 69, 260, 261 i 262,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii[7], w szczególności jego art. 69, 266, 267 i 268,

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 58/2003 z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiające statut agencji wykonawczych, którym zostaną powierzone niektóre zadania w zakresie zarządzania programami wspólnotowymi[8], w szczególności jego art. 14 ust. 3,

– uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE) nr 1653/2004 z dnia 21 września 2004 r. w sprawie typowego rozporządzenia finansowego dla agencji wykonawczych, na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 58/2003 określającego status agencji wykonawczych, odpowiedzialnych za niektóre czynności dotyczące obsługi programów wspólnotowych[9], w szczególności jego art. 66 akapit pierwszy i drugi,

– uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2021/173 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającą Europejską Agencję Wykonawczą ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych i Europejską Agencję Wykonawczą ds. Edukacji i Kultury oraz uchylającą decyzje wykonawcze 2013/801/UE, 2013/771/UE, 2013/778/UE,

---

6 Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 Dz.U. L 11 z 16.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 Dz.U. L 297 z 22.9.2004, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/779/UE, 2013/776/UE i 2013/770/UE[10],

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. udziela dyrektor Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska absolutorium z wykonania budżetu Agencji za rok budżetowy 2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji, decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, a także rezolucji, która stanowi integralną część tych decyzji, dyrektor Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu oraz do zarządzenia ich publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

---

10 Dz.U. L 50 z 15.2.2021, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

3. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury za rok budżetowy 2024 (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024[1],

– uwzględniając skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2024 (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uwzględniając końcowe roczne sprawozdanie finansowe Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury za rok budżetowy 2024[3],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2024 r. (COM(2025)0314) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2025)0159),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące agencji UE za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami agencji[4],

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[5], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia agencjom wykonawczym absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uwzględniając art. 317, 318 i 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii

---

1 Dz.U. L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 Dz.U. C, C/2025/6003, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6003/oj.
4 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europejskiej,

– uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012[6], w szczególności jego art. 69, 260, 261 i 262,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii[7], w szczególności jego art. 69, 266, 267 i 268,

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 58/2003 z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiające statut agencji wykonawczych, którym zostaną powierzone niektóre zadania w zakresie zarządzania programami wspólnotowymi[8], w szczególności jego art. 14 ust. 3,

– uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE) nr 1653/2004 z dnia 21 września 2004 r. w sprawie typowego rozporządzenia finansowego dla agencji wykonawczych, na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 58/2003 określającego status agencji wykonawczych, odpowiedzialnych za niektóre czynności dotyczące obsługi programów wspólnotowych[9], w szczególności jego art. 66 akapit pierwszy i drugi,

– uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2021/173 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającą Europejską Agencję Wykonawczą ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych i Europejską Agencję Wykonawczą ds. Edukacji i Kultury oraz uchylającą decyzje wykonawcze 2013/801/UE, 2013/771/UE, 2013/778/UE,

---

6 Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 Dz.U. L 11 z 16.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 Dz.U. L 297 z 22.9.2004, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/779/UE, 2013/776/UE i 2013/770/UE[10],

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. udziela dyrektor Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury absolutorium z wykonania budżetu Agencji za rok budżetowy 2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji, decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, a także rezolucji, która stanowi integralną część tych decyzji, dyrektor Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu oraz do zarządzenia ich publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

---

10 Dz.U. L 50 z 15.2.2021, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

4. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP za rok budżetowy 2024 (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024[1],

– uwzględniając skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2024 (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uwzględniając końcowe roczne sprawozdanie finansowe Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP za rok budżetowy 2024[3],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2024 r. (COM(2025)0314) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2025)0159),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące agencji UE za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami agencji[4],

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[5], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia agencjom wykonawczym absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uwzględniając art. 317, 318 i 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii

---

1 Dz.U. L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 Dz.U. C, C/2025/6015, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6015/oj.
4 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europejskiej,

– uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012[6], w szczególności jego art. 69, 260, 261 i 262,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii[7], w szczególności jego art. 69, 266, 267 i 268,

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 58/2003 z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiające statut agencji wykonawczych, którym zostaną powierzone niektóre zadania w zakresie zarządzania programami wspólnotowymi[8], w szczególności jego art. 14 ust. 3,

– uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE) nr 1653/2004 z dnia 21 września 2004 r. w sprawie typowego rozporządzenia finansowego dla agencji wykonawczych, na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 58/2003 określającego status agencji wykonawczych, odpowiedzialnych za niektóre czynności dotyczące obsługi programów wspólnotowych[9], w szczególności jego art. 66 akapit pierwszy i drugi,

– uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2021/173 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającą Europejską Agencję Wykonawczą ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych i Europejską Agencję Wykonawczą ds. Edukacji i Kultury oraz uchylającą decyzje wykonawcze 2013/801/UE, 2013/771/UE, 2013/778/UE,

---

6 Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 Dz.U. L 11 z 16.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 Dz.U. L 297 z 22.9.2004, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/779/UE, 2013/776/UE i 2013/770/UE[10],

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. udziela dyrektorowi Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP absolutorium z wykonania budżetu Agencji za rok budżetowy 2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji, decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, a także rezolucji, która stanowi integralną część tych decyzji, dyrektorowi Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu oraz do zarządzenia ich publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

---

10 Dz.U. L 50 z 15.2.2021, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

5. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych za rok budżetowy 2024 (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024[1],

– uwzględniając skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2024 (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uwzględniając końcowe roczne sprawozdanie finansowe Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych za rok budżetowy 2024[3],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2024 r. (COM(2025)0314) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2025)0159),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące agencji UE za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami agencji[4],

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[5], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia agencjom wykonawczym absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 (05752/2026 – C10-0050/2026),

---

1 Dz.U. L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 Dz.U. C, C/2025/6023, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6023/oj.
4 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

– uwzględniając art. 317, 318 i 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012[6], w szczególności jego art. 69, 260, 261 i 262,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii[7], w szczególności jego art. 69, 266, 267 i 268,

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 58/2003 z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiające statut agencji wykonawczych, którym zostaną powierzone niektóre zadania w zakresie zarządzania programami wspólnotowymi[8], w szczególności jego art. 14 ust. 3,

– uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE) nr 1653/2004 z dnia 21 września 2004 r. w sprawie typowego rozporządzenia finansowego dla agencji wykonawczych, na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 58/2003 określającego status agencji wykonawczych, odpowiedzialnych za niektóre czynności dotyczące obsługi programów wspólnotowych[9], w szczególności jego art. 66 akapit pierwszy i drugi,

– uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2021/173 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającą Europejską Agencję Wykonawczą ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych i Europejską Agencję Wykonawczą ds. Edukacji i Kultury oraz uchylającą decyzje wykonawcze 2013/801/UE, 2013/771/UE, 2013/778/UE,

---

6 Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 Dz.U. L 11 z 16.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 Dz.U. L 297 z 22.9.2004, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/779/UE, 2013/776/UE i 2013/770/UE[10],

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. udziela dyrektor Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych absolutorium z wykonania budżetu Agencji za rok budżetowy 2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji, decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, a także rezolucji, która stanowi integralną część tych decyzji, dyrektor Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu oraz do zarządzenia ich publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

---

10 Dz.U. L 50 z 15.2.2021, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

6. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Zdrowia i Cyfryzacji za rok budżetowy 2024 (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024[1],

– uwzględniając skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2024 (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uwzględniając końcowe roczne sprawozdanie finansowe Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Zdrowia i Cyfryzacji za rok budżetowy 2024[3],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2024 r. (COM(2025)0314) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2025)0159),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące agencji UE za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami agencji[4],

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[5], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia agencjom wykonawczym absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uwzględniając art. 317, 318 i 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii

---

1 Dz.U. L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 Dz.U. C, C/2025/6041, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6041/oj.
4 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europejskiej,

– uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012[6], w szczególności jego art. 69, 260, 261 i 262,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii[7], w szczególności jego art. 69, 266, 267 i 268,

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 58/2003 z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiające statut agencji wykonawczych, którym zostaną powierzone niektóre zadania w zakresie zarządzania programami wspólnotowymi[8], w szczególności jego art. 14 ust. 3,

– uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE) nr 1653/2004 z dnia 21 września 2004 r. w sprawie typowego rozporządzenia finansowego dla agencji wykonawczych, na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 58/2003 określającego status agencji wykonawczych, odpowiedzialnych za niektóre czynności dotyczące obsługi programów wspólnotowych[9], w szczególności jego art. 66 akapit pierwszy i drugi,

– uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2021/173 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającą Europejską Agencję Wykonawczą ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych i Europejską Agencję Wykonawczą ds. Edukacji i Kultury oraz uchylającą decyzje wykonawcze 2013/801/UE, 2013/771/UE, 2013/778/UE,

---

6 Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 Dz.U. L 11 z 16.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 Dz.U. L 297 z 22.9.2004, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/779/UE, 2013/776/UE i 2013/770/UE[10],

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. udziela dyrektor Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Zdrowia i Cyfryzacji absolutorium z wykonania budżetu Agencji za rok budżetowy 2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji, decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, a także rezolucji, która stanowi integralną część tych decyzji, dyrektor Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Zdrowia i Cyfryzacji, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu oraz do zarządzenia ich publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

---

10 Dz.U. L 50 z 15.2.2021, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

7. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Badań Naukowych za rok budżetowy 2024 (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024[1],

– uwzględniając skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2024 (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uwzględniając końcowe roczne sprawozdanie finansowe Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Badań Naukowych za rok budżetowy 2024[3],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2024 r. (COM(2025)0314) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2025)0159),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące agencji UE za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami agencji[4],

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[5], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia agencjom wykonawczym absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uwzględniając art. 317, 318 i 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii

---

1 Dz.U. L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 Dz.U. C, C/2025/6023, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6023/oj.
4 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europejskiej,

– uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012[6], w szczególności jego art. 69, 260, 261 i 262,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii[7], w szczególności jego art. 69, 266, 267 i 268,

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 58/2003 z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiające statut agencji wykonawczych, którym zostaną powierzone niektóre zadania w zakresie zarządzania programami wspólnotowymi[8], w szczególności jego art. 14 ust. 3,

– uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE) nr 1653/2004 z dnia 21 września 2004 r. w sprawie typowego rozporządzenia finansowego dla agencji wykonawczych, na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 58/2003 określającego status agencji wykonawczych, odpowiedzialnych za niektóre czynności dotyczące obsługi programów wspólnotowych[9], w szczególności jego art. 66 akapit pierwszy i drugi,

– uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2021/173 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającą Europejską Agencję Wykonawczą ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji, Europejską Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP, Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych i Europejską Agencję Wykonawczą ds. Edukacji i Kultury oraz uchylającą decyzje wykonawcze 2013/801/UE, 2013/771/UE, 2013/778/UE,

---

6 Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 Dz.U. L 11 z 16.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 Dz.U. L 297 z 22.9.2004, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/779/UE, 2013/776/UE i 2013/770/UE[10],

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. udziela p.o. dyrektorowi Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Badań Naukowych absolutorium z wykonania budżetu Agencji za rok budżetowy 2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji, decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, a także rezolucji, która stanowi integralną część tych decyzji, p. o. dyrektorowi Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Badań Naukowych, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu oraz do zarządzenia ich publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

---

10 Dz.U. L 50 z 15.2.2021, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

8. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając bilanse i sprawozdania finansowe dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 (COM(2025)0354 – C10-0158/2025),

– uwzględniając informacje finansowe dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju (COM(2025)0354),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące działań finansowanych z dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami Komisji[1],

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[2], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenia Rady z 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia Komisji absolutorium z wykonania działań Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 (05886/2026 – C10-0051/2026),

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, podpisaną w Kotonu (Benin) dnia 23 czerwca 2000 r.[3] i zmienioną w Wagadugu (Burkina Faso) dnia 22 czerwca 2010 r.[4],

– uwzględniając decyzję Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (decyzja w

---

1 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/5405, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5405/oj.
3 Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 3.
4 Dz.U. L 287 z 4.11.2010, s. 3.

sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią)[5],

– uwzględniając art. 33 Umowy wewnętrznej z dnia 20 grudnia 1995 r. między przedstawicielami rządów państw członkowskich zebranymi w Radzie, w sprawie finansowania i zarządzania pomocą Wspólnoty na mocy drugiego protokołu finansowego do czwartej Konwencji AKP–WE[6],

– uwzględniając art. 32 Umowy wewnętrznej z dnia 18 września 2000 r. między przedstawicielami rządów państw członkowskich, zebranymi w Radzie, w sprawie finansowania i zarządzania pomocą wspólnotową na mocy protokołu finansowego do Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi podpisanej w Kotonu (Benin) dnia 23 czerwca 2000 r. oraz w sprawie przydzielania pomocy finansowej dla krajów i terytoriów zamorskich, do których stosuje się część czwartą Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską[7],

– uwzględniając art. 11 Umowy wewnętrznej z dnia 24 czerwca 2013 r. i z dnia 26 czerwca 2013 r. między przedstawicielami rządów państw członkowskich Unii Europejskiej, zebranymi w Radzie, w sprawie finansowania pomocy unijnej na podstawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 zgodnie z umową o partnerstwie AKP–UE oraz w sprawie przydzielania pomocy finansowej dla krajów i terytoriów zamorskich, do których stosuje się część czwartą Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej[8],

– uwzględniając art. 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 74 rozporządzenia finansowego z dnia 16 czerwca 1998 r. dotyczącego rozwoju współpracy finansowej w ramach czwartej Konwencji AKP–WE[9],

– uwzględniając art. 119 rozporządzenia finansowego z dnia 27 marca 2003 r. mającego zastosowanie do 9. Europejskiego Funduszu Rozwoju[10],

– uwzględniając art. 50 rozporządzenia Rady (WE) nr 215/2008 z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego

---

5 Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.
6 Dz.U. L 156 z 29.5.1998, s. 108.
7 Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 355.
8 Dz.U. L 210 z 6.8.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
9 Dz.U. L 191 z 7.7.1998, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.
10 Dz.U. L 83 z 1.4.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.

zastosowanie do 10. Europejskiego Funduszu Rozwoju[11],

– uwzględniając art. 44 rozporządzenia Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego rozporządzenie (UE) 2015/323[12].

– uwzględniając art. 101 i art. 102 tiret trzecie Regulaminu oraz załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rozwoju,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. udziela Komisji absolutorium z wykonania budżetu dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji wraz z rezolucją, która stanowi jej integralną część, Radzie, Komisji, Trybunałowi Obrachunkowemu i Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu oraz do zarządzenia jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

---

11 Dz.U. L 78 z 19.3.2008, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.

12 Dz.U. L 307 z 3.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

9. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie zamknięcia ksiąg dochodów i wydatków w odniesieniu do wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III - Komisja (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2024[1],

– uwzględniając skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2024 (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2023 (COM(2025)0373) oraz szczegółowe odpowiedzi na poszczególne wnioski Parlamentu Europejskiego,

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników za 2024 r. (COM(2025)0824),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2024 r. (COM(2025)0314) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2025)0159),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami instytucji[3] oraz sprawozdania specjalne Trybunału Obrachunkowego,

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[4], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia Komisji absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 (05749/2026 – C10-0037/2026),

– uwzględniając zalecenie Rady z dnia 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia agencjom wykonawczym absolutorium z wykonania

---

1 Dz.U. L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
4 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

budżetu za rok budżetowy 2024 (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uwzględniając art. 317, 318 i 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012[5], w szczególności jego art. 69, 260, 261 i 262,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii[6], w szczególności jego art. 69, 266, 267 i 268,

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 58/2003 z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiające statut agencji wykonawczych, którym zostaną powierzone niektóre zadania w zakresie zarządzania programami wspólnotowymi[7], w szczególności jego art. 14 ust. 2 i 3,

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. zatwierdza zamknięcie ksiąg dochodów i wydatków w odniesieniu do wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy

---

5 Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

7 Dz.U. L 11 z 16.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

2024;

2. przedstawia swoje uwagi w rezolucji stanowiącej integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju;

3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu, jak również parlamentom narodowym oraz krajowym i regionalnym organom kontroli w państwach członkowskich oraz do zarządzenia jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

10. Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie zamknięcia ksiąg dochodów i wydatków dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając bilanse i sprawozdania finansowe dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 (COM(2025)0354 – C10-0158/2025),

– uwzględniając informacje finansowe dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju (COM(2025)0354),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego dotyczące działań finansowanych z dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 wraz z odpowiedziami Komisji[1],

– uwzględniając poświadczenie wiarygodności rachunków[2], jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw przedłożone przez Trybunał Obrachunkowy za rok budżetowy 2024 zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając zalecenia Rady z 17 lutego 2026 r. w sprawie udzielenia Komisji absolutorium z wykonania działań Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 (05886/2026 – C10-0051/2026),

– uwzględniając Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, podpisaną w Kotonu (Benin) dnia 23 czerwca 2000 r.[3] i zmienioną w Wagadugu (Burkina Faso) dnia 22 czerwca 2010 r.[4],

– uwzględniając decyzję Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią)[5],

– uwzględniając art. 33 Umowy wewnętrznej z dnia 20 grudnia 1995 r. między przedstawicielami rządów państw członkowskich zebranymi

---

1 Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
2 Dz.U. C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.
3 Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 3.
4 Dz.U. L 287 z 4.11.2010, s. 3.
5 Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.

w Radzie, w sprawie finansowania i zarządzania pomocą Wspólnoty na mocy drugiego protokołu finansowego do czwartej Konwencji AKP–WE[6],

– uwzględniając art. 32 Umowy wewnętrznej z dnia 18 września 2000 r. między przedstawicielami rządów państw członkowskich, zebranymi w Radzie, w sprawie finansowania i zarządzania pomocą wspólnotową na mocy protokołu finansowego do Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi podpisanej w Kotonu (Benin) dnia 23 czerwca 2000 r. oraz w sprawie przydzielania pomocy finansowej dla krajów i terytoriów zamorskich, do których stosuje się część czwartą Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską[7],

– uwzględniając art. 11 Umowy wewnętrznej z dnia 24 czerwca 2013 r. i z dnia 26 czerwca 2013 r. między przedstawicielami rządów państw członkowskich Unii Europejskiej, zebranymi w Radzie, w sprawie finansowania pomocy unijnej na podstawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 zgodnie z umową o partnerstwie AKP–UE oraz w sprawie przydzielania pomocy finansowej dla krajów i terytoriów zamorskich, do których stosuje się część czwartą Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej[8],

– uwzględniając art. 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 74 rozporządzenia finansowego z dnia 16 czerwca 1998 r. dotyczącego rozwoju współpracy finansowej w ramach czwartej Konwencji AKP–WE[9],

– uwzględniając art. 119 rozporządzenia finansowego z dnia 27 marca 2003 r. mającego zastosowanie do 9. Europejskiego Funduszu Rozwoju[10],

– uwzględniając art. 50 rozporządzenia Rady (WE) nr 215/2008 z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 10. Europejskiego Funduszu Rozwoju[11],

– uwzględniając art. 44 rozporządzenia Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego

---

6 Dz.U. L 156 z 29.5.1998, s. 108.
7 Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 355.
8 Dz.U. L 210 z 6.8.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
9 Dz.U. L 191 z 7.7.1998, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.
10 Dz.U. L 83 z 1.4.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.
11 Dz.U. L 78 z 19.3.2008, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.

rozporządzenie (UE) 2015/323[12].

– uwzględniając art. 101 i art. 102 tiret trzecie Regulaminu oraz załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rozwoju,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

1. zatwierdza zamknięcie ksiąg dochodów i wydatków dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024;

2. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej decyzji Radzie, Komisji, Trybunałowi Obrachunkowemu i Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu oraz do zarządzenia jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (seria L).

---

12 Dz.U. L 307 z 3.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

11. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. zawierającej uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III - Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju (2025/2145(DEC))

Parlament Europejski,

– uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III - Komisja,

– uwzględniając swoje decyzje w sprawie absolutorium z wykonania budżetów agencji wykonawczych za rok budżetowy 2024,

– uwzględniając art. 101 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0085/2026),

A. mając na uwadze, że jedenasty EFR wszedł w fazę końcową, ponieważ 31 grudnia 2020 r. zaczęła obowiązywać klauzula wygaśnięcia; mając jednak na uwadze, że umowy szczegółowe dotyczące obowiązujących umów w sprawie finansowania były podpisywane do 31 grudnia 2023 r., a realizacja bieżących projektów finansowanych z EFR będzie kontynuowana aż do ich ostatecznego ukończenia;

B. mając na uwadze, że dziewiąty, dziesiąty i jedenasty[1] EFR nie zostały włączone do budżetu ogólnego Unii, lecz są nadal wdrażane odrębnie i aż do momentu zamknięcia pozostaną przedmiotem odrębnych sprawozdań;

C. mając na uwadze, że w WRF na lata 2021–2027 pomoc w zakresie współpracy na rzecz rozwoju zapewniana państwom AKP została włączona do Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy

[1] Jedenasty EFR obejmuje WRF na lata 2021–2027.

Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny Wymiar Europy” (ISWMR – „Globalny Wymiar Europy”) jako część budżetu ogólnego UE, zaś pomoc w zakresie współpracy na rzecz rozwoju krajów i terytoriów zamorskich, w tym Grenlandii, została objęta decyzją o stowarzyszeniu zamorskim;

D. mając na uwadze, że EFR są zarządzane prawie w całości przez Dyrekcję Generalną Komisji ds. Partnerstw Międzynarodowych (DG INTPA), przy czym niewielką częścią (7 %) wydatków EFR w 2023 r. zarządza Dyrekcja Generalna ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia (DG NEAR);

Priorytety polityczne

1. podkreśla, jak ważne jest przestrzeganie podstawowych wartości i zasad Unii zapisanych w Traktacie o Unii Europejskiej (TUE) i Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE); w ramach procedury udzielania absolutorium podkreśla w szczególności zasadę praworządności określoną w art. 2 TUE, zasadę należytego zarządzania finansami określoną w art. 317 TFUE oraz zwalczanie nadużyć finansowych i ochronę interesów finansowych Unii zgodnie z art. 325 TFUE;

2. przypomina, że poszanowanie praworządności i praw podstawowych jest warunkiem należytego zarządzania finansami w ramach budżetu Unii oraz że Komisja dysponuje szerokim wachlarzem instrumentów, aby zagwarantować przestrzeganie tych zasad; z poważnym zaniepokojeniem odnotowuje ciągły regres w zakresie praworządności, systemową korupcję i ataki na prawa podstawowe w kilku państwach członkowskich, co ma bezpośredni wpływ na należyte zarządzanie funduszami unijnymi; zauważa, że brak funduszy unijnych ma alarmujący wpływ na świadczenie usług publicznych; podkreśla w szczególności pogarszającą się sytuację na Węgrzech, gdzie ma miejsce powszechna korupcja i gdzie umacniają się sieci oligarchiczne, co wymaga ciągłego monitorowania; ubolewa, że chociaż problemy się utrzymują lub pogłębiają, Komisja zmniejszyła presję w celu nakłonienia do znaczących reform, gdyż spada wysokość zamrożonych kwot; podkreśla, że Komisja musi czynić więcej niż tylko monitorować i spójnie wykorzystywać wszystkie dostępne instrumenty w celu zawieszenia lub ochrony finansowania unijnego, jeżeli niedociągnięcia w zakresie praworządności wpływają na należyte zarządzanie finansami we wszystkich państwach członkowskich, których dotyczy ten problem; podkreśla, że poszanowanie praworządności musi mieć zastosowanie do wszystkich uczestników programów unijnych, w tym do państw trzecich;

3. ponownie podkreśla nadrzędne znaczenie ochrony praw dziecka we wszystkich działaniach Unii; wyraża głębokie zaniepokojenie ustaleniami Międzynarodowej Komisji Śledczej ONZ w sprawie

Ukrainy dotyczącymi deportacji i przymusowego przemieszczania ukraińskich dzieci do Rosji, co udokumentowano w jej sprawozdaniach; podkreśla, że w zakresie swoich kompetencji Unia Europejska musi działać jako konstruktywny i wiarygodny podmiot w międzynarodowych ramach prawnych i instytucjonalnych, przyczyniać się do wielostronnych wysiłków służących identyfikacji dzieci, których to dotyczy, określać ich miejsca pobytu, wspierać poszukiwania i łączenie rodzin oraz ułatwiać bezpieczny powrót, zgodnie z prawem międzynarodowym i najlepszym interesem dziecka; podkreśla, że strategie polityczne i instrumenty finansowania Unii powinny konsekwentnie wspierać współpracę międzynarodową na rzecz ochrony praw dziecka, dostępu do środków odwoławczych, rehabilitacji i reintegracji, a także pociągania do odpowiedzialności za poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka;

4. wyraża zadowolenie, że Europejski Trybunał Obrachunkowy (,,Trybunał”) za rok budżetowy 2024 ponownie wydał opinię bez zastrzeżeń na temat wiarygodności rozliczeń oraz legalności i prawidłowości dochodów; jednocześnie ubolewa, że Trybunał szósty raz z rzędu musiał wydać negatywną opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków budżetowych Unii oraz opinię z zastrzeżeniem co do legalności i prawidłowości wydatków w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF);

5. zauważa, że Trybunał zwraca uwagę na kilka kwestii w swoim sprawozdaniu rocznym za 2024 r., które budzą poważne obawy; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że ogólny poziom błędu spadł z 5,6 % w 2023 r. do 3,6 % w 2024 r.; podkreśla jednak, że spadek ten należy interpretować ostrożnie, ponieważ niekoniecznie odzwierciedla on poprawę w zarządzaniu finansowym lub poprawę skuteczności systemów kontroli – mogą nań wpływać również czynniki kontekstowe, takie jak zakończenie wydatków nadzwyczajnych związanych z COVID-19, stosunkowo niski poziom wykonania budżetu w 2024 r. oraz wczesny etap wdrażania WRF na lata 2021–2027; jest szczególnie zaniepokojony faktem, że chociaż poziom błędu w dziale „Spójność, odporność i wartości” spadł z 9,3 do 5,7 %, nadal znacznie przekracza próg istotności wynoszący 2 %, a Trybunał nadal stwierdza uchybienia w systemach kontroli i wykrywania zarówno po stronie Komisji, jak i państw członkowskich; wyraża zaniepokojenie, że powtarzający się charakter tych ustaleń grozi utrwaleniem obecnego poziomu błędu w polityce spójności; w tym kontekście wyraża poważne zaniepokojenie propozycjami wprowadzenia nowego modelu wydatków w następnych WRF, który w jeszcze większym stopniu opierałby się na systemach kontroli państw członkowskich, podczas gdy najwyraźniej nie wyeliminowano jeszcze podstawowych przyczyn utrzymującego się wysokiego poziomu błędu; przypomina, że polityka spójności pozostaje podstawowym instrumentem Unii służącym promowaniu

konwergencji gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz wspieraniu zrównoważonego rozwoju we wszystkich regionach, a także podkreśla, że przyszła reforma modeli wydatków musi zachować cele, przewidywalność i specjalne ramy budżetowe polityki spójności;

6. wyraża głębokie zaniepokojenie utrzymującymi się niedociągnięciami we wdrażaniu RRF; zauważa, że Trybunał trzeci rok z rzędu wydał opinię z zastrzeżeniem na temat legalności i prawidłowości wydatków w ramach RRF oraz że szacuje, iż minimalny wpływ finansowy jego ustaleń przekracza próg istotności; podkreśla poważne niedociągnięcia w zakresie audytu i kontroli stwierdzone przez Trybunał, które każą wątpić w prawidłowe wykorzystanie środków z RRF; jest szczególnie zaniepokojony niedostateczną rozliczalnością wynikającą z braku wiarygodnych i kompletnych informacji na temat beneficjentów końcowych finansowania unijnego, w szczególności ze względu na dokonaną przez Komisję interpretację pojęcia „ostatecznego odbiorcy” w ramach RRF, która jest sprzeczna z obowiązującymi przepisami; przypomina, że Parlament wielokrotnie wyrażał poważne obawy w poprzednich rezolucjach w sprawie udzielenia absolutorium w odniesieniu do RRF, w tym dotyczące przejrzystości beneficjentów końcowych; uważa, że Komisja powinna wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego; uważa również, że Komisja powinna działać bez zbędnej zwłoki i w pełni sięgnąć po swoje uprawnienia jako strażniczka traktatów wobec państw członkowskich, aby zapewnić obywatelom i zainteresowanym stronom pełny dostęp do tych informacji; jeżeli Komisja tego nie uczyni, Parlament rozważy wszelkie odpowiednie środki w ramach swoich prerogatyw w trosce o przestrzeganie przepisów, w tym działania prawne;

7. zauważa z zaniepokojeniem, że obecny wskaźnik wykonania funduszy spójności jest znacznie niższy niż wskaźnik wykonania w poprzednich WRF na lata 2014–2020, co zbiega się z faktem, że do końca 2024 r. wypłacono jedynie około 50 % środków w ramach RRF, co oznacza, że pozostałe 50 % środków musi zostać wypłacone przed końcem okresu wdrażania RRF w grudniu 2026 r.; zauważa z zaniepokojeniem, że na koniec 2024 r. całkowita kwota pozostających w obrocie obligacji Unii wzrosła do 578,2 mld EUR, i odnotowuje z zaniepokojeniem szacunki Trybunału, zgodnie z którymi kwota ta może osiągnąć 900 mld EUR do końca 2027 r., co będzie stanowić znaczne obciążenie dla przyszłych WRF ze względu na powiązane płatności z tytułu odsetek i spłaty kwoty głównej; zauważa, że stabilność długu Unii musi być uwzględniana we wszystkich przyszłych decyzjach budżetowych;

8. podkreśla, że przejrzystość nie jest abstrakcyjną zasadą zarządzania, lecz podstawowym elementem skutecznej kontroli; podkreśla, że niekompletna dokumentacja, niespójne praktyki rejestracyjne lub korzystanie z nieformalnych kanałów komunikacji bezpośrednio

osłabia ścieżki audytu i ogranicza zdolność organu udzielającego absolutorium do oceny legalności, prawidłowości i należytego zarządzania finansami; w związku z tym ubolewa, że w ostatnich latach odnotowano wiele przykładów nieprzestrzegania przez Komisję rozsądnych standardów przejrzystości, a także odnotowuje wyrok w sprawie T-36/23[2], Stevi i The New York Times przeciwko Komisji; przypomina, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1049/2001 wiadomości tekstowe wysyłane lub otrzymywane przez urzędników Unii będą uznawane za dokumenty tylko wówczas, gdy dotyczą polityki lub decyzji Unii; podkreśla, że Komisja powinna zapewnić zgodność praktyk w zakresie przejrzystości z wysokimi standardami zarządzania, aby zagwarantować organowi udzielającemu absolutorium możliwość pełnej oceny legalności, prawidłowości i należytego zarządzania finansami w budżecie Unii; zwraca uwagę na znaczenie terminowego udzielania odpowiedzi na wnioski o dostęp do dokumentów; zachęca Komisję do wzmocnienia procedur w celu dopilnowania, by organy nadzoru mogły w pełni oceniać legalność, prawidłowość i należyte zarządzanie finansami; uważa, że niezapewnienie właściwej dokumentacji i przejrzystości na wysokim szczeblu kierowniczym grozi podważeniem zaufania publicznego, odpowiedzialności instytucjonalnej i wiarygodności Komisji jako strażniczki traktatów; wzywa kierownictwo Komisji do zapewnienia pełnej zgodności z obowiązkami w zakresie przejrzystości i właściwej rejestracji wszelkiej komunikacji związanej z pracą, w tym na szczeblu przewodniczącego i członków kolegium, oraz do wzmocnienia procedur wewnętrznych i mechanizmów rozliczalności, aby zapobiec podobnym niedociągnięciom w przyszłości;

9. przypomina, że w przypadku byłego premiera Czech uznano, że znajdował się on w sytuacji konfliktu interesów podczas swojej poprzedniej kadencji, co spowodowało zawieszenie i korektę finansowania unijnego; przyjmuje do wiadomości publiczne oświadczenia premiera wskazujące na zamiar zrzeczenia się własności i kontroli nad interesami biznesowymi potencjalnie finansowanymi z funduszy unijnych poprzez utworzenie rzekomo nieodwołalnej umowy powierniczej; przypomina o znaczeniu ustanowienia wiarygodnych rozwiązań prawnych, aby zapobiec wszelkiemu ryzyku polegającemu na tym, że prywatne interesy biznesowe osób pełniących funkcje publiczne mogą skorzystać na funduszach unijnych ; podkreśla, że państwa członkowskie powinny zapewnić skuteczne zabezpieczenia z myślą o zagwarantowaniu przejrzystości, w tym również jeśli chodzi o ujawnianie informacji o własności rzeczywistej, integralność i należyte zarządzanie finansami w odniesieniu do funduszy Unii;

---

2 Wyrok z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie Stevi, New York Times/Komisja, T-36/23, ECLI:EU:T:2025:483, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62023TJ0036.

10. podkreśla, że członkowie Komisji muszą spełniać najwyższe standardy uczciwości, niezależności i rozliczalności, zarówno w związku z funkcjami pełnionymi obecnie, jak i na poprzednich stanowiskach; z niepokojem zauważa, że kilka stanowisk kierowniczych wyższego szczebla w DG NEAR pozostawało nieobsadzonych w okresie, w którym obecny komisarz ds. zdrowia i dobrostanu zwierząt był odpowiedzialny za tę dyrekcję generalną jako komisarz ds. sąsiedztwa i rozszerzenia, a także zwraca uwagę, że informacje przekazane przez Komisję na ten temat podczas wymiany poglądów z organem udzielającym absolutorium były niedokładne; podkreśla, że Komisja musi dbać o to, aby wszyscy komisarze przestrzegali standardów uczciwości, niezależności i etyki zawodowej wymaganych do wykonywania ich obowiązków, zwłaszcza gdy obowiązki te obejmują zarządzanie resortami trudnymi pod względem politycznym i znacznymi funduszami unijnymi; uważa, że poważne i przedłużające się uchybienia w zarządzaniu w DG NEAR, przekazywanie Parlamentowi niedokładnych informacji w kontekście procedury udzielania absolutorium oraz dodatkowe obawy dotyczące postępowania i niezależności przedstawione powyżej wskazują na schemat niezgodny ze standardami rozliczalności, wiarygodności i dobrej administracji wymaganymi od członka Komisji;

11. podkreśla, że Komisja musi działać w sposób w pełni bezstronny i przejrzysty, co obejmuje eliminację konfliktów interesów, jasne rozliczanie z zarządzania środkami unijnymi oraz przestrzeganie własnych wytycznych w zakresie praworządności; wzywa Komisję do zwiększenia przejrzystości i rozliczalności w odniesieniu do mianowania i działalności jej specjalnych doradców poprzez systematyczne publikowanie szczegółowych informacji na temat kryteriów ich wyboru, ich mandatu, zadań, czasu trwania mandatu, wynagrodzenia i deklaracji interesów; podkreśla, że specjalni doradcy mogą wywierać znaczący wpływ na rozwój polityki i w związku z tym muszą podlegać jasnym standardom zarządzania, regularnym obowiązkom sprawozdawczym i proaktywnemu ujawnianiu informacji zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami i art. 15 ust. 3 TFUE;

12. podkreśla, że działania następcze Komisji nie mogą prowadzić do rozszerzania jej kompetencji poza zakres przewidziany traktatami;

13. zauważa, że w kilku sprawozdaniach specjalnych z ostatnich lat Trybunał stwierdził niedociągnięcia w stosowanej przez Komisję metodologii szacowania wpływu wydatków Unii na klimat, co prowadziło do systemowego przeszacowywania w wyniku stosowania systemów znakowania ex ante w oparciu o oczekiwane skutki działań bez uwzględniania rzeczywistych rezultatów; podkreśla, że ograniczenia obecnych metod mogą wpłynąć na wiarygodność zgłoszonych danych liczbowych i mieć wpływ na ocenę wyników przez organ udzielający absolutorium; zauważa ponadto, że obecne metody monitorowania wydatków na klimat i różnorodność

biologiczną nie uwzględniają w pełni wszystkich skutków działań Unii, w tym niektórych środków w ramach wspólnej polityki rolnej; zauważa, że stosowanie zasady „nie czyń poważnych szkód” pomaga zapobiegać wdrażaniu środków niezgodnych z przepisami; podkreśla, że takie ograniczenia metodyczne mogą stwarzać wyzwania w zakresie rozliczalności dla organu udzielającego absolutorium; podkreśla, że zdolność Parlamentu do sprawowania skutecznej kontroli budżetowej zależy od przejrzystych i wiarygodnych dowodów na zgodność z przepisami i wpływ na środowisko na poziomie projektu;

14. przypomina, że w przeprowadzonym przez Komisję w 2024 r. przeglądzie umów o udzielenie dotacji organizacjom pozarządowym nie stwierdzono naruszeń prawa; podkreśla jednak, że każdy odbiorca finansowania unijnego, w tym organizacje pozarządowe, powinien podlegać solidnym, proporcjonalnym i opartym na analizie ryzyka wymogom dotyczącym kontroli i przejrzystości, zgodnie z przepisami prawa i należytym zarządzaniem finansami; podkreśla, że wymogi w zakresie kontroli budżetowej, zabezpieczeń i przejrzystości muszą być stosowane w sposób neutralny, proporcjonalny i oparty na dowodach i że należy zapewnić skuteczne stosowanie przejrzystości i nadzoru w odniesieniu do wszystkich kategorii beneficjentów oraz kontrolę opartą na analizie ryzyka; podkreśla, że brak przejrzystości podważa zaufanie do procesu udzielania absolutorium oraz że skuteczna kontrola wymaga stosowania równoważnych norm wobec wszystkich beneficjentów; przyjmuje do wiadomości ustalenia Trybunału zawarte w sprawozdaniu specjalnym 11/2025 pt. „Przejrzystość finansowania unijnego przyznawanego organizacjom pozarządowym”;

15. zauważa, że na mocy traktatów organizacje społeczeństwa obywatelskiego są uprawnionymi beneficjentami finansowania unijnego i często wspierają osiąganie celów Unii; podkreśla, że wymogi w zakresie kontroli budżetowej, zabezpieczeń i przejrzystości muszą być stosowane w sposób neutralny, proporcjonalny i oparty na dowodach oraz z należytym poszanowaniem pewności prawa; podkreśla, że selektywna przejrzystość może podważać zaufanie do procesu udzielania absolutorium oraz że skuteczna kontrola wymaga spójnego stosowania porównywalnych norm wobec wszystkich beneficjentów; odnotowuje w związku z tym powołanie w Parlamencie grupy roboczej ds. kontroli;

16. przypomina o żywotnej roli organizacji społeczeństwa obywatelskiego w staniu na straży demokratycznych wartości oraz wspieraniu dynamicznego i tętniącego życiem społeczeństwa demokratycznego, ponieważ zapewniają one solidną podstawę szerokiego uwzględniania wszystkich istotnych poglądów w różnych debatach, a także podkreśla, że zgodnie z rozporządzeniem finansowym organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą

otrzymywać wsparcie z funduszy unijnych, by mogły wykonywać te funkcje, zgodnie z art. 11 Traktatu o Unii Europejskiej;

17. przyjmuje z zadowoleniem, że ze względu na pilną potrzebę zwiększenia zdolności obronnych Unii liczba i wielkość unijnych instrumentów finansowania obronności wzrosła od początku rosyjskiej nielegalnej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie; uważa, że obrona Ukrainy i wsparcie dla niej trzeba traktować jako priorytet budżetowy w obecnym kontekście geopolitycznym oraz że należy przeznaczyć odpowiednie zasoby na osiągnięcie tego celu; podkreśla potrzebę kompleksowego unijnego podejścia do finansowania bezpieczeństwa i obronności, stanowiącego odpowiedź zarówno na konwencjonalne zagrożenia wojskowe, jak i zagrożenia niekonwencjonalne, w tym zagrożenia hybrydowe, takie jak zagrożenia związane ze sztuczną inteligencją, dronami i cyberatakami; uważa, że technologie, które zapewniają największą przewagę operacyjną, powinny być finansowane w pierwszej kolejności; podkreśla, że demokratyczna rozliczalność, możliwość kontroli i przejrzystość muszą wzrastać równolegle z wydatkami, a jednocześnie uznaje, że uzasadnione wymogi bezpieczeństwa mogą ograniczać ujawnianie niektórych informacji szczególnie chronionych, bez ograniczania ogólnej zdolności organu udzielającego absolutorium do sprawowania skutecznego nadzoru; podkreśla potrzebę dalszej poprawy przejrzystości unijnego finansowania obronności, w tym poprzez zapewnienie mechanizmów kontroli proporcjonalnych do szczególnego charakteru działań obronnych, ale w pełni zapewniających skuteczny nadzór, a także przez zagwarantowanie, że organ udzielający absolutorium może sprawować demokratyczną kontrolę nad wszystkimi działaniami finansowanymi przez Unię na etapie ich przyjmowania, projektowania i wdrażania;

18. podkreśla, że równość jest jedną z podstawowych wartości Unii i jest zapisana w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej; przypomina o zobowiązaniu Unii do uwzględniania aspektu płci w kształtowaniu polityki i wdrażaniu funduszy unijnych, w tym do sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci;

19. przypomina o porozumieniu ustanawiającym międzyinstytucjonalny organ ds. norm etycznych dla członków instytucji i organów doradczych wymienionych w art. 13 Traktatu o Unii Europejskiej;

20. przypomina, jak ważne jest dbanie o to, aby fundusze unijne były przydzielane i wdrażane w pełnej zgodności z rozporządzeniem finansowym i podstawowymi wartościami Unii; podkreśla potrzebę odpowiedniego nadzoru, przejrzystości i zabezpieczeń w celu zapobiegania nadużyciom finansowym, konfliktom interesów, korupcji, podwójnemu finansowaniu, praniu pieniędzy i niewłaściwemu wykorzystywaniu środków finansowych, w tym przez beneficjentów, których działalność jest niezgodna z wartościami Unii;

w tym kontekście podkreśla kluczową rolę całej unijnej struktury zwalczania nadużyć finansowych i wyraża pewne obawy dotyczące faktu, że niektóre państwa członkowskie odmawiają współpracy z jednym z jej elementów, mianowicie Prokuraturą Europejską;

Kluczowe zalecenia

21. wzywa Komisję, by w szczególności:

(i) pilnie dokonała ponownej oceny pogorszenia się sytuacji w zakresie praworządności i zagrożeń dla budżetu Unii na Węgrzech oraz zajęła się tym problemem, a także podjęła niezbędne działania zgodnie z rozporządzeniem w sprawie warunkowości i przy pomocy innych dostępnych narzędzi, łącznie z możliwością całkowitego wstrzymania wypłaty funduszy unijnych;

(ii) konsekwentnie i prawidłowo stosowała przepisy dotyczące ostatecznych odbiorców, zawarte w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z 12 lutego 2021 r.[3] ustanawiającym Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (rozporządzenie w sprawie RRF), a to poprzez zmianę wytycznych dotyczących krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, by komunikowała się z państwami członkowskimi w sprawie prawidłowego stosowania definicji pojęcia „ostateczny odbiorca”, dbała o to, aby państwa członkowskie gromadziły i przekazywały organowi udzielającemu absolutorium wykaz beneficjentów końcowych z wyłączeniem podmiotów pośredniczących, takich jak ministerstwa lub instytucje zarządzające, przed ostatnim terminem składania wniosków o wypłatę środków w ramach RRF oraz aby w razie konieczności wszczynała postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;

(iii) publikowała wykaz ostatecznych odbiorców i wykonawców w ramach wszystkich instrumentów w zharmonizowanym formacie nadającym się do odczytu maszynowego;

(iv) dbała o zgodność z unijnymi przepisami dotyczącymi dostępu do dokumentów, w tym wiadomości tekstowych, przy jednoczesnym uznaniu, że komunikacja instytucjonalna w interesie publicznym powinna być udostępniana w sposób proporcjonalny i z poszanowaniem wymogów prawnych i wymogów bezpieczeństwa, aby zagwarantować demokratyczny nadzór i rozliczalność;

(v) dbała o to, aby żadne fundusze unijne nie trafiały bezpośrednio ani pośrednio do beneficjentów, w tym również beneficjentów

---

[3] Dz.U. L 57 z 18.2.2021, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

powiązanych z członkami Rady Europejskiej, jeżeli stwierdzono konflikt interesów i nie został on w sposób oczywisty i możliwy do zweryfikowania zażegnany, zgodnie z mającymi zastosowanie unijnymi przepisami i zabezpieczeniami;

(vi) dbała o to, aby wszyscy komisarze i urzędnicy wyższego szczebla wykonywali swoje funkcje w pełnej zgodności z przepisami Unii dotyczącymi uczciwości, konfliktów interesów i dobrej administracji;

(vii) odpowiednio stosowała ramy kontroli wydatków Unii związanych z celami w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej, co obejmuje również proporcjonalny mechanizm weryfikacji, terminowe zgłaszanie danych klimatycznych na poziomie projektu oraz przejrzystą komunikację na temat wpływu na środowisko, zgodnie z zaleceniami Trybunału i z należytym uwzględnieniem wykonalności operacyjnej i konkurencyjności gospodarczej; udoskonaliła monitorowanie i sprawozdawczość w odniesieniu do rezultatów, wykraczając poza zwykłe cele w zakresie wydatków z myślą o maksymalizacji wpływu unijnego finansowania na rzecz klimatu i różnorodności biologicznej;

(viii) zbadała, zgodnie z rozporządzeniem finansowym, przypadki beneficjentów potencjalnie nieuczciwych lub nieprzestrzegających przepisów; przypomina o znaczeniu odpowiedniego nadzoru nad finansowaniem unijnym, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania podstawowych wartości Unii, oraz o zobowiązaniu prawnym Komisji do dbania o to, aby beneficjenci przestrzegali tych wartości i postępowali zgodnie z etyką zawodową;

(ix) zadbała o to, by Prokuratura Europejska dysponowała odpowiednimi zasobami do badania przypadków nadużyć związanych z finansowaniem unijnym, w tym z instrumentem RRF, a to z uwagi na rosnącą liczbę dochodzeń i wysokie szacowane szkody;

(x) kontynuowała wysiłki podejmowane w kontekście sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci i śledzenia wpływu budżetu Unii na wspieranie równości płci;

ROZDZIAŁ I – Wieloletnie ramy finansowe

Poświadczenie wiarygodności Europejskiego Trybunału Obrachunkowego oraz zarządzanie budżetem i finansami

Wiarygodność rozliczeń

22. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Trybunał stwierdził w swoim sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu za rok budżetowy 2024[4], że skonsolidowane sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za ten rok jest wiarygodne; zauważa, że od 2007 r. Trybunał wydaje co roku opinię bez zastrzeżeń na temat wiarygodności rozliczeń;

23. odnotowuje, że na dzień 31 grudnia 2024 r. zobowiązania ogółem wyniosły 827,3 mld EUR, a aktywa razem wyniosły 518,5 mld EUR; zauważa, że różnica w wysokości 308,8 mld EUR odpowiada ujemnym aktywom netto obejmującym dług i tę część wydatków już poniesionych przez Unię do 31 grudnia 2024 r., która będzie musiała zostać sfinansowana z przyszłych budżetów; zauważa ponadto, że ujemny wynik gospodarczy za 2024 r. wyniósł 97,2 mld EUR, przy czym kwoty wydatkowane w ramach instrumentu NextGenerationEU (NGEU) znacznie przyczyniły się zarówno do ujemnej wartości aktywów netto, jak i do wyniku gospodarczego;

24. zauważa, że na koniec 2024 r. szacunkowa wartość poniesionych, ale jeszcze niezgłoszonych wydatków, których zwrot należy się beneficjentom, zaksięgowanych jako rozliczenia międzyokresowe, wyniosła 160,7 mld EUR (w 2023 r.: 155,2 mld EUR), z czego 7,9 mld EUR to prognozowane przyszłe płatności w ramach RRF;

25. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Trybunału, że aktywa, zobowiązania, dochody i wydatki, w tym związane z NGEU, oraz szacunki dotyczące procesu wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE i skutków rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie są rzetelnie przedstawione w skonsolidowanym rocznym sprawozdaniu finansowym;

Legalność i prawidłowość dochodów Unii

26. odnotowuje wniosek Trybunału, że dochody Unii są wolne od istotnych błędów oraz że systemy zarządzania zbadane przez Trybunał były ogólnie skuteczne;

Legalność i prawidłowość wydatków Unii

27. zdecydowanie ubolewa nad negatywną opinią na temat legalności i prawidłowości wydatków budżetowych Unii wydaną przez Trybunał

---

4. Dz.U. C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.

szósty rok z rzędu; przypomina, że organ udzielający absolutorium nadal ściśle monitoruje rozwój sytuacji i regularnie dokonuje oceny sytuacji w kontekście procedury udzielania absolutorium; podkreśla znaczenie ciągłych i nieustających wysiłków na rzecz wyeliminowania podstawowych niedociągnięć oraz wzmocnienia zarządzania finansami i mechanizmów kontroli zarówno w Komisji, jak i w państwach członkowskich; zwraca uwagę na trudności, jakie dla organu udzielającego absolutorium wynikają z tego, że Trybunał Obrachunkowy i Komisja stosują różne definicje prawne i metodologiczne;

28. z zadowoleniem przyjmuje spadek szacowanego przez Trybunał poziomu błędu do 3,6 % w wydatkach w 2024 r., co stanowi spadek o dwa punkty procentowe w porównaniu z 5,6 % w 2023 r.; zauważa z zaniepokojeniem, że Trybunał nadal wykrywa istotne problemy w wydatkach opartych na zwrocie kosztów, które to wydatki w największym stopniu przyczyniają się do ogólnego poziomu błędu, gdyż szacowany poziom błędu dotyczący właśnie tych wydatków wynosi 5,7 %; odnotowuje, że skutki błędów stwierdzonych przez Trybunał szacuje się jako zarówno istotne, jak i powszechne;

29. zauważa, że szacunki Komisji na 2024 r. dotyczące ryzyka w chwili dokonywania płatności, obejmujące wszystkie działy WRF z wyjątkiem działu 3, są stale niższe niż przedziały ufności Trybunału, zwłaszcza w przypadku działów 2 i 6; uważa, że odzwierciedla to również znaczne różnice metodologiczne i związane z mandatem między tymi dwiema instytucjami;

30. zauważa, że w przeciwieństwie do Trybunału, który musi zgłaszać wszystkie błędy niezależnie od tego, czy korekta finansowa jest możliwa, Komisja zgłasza jedynie nieprawidłowości, w przypadku których uznaje, że odzyskanie środków jest prawnie uzasadnione; przypomina, że zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów Komisja uznaje za nieprawidłowość każde naruszenie obowiązującego prawa wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które powoduje lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie Unii poprzez obciążenie go nieuzasadnionymi wydatkami, natomiast definicja błędu przyjęta przez Trybunał obejmuje wszystkie płatności dokonane bez spełnienia wymaganych warunków; ponownie wyraża zaniepokojenie faktem, że ze względu na swoje odrębne role instytucjonalne Komisja i Trybunał stosują różne interpretacje prawne i definicje metodologiczne, co może prowadzić do nieporozumień; wyraża zaniepokojenie, że Komisja może systematycznie zaniżać rzeczywisty poziom błędu; popiera opracowanie wspólnego podejścia kontrolnego i metodyki audytu;

31. podkreśla, jak ważne jest dopilnowanie, by organy publiczne skutecznie odzyskiwały kwoty utracone w wyniku nadużyć finansowych, uchylania się od opodatkowania, nieprawidłowości i fragmentacji w administracji, gdyż jest to ważny element ochrony

finansów publicznych; wzywa Komisję do zwiększenia przejrzystości poprzez publikowanie co roku jasnych informacji na temat odzyskanych środków, korekt finansowych i konfiskat związanych z wydatkami Unii i współpracą w zakresie egzekwowania prawa, a także do przedstawiania tych informacji w spójny i przystępny sposób z myślą o rozliczalności przy jednoczesnym unikaniu niepotrzebnych obciążeń administracyjnych;

32. ponownie z zaniepokojeniem odnotowuje, że Trybunał zauważył, iż w ocenie ryzyka przeprowadzonej przez Komisję prawdopodobnie zaniżono rzeczywisty poziom ryzyka w kilku obszarach; zauważa, że uchybienia stwierdzone w niektórych systemach zarządzania i kontroli mogą mieć wpływ na ogólną wiarygodność wniosków z kontroli; podkreśla potrzebę zapewnienia solidnego nadzoru we wszystkich trybach zarządzania; wyraża zadowolenie, że od 2025 r. Trybunał porzuci praktykę doboru prób audytowych z transakcji poddanych już przeglądowi przez Komisję lub krajowe instytucje audytowe; zmiana ta jest konieczna, ponieważ podejście to, choć miało prowadzić do ujawniania co najwyżej nielicznych błędów, wielokrotnie okazywało się zawodne; podkreśla, że zmiany te budzą poważne wątpliwości co do skuteczności unijnych systemów kontroli i dowodzą słuszności ponawianego od dawna apelu Parlamentu o niezawodne mechanizmy zapewniania wiarygodności we wszystkich trybach zarządzania;

33. domaga się, aby Komisja przyspieszyła wdrażanie interoperacyjnych narzędzi służących do zwalczania nadużyć finansowych i do eksploracji danych we wszystkich trybach zarządzania, umożliwiających kontrole krzyżowe w zakresie rzeczywistej własności, wskaźników ryzyka związanego z zamówieniami publicznymi i sygnałów o podwójnym finansowaniu; wzywa Komisję do corocznego składania organowi udzielającemu absolutorium sprawozdań na temat zakresu i skuteczności tych narzędzi, w tym ich wykorzystania przez instytucje zarządzające; ponownie podkreśla pilną potrzebę obowiązkowego stosowania narzędzi eksploracji danych i sztucznej inteligencji w celu skutecznego zwalczania nadużyć finansowych i nieprawidłowości;

34. podkreśla, że szacowany poziom błędu w wydatkach Unii, przedstawiony w poświadczeniu wiarygodności Trybunału, odzwierciedla płatności, które, w ocenie Trybunału, nie były w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami ani nie spełniały warunków; uważa, że chociaż nie jest to wskaźnik nadużyć finansowych czy korupcji i nie oznacza automatycznie marnotrawstwa zasobów, to zwraca to uwagę na obszary, w których środki naprawcze mogą wzmocnić właściwe stosowanie przepisów i skutecznie chronić interesy finansowe Unii; ubolewa, że utrzymujące się poziomy błędu, choć często chodzi o błędy techniczne, mimo to mogą podważyć zaufanie publiczne do należytego zarządzania finansami w ramach budżetu Unii;

35. przypomina, że zgodnie z traktatami do podjęcia decyzji w sprawie absolutorium za dany rok organ udzielający absolutorium potrzebuje na koniec roku poświadczenia wiarygodności rachunków, jak również legalności i prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw; zauważa, że unijne programy wydatków mają charakter wieloletni oraz że ich systemy zarządzania i kontroli obejmują wiele lat, co umożliwia korekty i odzyskiwanie środków po zakończeniu roku;

36. przypomina, że Komisja ponosi główną odpowiedzialność za zapobieganie nadużyciom finansowym naruszającym interesy finansowe Unii i za wykrywanie tych nadużyć; zauważa, że zgodnie ze swoim mandatem Trybunał Obrachunkowy musi zgłaszać wszelkie przypadki nieprawidłowości stwierdzone podczas prac kontrolnych; zauważa ponadto, że Trybunał kieruje do Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) podejrzenia dotyczące przestępstw wchodzących w zakres kompetencji Prokuratury Europejskiej oraz podejrzenia dotyczące nadużyć finansowych, korupcji lub innych nielegalnych działań; zauważa, że w 2024 r. Trybunał zgłosił OLAF-owi 19 przypadków podejrzeń o nadużycia finansowe, a jednocześnie zgłosił EPPO siedem z tych przypadków, co jak dotąd doprowadziło do sześciu dochodzeń OLAF-u i siedmiu dochodzeń EPPO; wyraża uznanie dla Trybunału za systematyczne składanie sprawozdań OLAF-owi i EPPO, zwłaszcza że informacje pochodzące z działań kontrolnych charakteryzują się wysokim stopniem wiarygodności; podkreśla, że wszystkie przypadki nieprawidłowych wydatków wykryte przez Trybunał należy zgłaszać OLAF-owi i EPPO, pozostawiając tym właściwym organom ocenę, czy istniał zamiar popełnienia oszustwa uzasadniający dalsze dochodzenie; podkreśla znaczenie stałej koordynacji między Komisją, OLAF-em, EPPO i Trybunałem w celu zapewnienia terminowych i skutecznych działań następczych w odniesieniu do wszystkich zgłoszonych spraw, zgodnie z ich odpowiednimi mandatami; ponownie podkreśla, że Komisja musi zapewnić tym organom odpowiednie zasoby, aby zagwarantować rzeczywiste transgraniczne zdolności w zakresie prowadzenia dochodzeń i wykrywania; przypomina o tym, jak ważna jest pełna niezależność operacyjna Prokuratury Europejskiej i OLAF-u;

Zarządzanie budżetem i finansami

37. zauważa, że w ramach śródokresowej rewizji WRF, przyjętej w lutym 2024 r., wprowadzono zmienione dostosowanie techniczne, w wyniku którego pułap środków na zobowiązania na rok 2024 podniesiono ze 186,0 do 186,8 mld EUR, a poziom środków na płatności o 7,1 mld EUR, co oznacza, że ostateczne środki na płatności wyniosły 149,7 mld EUR, a jednocześnie ogólny pułap płatności utrzymano na poziomie 170,5 mld EUR; zauważa ponadto, że w ramach przeglądu ustanowiono również Rezerwę na rzecz Ukrainy i Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI) jako nowe instrumenty szczególne umieszczone poza pułapami WRF;

38. zauważa, że władza budżetowa początkowo zatwierdziła budżet Unii na 2024 r. w wysokości 189,4 mld EUR w środkach na zobowiązania; odnotowuje, że przyjęcie w ciągu roku pięciu budżetów korygujących doprowadziło do wzrostu netto o 5,9 mld EUR, co oznacza, że łączne zobowiązania wyniosły 195,3 mld EUR, a tym samym przekroczyły pułap WRF wynoszący 186,8 mld EUR; podkreśla, że było to możliwe dzięki wykorzystaniu instrumentów szczególnych WRF, które zapewniają dodatkowe zasoby poza pułapami w celu zaspokojenia pojawiających się lub nieprzewidzianych potrzeb;

39. zauważa, że absorpcja europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (ESIF) na lata 2014–2020 osiągnęła zaawansowany etap, a łączne płatności wyniosły 475,2 mld EUR, co stanowi 97,0 % z 489,9 mld EUR dostępnych w ramach programów; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że 21 państw członkowskich przekroczyło wskaźnik absorpcji na poziomie 95,0 % w okresie programowania 2014–2020, co świadczy o dużej zdolności wdrożeniowej w miarę zbliżania się zamknięcia tego okresu;

40. podkreśla, że przedstawione przez Komisję skumulowane wskaźniki absorpcji, oparte na płatnościach zaliczkowych i płatnościach okresowych na rzecz państw członkowskich, nie odzwierciedlają w pełni postępów w realizacji projektów w terenie, ponieważ nie uwzględniają całkowitych kwot wypłaconych beneficjentom końcowym przez organy krajowe;

41. zauważa z zaniepokojeniem, że pomimo znacznego wzrostu płatności w 2024 r. absorpcja środków na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027 pozostaje niska – w 2024 r. wypłacono 14,7 mld EUR w porównaniu z 6,3 mld EUR w 2023 r., co nadal stanowi niewielką kwotę w porównaniu z całkowitym przydziałem środków; zauważa ponadto, że w 2024 r. płatności z dotacji w ramach RRF wyniosły jedynie 55,9 mld EUR, co stanowi około połowę kwoty przewidzianej w prognozie Komisji z czerwca 2023 r. i odzwierciedla utrzymujące się opóźnienia w składaniu i rozpatrywaniu wniosków o płatność;

42. zauważa, że w 2024 r. w prognozie Komisji przewidziano umorzenia w wysokości 8,8 mld EUR na lata 2025–2027, co stanowi wzrost w stosunku do kwoty 8,1 mld EUR oszacowanej w 2023 r. na lata 2024–2027, przy czym wzrost ten wynika głównie z programów polityki spójności w obecnych WRF oraz z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), ponieważ programy na lata 2014–2020 dobiegają końca w 2026 r.; niski poziom wykonania w 2024 r. stawia pod znakiem zapytania znaczne kwoty począwszy od 2025 r.;

43. zauważa z zaniepokojeniem, że w przypadku Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i EFS+ Komisja prognozuje łączne umorzenia w wysokości 2,7 mld EUR, co stanowi

znaczny wzrost w porównaniu z 2,2 mld EUR prognozowanymi w 2023 r. i prawie siedmiokrotny wzrost w porównaniu z 0,4 mld EUR prognozowanymi w 2022 r., pomimo założenia znacznego przyspieszenia wdrażania w latach 2026 i 2027; podkreśla, że nieosiągnięcie tego przyspieszonego wskaźnika wykonania spowoduje dalszy wzrost kwot zagrożonych umorzeniem;

44. ostrzega, że różne rodzaje ryzyka zidentyfikowane przez Trybunał w budżecie Unii, w tym zobowiązania pozostające do spłaty, mogą zagrozić realizacji celów Unii; zgodnie z zaleceniami Trybunału wzywa Komisję do podjęcia rzeczywistych działań z myślą o tym, aby narzędzia ograniczania ryzyka (takie jak wspólny fundusz rezerw) były wystarczająco wydajne;

45. zauważa, że nominalna wartość unijnego długu pozostającego do spłaty osiągnęła pod koniec 2024 r. 601,3 mld EUR, co odzwierciedla korzystanie z usług rynków kapitałowych do finansowania programów unijnych takich jak instrument tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE) i NGEU; zauważa, że do 2027 r. łączna kwota długu pozostającego do spłaty może przekroczyć 900 mld EUR, co stanowi niemal dziesięciokrotność poziomu odnotowanego w 2020 r. przed uruchomieniem NGEU; odnotowuje, że od grudnia 2022 r. Komisja stosuje zdywersyfikowaną strategię finansowania jako standardową metodę pozyskiwania funduszy na rynkach kapitałowych oraz podkreśla znaczenie przejrzystej sprawozdawczości, odpowiedzialności fiskalnej i należytego zarządzania finansami w kontekście zwiększonych pożyczek i ryzyka związanego ze stopami procentowymi w celu zagwarantowania stabilności fiskalnej oraz zapewnienia pełnej rozliczalności i demokratycznego nadzoru ze strony organu udzielającego absolutorium;

46. zauważa, że wydatki z tytułu odsetek związane z finansowaniem bezzwrotnego wsparcia w ramach NGEU wyniosły 5,4 mld EUR w latach 2021–2024, w tym 3,4 mld EUR w samym 2024 r., co jest kwotą o prawie 50 % wyższą niż pierwotna prognoza wynosząca 3,7 mld EUR; zauważa, że całkowite wydatki z tytułu odsetek w obecnych WRF mogą wynieść od 29,0 do 30,4 mld EUR, co stanowi około dwukrotność pierwotnych szacunków Komisji wynoszących 14,9 mld EUR; zauważa ponadto, że w briefingu z 2024 r. pt. „Zarządzanie zobowiązaniami dłużnymi w budżecie UE w ramach WRF na okres po 2027 r.”, zleconym przez Komisję Budżetową[5], oszacowano, że płatności odsetek z tytułu bezzwrotnego wsparcia w ramach NGEU w kolejnych WRF mogą wynieść od 70,9 do 73,8 mld EUR, co podkreśla długoterminowy wpływ pożyczek zaciągniętych w

5 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/766173/IPOL_BRI(2024)766173_EN.pdf.

ramach NGEU na budżet;

47. zauważa, że ekspozycja budżetu Unii nadal rosła w 2024 r., co odzwierciedla rosnącą liczbę operacji zaciągania pożyczek i powiązanych gwarancji; zwraca uwagę, że całkowita ekspozycja budżetu Unii na koniec 2024 r. wyniosła 342,0 mld EUR, co oznacza wzrost o 14,8 % w porównaniu z 298,0 mld EUR na koniec 2023 r.; podkreśla, że tendencja ta uwypukla znaczenie solidnego systemu, odpowiedzialności fiskalnej i przejrzystej sprawozdawczości, aby zapewnić Unii możliwość wywiązania się ze swoich zobowiązań dłużnych w każdych okolicznościach; podkreśla, że w kontekście rosnących poziomów zadłużenia rozwój rzeczywistych nowych zasobów własnych ma zasadnicze znaczenie dla zapobieżenia sytuacji, w której koszty obsługi zadłużenia wyprą priorytety w przyszłych wieloletnich ramach finansowych;

48. zauważa z zaniepokojeniem, że – jak podkreślił Trybunał w sprawozdaniu specjalnym 18/2025 w sprawie elastyczności budżetu UE – wniosek Komisji dotyczący WRF na lata 2021–2027 nie opierał się w wystarczającym stopniu na dogłębnej identyfikacji i analizie potrzeb oraz zagrożeń, którym budżet Unii powinien być w stanie sprostać; odnotowuje, że chociaż istniejące rozwiązania dotyczące elastyczności umożliwiły Unii reagowanie na pojawiające się priorytety, to w pierwszych latach WRF wielokrotnie wyczerpano szereg narzędzi elastyczności, co ograniczyło pole manewru na pozostałą część okresu; podkreśla, że ramy elastyczności są zbyt złożone i nie mają jasno określonej kolejności uruchamiania marginesów poniżej pułapów i instrumentów szczególnych powyżej tych pułapów; zauważa ponadto, że niektóre narzędzia elastyczności pokrywają się ze sobą i z programami tematycznymi ukierunkowanymi na te same potrzeby, co skutkuje niepotrzebną złożonością zarządzania finansami i podejmowania decyzji;

Zalecenia

49. zdecydowanie popiera zalecenia Trybunału zawarte w jego sprawozdaniu rocznym dotyczącym wykonania budżetu za rok budżetowy 2024 oraz w powiązanych sprawozdaniach specjalnych; wzywa Komisję do ich bezzwłocznego wdrożenia oraz do informowania organu udzielającego absolutorium o postępach w ich wdrażaniu;

50. wzywa Komisję, by w szczególności:

    (i) wzmocniła wiarygodność i przejrzystość sprawozdawczości finansowej, w szczególności poprzez dalszą poprawę jasności prezentacji ujemnych aktywów netto i rozliczeń międzyokresowych oraz dopilnowanie, by władza budżetowa była jasno i systematycznie informowana o długoterminowych

skutkach budżetowych pożyczek zaciągniętych w ramach NGEU;

(ii) podjęła wszelkie niezbędne środki w celu wyeliminowania utrzymujących się niedociągnięć w zakresie legalności i prawidłowości wydatków, w tym poprzez udoskonalenie i doprecyzowanie wytycznych dla instytucji zarządzających, kontynuowanie wysiłków na rzecz wyeliminowania niedociągnięć stwierdzonych w wydatkach dokonywanych na zasadzie zwrotu poniesionych kosztów oraz zapewnienie konsekwentnego stosowania rozporządzenia dotyczącego warunkowości w zakresie praworządności w przypadku utrzymywania się ryzyka;

(iii) dostosowała swoją metodykę oceny ryzyka w momencie dokonywania płatności, tak aby zapewnić pełną zgodność między jej szacunkami ryzyka a środowiskiem kontroli, na którym się opiera;

(iv) wzmocniła monitorowanie wdrażania funduszy objętych zarządzaniem dzielonym na lata 2021–2027, w tym podjęła bardziej aktywne działania następcze w przypadku niskich wskaźników absorpcji, zwiększyła wsparcie administracyjne i ukierunkowaną pomoc techniczną dla państw członkowskich oraz systematycznie identyfikowała strukturalne wąskie gardła, które spowalniają wdrażanie;

(v) w pełni wykorzystywała wszystkie dostępne instrumenty, aby zapobiegać umorzeniom i zapewnić pełną i skuteczną absorpcję przydzielonych środków;

(vi) klarownie informowała o skutkach oczekiwanych wydatków z tytułu odsetek na operacje zaciągania pożyczek przez Unię, w tym o ich wpływie na budżet w przyszłych WRF, oraz o stabilności obecnej zróżnicowanej strategii finansowania;

(vii) dokonała przeglądu i uproszczenia struktur elastyczności w budżecie Unii na kolejne WRF, w tym poprzez ustalenie jasnej kolejności uruchamiania marginesów i instrumentów szczególnych, aby zapewnić komplementarność narzędzi elastyczności oraz poprawić przejrzystość i przewidywalność ich stosowania przy jednoczesnym zagwarantowaniu demokratycznego nadzoru ze strony władzy budżetowej;

(viii) zaleca, aby w przyszłych wnioskach dotyczących WRF Komisja uwzględniła kompleksową analizę potrzeb, ryzyka i zdolności reagowania kryzysowego, zapewniając, że instrumenty elastyczności są wystarczająco uzasadnione, odpowiednio finansowane i zdolne do reagowania na nieprzewidziane zdarzenia bez ich przedwczesnego wyczerpania;

(ix) zadbała o to, aby unijne struktury zwalczania nadużyć finansowych, w szczególności OLAF i Prokuratura Europejska, były wyposażone w wystarczające i odpowiednie zasoby oraz aby możliwa była ścisła współpraca między nimi oraz z Komisją, w tym poprzez terminowe przekazywanie przypadków podejrzeń nadużyć finansowych oraz wzmocnienie strategii zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach wydatków wysokiego ryzyka i w ramach instrumentów finansowych na dużą skalę;

(x) publikowała jasne, przyjazne dla użytkownika podsumowania wyników i wydatków, w tym jednostronicowe przeglądy i interaktywne tablice ze zbiorami danych nadającymi się do odczytu maszynowego;

Dochody

51. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że ogólne dowody kontroli również za rok budżetowy 2024 wskazują, iż poziom błędu w dochodach nie był istotny; jednocześnie nadal zwraca uwagę, że problemy związane z nieprawidłowym deklarowaniem lub niedeklarowaniem należności celnych („luka w należnościach celnych”) prowadzą do niedoboru pobranych należności celnych przywozowych, co od wielu lat stanowi problem dla Unii i jej państw członkowskich;

52. podkreśla, jak ważna jest odpowiedzialność państw członkowskich za pobór podatku od wartości dodanej (VAT) i tradycyjnych zasobów własnych, jeśli chodzi o zapewnienie uczciwej konkurencji i sprawiedliwego opodatkowania na jednolitym rynku oraz zagwarantowanie sprawiedliwego podziału między państwa członkowskie obciążeń związanych z finansowaniem wydatków Unii; odnotowuje z zadowoleniem, że zbadane przez Trybunał systemy związane z dochodami były zasadniczo skuteczne; jednocześnie apeluje do Komisji, by zintensyfikowała wysiłki na rzecz poprawy poboru istniejących zasobów własnych, w tym poprzez zajęcie się pozostałymi uchybieniami stwierdzonymi przez Trybunał, zwłaszcza tymi związanymi z nierozstrzygniętymi od dawna kwestiami dotyczącymi zastrzeżeń w zakresie podatku VAT i otwartymi kwestiami dotyczącymi tradycyjnych zasobów własnych;

53. podkreśla, że reforma unijnego systemu celnego nadal jest ważna dla modernizacji zasobów własnych oraz skuteczności walki z przestępczością zorganizowaną na szczeblu europejskim i krajowym; odnotowuje uwagę Trybunału dotyczącą potrzeby dalszego planowania w zakresie wdrażania i operacjonalizacji; podkreśla znaczenie terminowej i skoordynowanej realizacji uzgodnionych elementów reform;

54. podkreśla, że szybkie przyjęcie i wdrożenie wszystkich elementów wniosku dotyczącego reformy celnej powinno pozostać kluczowym

priorytetem; podkreśla, że ustanowienie Urzędu UE ds. Celnych i unijnego centrum danych celnych powinno przyczynić się do oceny ryzyka w czasie rzeczywistym, wykrywania nadużyć finansowych i jednolitego stosowania przepisów celnych, zastępując rozdrobnione systemy krajowe na rzecz silniejszej cyfrowej unii celnej; podkreśla, jak ważne jest zadbanie o to, aby reforma doprowadziła do znacznego zmniejszenia luki w należnościach celnych i zwiększyła skuteczność unijnych kontroli celnych; zwraca uwagę, jak ważne jest przeprowadzanie oceny ryzyka w czasie rzeczywistym i cyfrowe kontrole celne;

55. pochwala wysiłki podejmowane przez Prokuraturę Europejską i OLAF w walce ze zorganizowanym wykorzystywaniem niedociągnięć w unijnych kontrolach celnych; zachęca do dalszego wzmacniania zdolności operacyjnych Prokuratury Europejskiej i poszerzania jej wiedzy fachowej na temat wzorców przestępczości zorganizowanej mających wpływ na dochody i wydatki Unii, w tym poprzez specjalistyczne wspólne zadania, zaawansowaną wymianę informacji wywiadowczych i zdolności w zakresie analizy ryzyka;

56. podkreśla znaczenie środków zapobiegawczych i ostrożnościowych w kontekście zwalczania oszustw związanych z VAT; zachęca do zbadania innowacyjnych metod, takich jak dobór próby oparty na analizie ryzyka i statystyczna ekstrapolacja wyników kontroli na większą liczbę transakcji przy pełnym poszanowaniu gwarancji prawnych i proporcjonalności;

57. z zadowoleniem przyjmuje wnioski dotyczące nowych zasobów własnych przedstawione przez Komisję, w tym w ramach pakietu wniosków dotyczących kolejnych WRF, które powinny być w stanie co najmniej pokryć wydatki związane z odsetkami i spłatą pożyczek w ramach RRF, aby zagwarantować, że takie wydatki nie ograniczą środków unijnych dostępnych na regularne programy wydatków Unii; zauważa, że gdyby obecne wnioski nie mogły zostać przyjęte bez szkody dla odpowiedzialności fiskalnej, można byłoby rozważyć również inne źródła dochodów; uważa, że należy zbadać potencjał dochodowy podatku od usług cyfrowych i podatku od transakcji finansowych jako możliwych rozwiązań;

Zalecenia

58. wzywa Komisję, by w szczególności:

    (i) podjęła konieczne kroki w celu wsparcia terminowego i skutecznego wdrożenia reformy celnej, w tym ustanowienia i rozpoczęcia działalności Urzędu UE ds. Celnych oraz opracowania, wdrożenia i utrzymania unijnego centrum danych celnych;

(ii) zintensyfikowała współpracę celną z innymi państwami spoza Unii w celu ułatwienia handlu i nasilenia walki z transgranicznymi oszustwami podatkowymi i celnymi;

(iii) zintensyfikowała wysiłki na rzecz poprawy poboru środków z istniejących źródeł dochodów Unii, w tym od przedsiębiorstw zajmujących się handlem elektronicznym, a to poprzez wyeliminowanie pozostałych uchybień stwierdzonych przez Trybunał, zwłaszcza tych, które dotyczą nierozstrzygniętych od dawna kwestii związanych z zastrzeżeniami dotyczącymi VAT i otwartych kwestii dotyczących tradycyjnych zasobów własnych;

(iv) kontynuowała prace nad wprowadzeniem dodatkowych nowych zasobów własnych;

(v) w dalszym ciągu poszukiwała rozwiązania dla najważniejszych problemów dotyczących niewystarczającego poboru należności celnych, które to problemy dla organów celnych wynikają z szybkiego rozwoju handlu elektronicznego; zapewniła odpowiednie zasoby ludzkie, techniczne i finansowe;

Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa

59. zauważa, że budżet na programy w dziale 1 WRF „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa” wyniósł 25,9 mld EUR (13,5 % budżetu Unii) i jest podzielony w następujący sposób: 14,9 mld EUR (57,6 %) na badania naukowe, 4,1 mld EUR (15,9 %) na transport, energię i technologie cyfrowe, 3,1 mld EUR (11,9 %) na Program InvestEU, 2,3 mld EUR (8,8 %) na przestrzeń kosmiczną i 1,5 mld EUR (5,8 %) na inne obszary;

60. zauważa, że Trybunał zbadał 127 transakcji obejmujących pełen zakres wydatków w ramach tego działu WRF; zauważa z zaniepokojeniem, że 32 (25 %) ze 127 transakcji zbadanych przez Trybunał zawierało błędy; ubolewa, że na podstawie 28 błędów kwantyfikowalnych wykrytych przez Trybunał oraz dodatkowych błędów wykrytych w transakcjach w dziale 1 WRF realizowanych przez agencje Unii, wspólne przedsięwzięcia i Europejski Instytut Innowacji i Technologii Trybunał szacuje, że poziom błędu w wydatkach w dziale „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa” w 2024 r. był istotny i wyniósł 3,2 %; odnotowuje ponadto, że według szacunków Komisji ryzyko w momencie dokonywania płatności dla tego działu wyniosło 1,6 %, co mieści się w dolnej połowie zakresu szacowanego przez Trybunał;

61. odnotowuje klasyfikację błędów przeprowadzoną przez Trybunał, zgodnie z którą niekwalifikowalne bezpośrednie koszty osobowe stanowią 76 % błędów, inne niekwalifikowalne koszty bezpośrednie (VAT, podróże, wyposażenie) – 18 %, niekwalifikowalne koszty podwykonawstwa – 4 %, a niekwalifikowalne koszty pośrednie – 2 %;

62. odnotowuje z zaniepokojeniem uwagę Trybunału, że badania naukowe nadal są obszarem wydatków wysokiego ryzyka, przede wszystkim w związku z kosztami personelu; zauważa, że Trybunał wykrył błędy kwantyfikowalne w 26 z 99 transakcji w zakresie badań naukowych i innowacji dobranych na potrzeby kontroli; uznaje, że sposób wydatkowania środków ma wpływ na ryzyko błędu i złożone zasady związane z finansowaniem opartym na zwrocie kosztów, powszechnie stosowanym w dziedzinie badań naukowych; podkreśla w związku z tym potrzebę uproszczenia przepisów regulujących unijne programy w zakresie badań naukowych i innowacji w celu zmniejszenia ryzyka błędów przy jednoczesnym ułatwieniu beneficjentom, zwłaszcza MŚP, dostępu do finansowania unijnego;

63. zwraca uwagę, że Trybunał zidentyfikował szereg problemów w projektach w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, w tym w zakresie zgłaszania kosztów pośrednich, rozbieżności między zadeklarowanymi a faktycznymi płatnościami oraz niezgodnych z przepisami postępowań o udzielenie zamówienia, a także wzywa wszystkich partnerów do ścisłego przestrzegania przepisów dotyczących kwalifikowalności kosztów i należytego zarządzania finansami; ponadto podkreśla, że trzeba uwzględnić te kwestie w kontekście przyszłego rozporządzenia w sprawie instrumentu „Łącząc Europę” (2028–2034), aby poprawić przejrzystość realizacji projektów w ramach instrumentu „Łącząc Europę” oraz zwiększyć ich unijną wartość dodaną;

64. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że na potrzeby sprawozdania rocznego za 2024 r. Trybunał ocenił również informacje na temat wyników działu 1 WRF, które przedstawiono w zestawieniach wyników programów w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania za 2023 r. przygotowanym przez Komisję; docenia ogólny wniosek Trybunału, że struktura wskaźników wykonania poprawiła się w porównaniu z okresem programowania 2014–2020, w tym równowaga między różnymi rodzajami wskaźników (wkładu, produktu, rezultatu i oddziaływania) w przypadku programu „Horyzont Europa”, unijnego programu kosmicznego i programu InvestEU; zauważa z zaniepokojeniem, że przepisy dotyczące instrumentu „Łącząc Europę” na lata 2021–2027 nie zawierają wskaźników rezultatu ani oddziaływania;

65. wyraża zaniepokojenie, że Trybunał wykrył luki w identyfikowalności zgłoszonych wyników, w szczególności w odniesieniu do programu „Horyzont 2020”; podkreśla znaczenie sprawdzenia i zagwarantowania identyfikowalności i wiarygodności danych wykorzystywanych do ustalania wskaźników efektywności; zauważa, że ze względu na wprowadzenie i coraz częstsze stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów i modeli finansowych niepowiązanych z kosztami odnośnych operacji, należy zająć się niedociągnięciami w identyfikowalności i wiarygodności danych dotyczących wyników, aby chronić interesy finansowe Unii;

66. z zaniepokojeniem odnotowuje ustalenie Trybunału, że Komisja nie mogła przedstawić informacji na poziomie projektu w odniesieniu do InvestEU, ponieważ jest on wdrażany w ramach zarządzania pośredniego, uzupełnionego wizytami monitorującymi; ubolewa nad odpowiedzią Komisji, że partnerzy wykonawczy InvestEU nie są zobowiązani ani na mocy umów w sprawie gwarancji, ani na mocy rozporządzenia w sprawie InvestEU do zgłaszania kluczowych wskaźników efektywności na poziomie projektu; uważa, że podstawą udoskonalonej sprawozdawczości z wyników instrumentów finansowych wdrażanych w ramach zarządzania pośredniego, takich jak InvestEU, powinny być dane na poziomie projektów; podkreśla, że Europejski Bank Inwestycyjny, jako główny partner wykonawczy InvestEU, musi spełniać najwyższe standardy przejrzystości i rozliczalności;

67. wyraża zaniepokojenie, że Trybunał stwierdził, iż ogólnie rzecz biorąc postępy w realizacji celów w zakresie kluczowych wskaźników efektywności były mniejsze niż oceniała Komisja; zauważa, że programy WRF na lata 2021–2027 są w większości na dobrej drodze do osiągnięcia celów, podczas gdy programy na lata 2014–2020 tylko częściowo osiągnęły swoje cele; z zaniepokojeniem odnotowuje wniosek Trybunału, że mniej niż połowa wskaźników wykonania programu „Horyzont 2020” i instrumentu „Łącząc Europę” na lata 2014–2020 pokazuje, iż rezultaty zostały osiągnięte lub zostaną osiągnięte; zauważa, że jeśli chodzi o InvestEU, dla 50 % wskaźników przedstawionych w zestawieniu wyników nie określono poziomu docelowego; przyjmuje do wiadomości odpowiedź Komisji, że ze względu na charakter instrumentów finansowych takich jak InvestEU, który jest kształtowany przez rynek i popyt, wyniki takich programów zależą od ich przyjęcia przez rynek, co ogranicza zdolność Komisji do wcześniejszego ustalenia określonych kamieni milowych i wartości docelowych;

68. przypomina, że unijne programy finansowania badań naukowych i innowacji są bardzo ważne dla rozwoju naukowego, społecznego, gospodarczego i technologicznego Unii, adekwatnie podchodzą do nowych priorytetów i wyzwań, ponieważ umożliwiają zmniejszanie nierówności, realizację transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz zmniejszenie zależności energetycznej Unii od Rosji; podkreśla, że aby poprawić konkurencyjność Unii, jej wiodącą pozycję technologiczną i strategiczną autonomię oraz zlikwidować lukę innowacyjną w stosunku do globalnych konkurentów, potrzebne jest zwiększone finansowanie badań naukowych i innowacji oraz konieczne jest większe i bardziej ukierunkowane inwestycje w badania naukowe i innowacje, w połączeniu z ograniczeniem obciążeń administracyjnych dla wnioskodawców i lepszą mobilizacją kapitału prywatnego, również w celu uwzględnienia odpowiednich zaleceń zawartych w sprawozdaniu Draghiego; przypomina, że w sprawozdaniu Draghiego podkreślono, iż doskonałość w dziedzinie badań naukowych i innowacji ma fundamentalne znaczenie dla

konkurencyjności Unii oraz że w ramach unijnego systemu badań naukowych i innowacji, w tym programu „Horyzont Europa”, powinno obowiązywać jedno kryterium wyboru, a mianowicie doskonałość; w związku z tym ponownie podkreśla swoje stanowisko, że finansowanie badań naukowych i innowacji powinno nadal opierać się na zasadzie doskonałości i nadal opierać się na osiągnięciach;

69. zauważa, że w ocenie ex post programu „Horyzont 2020” oszacowano, że do 2040 r. każde euro kosztów związanych z programem przyniesie korzyści dla społeczeństwa o wartości pięciu euro; głęboko ubolewa, że 74 % wniosków uznanych przez niezależnych ekspertów za wysokiej jakości nie mogło zostać sfinansowanych ze względu na ograniczenia budżetowe; zauważa, że na sfinansowanie wszystkich wysokiej jakości wniosków potrzebne byłoby dodatkowe 159 mld EUR; podkreśla znaczenie zapewnienia wystarczających środków finansowych na badania naukowe i innowacje w Unii w celu pobudzenia trwałego dobrobytu i konkurencyjności Unii; podkreśla znaczenie pełnego wykorzystania pieczęci doskonałości i innych uzupełniających unijnych i krajowych instrumentów finansowania, w tym instrumentów w ramach polityki spójności, w celu wspierania wysokiej jakości, ale niefinansowanych projektów w zakresie badań naukowych i innowacji oraz wzmocnienia regionalnych ekosystemów innowacji w całej Unii;

70. podkreśla znaczenie uproszczenia zasad i procedur regulujących finansowanie badań naukowych i innowacji przez Unię w celu ułatwienia beneficjentom dostępu do finansowania i realizacji programów; podkreśla, że środki upraszczające powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby przynosiły korzyści wnioskodawcom i beneficjentom, w tym nowym wnioskodawcom, MŚP i uniwersytetom, przy jednoczesnym promowaniu mniejszych i bardziej elastycznych konsorcjów, modułowych struktur projektów i stopniowego uczestnictwa w celu ułatwienia szerszego uczestnictwa i skutecznego włączenia w całej Unii; jest zaniepokojony ustaleniem Trybunału, że pomimo uproszczeń wprowadzonych w ramach programu „Horyzont Europa” w celu ułatwienia beneficjentom sprawozdawczości w zakresie kosztów, Trybunał nie stwierdził żadnych istotnych różnic między programami „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa” pod względem prawidłowości wydatków;

71. odnotowuje ustalenie Trybunału, że Komisja wdrożyła większość zaleceń wydanych w poprzednich latach; jest jednak zaniepokojony faktem, że narzędzie Personnel Costs Wizard, do którego stosowania Trybunał zdecydowanie zachęca, zwłaszcza w przypadku niektórych kategorii beneficjentów, którzy są bardziej podatni na popełnianie błędów, jak MŚP i nowe podmioty, nie było jeszcze gotowe w momencie przeprowadzania kontroli przez Trybunał; odnotowuje ustalenie Trybunału, że w przypadku pięciu z 34 transakcji w ramach programu „Horyzont Europa” w próbie z 2024 r. beneficjenci albo nadal obliczali koszty personelu przy użyciu metody mającej

zastosowanie do programu „Horyzont 2020”, albo nie przestrzegali w pełni nowych przepisów mających zastosowanie do programu „Horyzont Europa”; uważa, że opracowanie i korzystanie z narzędzi takich jak „Personel Costs Wizard” mogłoby pomóc beneficjentom w stosowaniu prawidłowych zasad obliczania kosztów osobowych, co jest głównym źródłem błędu w dziale 1 WRF;

72. zauważa, że w 2024 r. Komisja kontynuowała wdrażanie uproszczonych metod rozliczania kosztów, takich jak płatności ryczałtowe i koszty jednostkowe, w programie „Horyzont Europa”, przy czym finansowanie w formie płatności ryczałtowych stanowiło 27 % całkowitego budżetu zaproszeń do składania wniosków w programach prac na 2024 r.; przypomina wyjaśnienie Trybunału, że w przypadku przyznania dotacji w formie płatności ryczałtowych beneficjentom wypłaca się z góry określoną kwotę za każdy ukończony pakiet prac, niezależnie od faktycznie poniesionych kosztów; ponadto zauważa, że celem Komisji jest zapewnienie do 2027 r. co najmniej 50 % budżetu zaproszeń do składania wniosków w opublikowanych programach prac w formie płatności ryczałtowych; wyraża zaniepokojenie, że z powodów wyjaśnionych w ramce 5.4 swojego sprawozdania rocznego Trybunał nie był w stanie ocenić, czy uwzględnienie konkretnego elementu wyposażenia w projekcie budżetu było konieczne i uzasadnione w przypadku dotacji w formie płatności ryczałtowej, którą skontrolował; wzywa Komisję do dopilnowania, aby przyszłe instrumenty finansowania obejmowały zabezpieczenia zapobiegające nadmiernej rekompensacie za sprzęt, który nie został faktycznie zakupiony, mimo że został uwzględniony w budżecie ryczałtowym, zgodnie z uwagami Trybunału;

73. przyjmuje do wiadomości, że w ocenie śródokresowej programu „Horyzont Europa” stwierdzono, iż płatności ryczałtowe stanowiły rzeczywiste uproszczenie dla beneficjentów, ponieważ szacowane oszczędności wynoszą od 14 % do 30 % ich kosztów administracyjnych; odnotowuje wyniki oceny Komisji dotyczącej finansowania ryczałtowego w programach „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa” na lata 2018–2024, w tym fakt, że beneficjenci poinformowali Komisję, iż z zadowoleniem przyjęliby większą jasność co do sposobu kontrolowania dotacji w formie płatności ryczałtowych; docenia, że w 2024 r. Komisja wprowadziła strategię kontroli ex post w odniesieniu do dotacji w ramach programu „Horyzont Europa”, w tym metodykę przeglądów technicznych ex post w przypadku dotacji w formie płatności ryczałtowych; zauważa, że w czwartym kwartale 2024 r. Komisja rozpoczęła pierwsze 30 przeglądów technicznych ex post programu „Horyzont Europa”; jednocześnie odnotowuje uwagę Trybunału, że chociaż kwoty ryczałtowe są odpowiednie dla jasno określonych pakietów prac, trudności we wdrażaniu takich programów pojawiają się wtedy, gdy pakiety prac są opóźnione lub częściowo ukończone, lub gdy niektóre z działań przewidzianych w pakiecie prac są zastępowane innymi działaniami;

74. odnotowuje ustalenie Trybunału, że nastąpił znaczny wzrost wsparcia finansowego Unii dla osób trzecich w dziedzinie badań naukowych, ponieważ w ramach programu „Horyzont 2020” na cały okres programowania przeznaczono 2,5 mld EUR z takiego finansowania, natomiast do końca 2024 r. w ramach programu „Horyzont Europa” przeznaczono 5,5 mld EUR; jest zaniepokojony ustaleniem Trybunału, że w przypadku dziewięciu z 11 transakcji objętych próbą, dotyczących dotacji dla osób trzecich, próg finansowania w wysokości 60 000 EUR określony w art. 207 rozporządzenia finansowego został przekroczony bez odpowiedniego uzasadnienia odstępstwa w programie prac lub zaproszeniu do składania wniosków; zauważa, że zdaniem Komisji z niektórymi rodzajami działań nieodłącznie wiąże się potrzeba otrzymania wyższych kwot dotacji; jest zaniepokojony ustaleniem Trybunału, że osoby trzecie nie są zobowiązane do wykazania skuteczności swoich kontroli w celu zapewnienia prawidłowości wydatków Unii; zgadza się z Trybunałem, że stanowi to szczególne ryzyko dla należytego zarządzania finansami i ochrony interesów finansowych Unii;

75. zauważa, że unijne programy w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym program „Horyzont Europa”, wspierają rozwój zaawansowanych technologii do zastosowań cywilnych, ale przyznaje, że niektóre technologie mogą wiązać się z nieodłącznym ryzykiem związanym z podwójnym zastosowaniem; uważa, że wzmocnienie unijnej obronności wymaga zwiększonego wsparcia badań naukowych i innowacji w ramach programu „Horyzont Europa”; podkreśla znaczny potencjał nowych technologii, zwłaszcza w obszarach takich jak sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo i obliczenia kwantowe, w zwiększaniu bezpieczeństwa i odporności Unii; uważa, że cywilne programy badań naukowych i innowacji powinny być zatem odpowiednio wspierane i strategicznie dostosowane, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez umożliwienie wykorzystania ich wyników do celów podwójnego zastosowania, aby chronić zdolności obronne UE; z zaniepokojeniem odnotowuje jednak odpowiedź Komisji, że obecnie nie monitoruje ona w szczególności po zakończeniu projektu, czy wyniki finansowanych przez Unię projektów w zakresie badań naukowych i innowacji są wykorzystywane do celów podwójnego zastosowania, wojskowych lub obronnych; wzywa Komisję do zapewnienia odpowiedniego monitorowania działań następczych w związku z finansowanymi przez Unię projektami w zakresie badań naukowych i innowacji o potencjalnym podwójnym zastosowaniu, wojskowych lub obronnych zgodnie z wymogami Unii; podkreśla znaczenie zapewnienia pełnej zgodności finansowania unijnego z wartościami i zobowiązaniami Unii wynikającymi z prawa międzynarodowego; podkreśla jednocześnie potrzebę wzmocnienia przez Komisję działań następczych w odniesieniu do wyników badań finansowanych przez Unię, w tym ich przekształcenia w zastosowania komercyjne, aby zmaksymalizować wpływ społeczny i zapewnić podatnikom odpowiedni zwrot z inwestycji;

76. przypomina, że grupie EBI przyznano 75 % (19,6 mld EUR) unijnej gwarancji budżetowej przewidzianej w rozporządzeniu w sprawie InvestEU; przypomina również o zaleceniach organu udzielającego absolutorium, zawartych w poprzednich sprawozdaniach w sprawie kontroli działalności finansowej EBI; odnotowuje luki w zakresie rozliczalności i audytu w odniesieniu do operacji EBI, na co wskazano w oświadczeniu komitetu kontaktowego CC 1/2025; podkreśla potrzebę dostosowania ram audytu do rozszerzonego mandatu EBI; wzywa Komisję do aktywnego opowiedzenia się za tym, aby Trybunał miał pełny dostęp do działań EBI na potrzeby przeprowadzania kontroli; podkreśla, że potrzebne są kompleksowe informacje na temat jakości portfela EBI i praktyk zarządzania ryzykiem, aby umożliwić rzeczywisty demokratyczny nadzór nad jego operacjami; wzywa Komisję do współpracy z EBI, aby organ udzielający absolutorium mógł otrzymywać sprawozdania na temat jakości portfela EBI, a także z myślą o tym, aby profile oceny ryzyka dla inwestycji na dużą skalę podlegały niezależnemu przeglądowi oraz aby EBI ujawniał wnioski wyciągnięte z przypadków, w których znaczne pożyczki doprowadziły do niewykonania zobowiązań; podkreśla, że zaufanie publiczne do należytego zarządzania pożyczkami zabezpieczanymi pieniędzmi unijnymi zależy od najwyższych standardów integralności instytucjonalnej; w związku z tym wzywa Komisję, aby zobowiązała EBI do wzmocnienia mechanizmów zapobiegania konfliktom interesów;

77. podkreśla strategiczne znaczenie badań w dziedzinie obronności dla wzmocnienia bezpieczeństwa i długoterminowej odporności Unii; podkreśla, że badania w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa wymagają ścisłej i zaufanej współpracy między państwami członkowskimi w celu oszczędniejszego i skuteczniejszego wydawania pieniędzy podatników Unii, unikania niepotrzebnego powielania działań i wspierania synergii; podkreśla, że działalność badawcza w tej dziedzinie obejmuje wysoce wrażliwe dane, technologie i informacje, które muszą podlegać najwyższym standardom ochrony przed ingerencją zewnętrzną lub celowym manipulowaniem; podkreśla w tym kontekście pilną potrzebę opracowania wspólnej i solidnej architektury ochronnej na szczeblu Unii, aby przeciwdziałać zagrożeniom hybrydowym i chronić krytyczną wiedzę, infrastrukturę i ekosystemy innowacji;

78. przypomina, że 10 marca 2022 r. Parlament Europejski postanowił powołać komisję PEGA w celu zbadania domniemanego naruszenia lub niewłaściwego administrowania w stosowaniu prawa Unii w odniesieniu do wykorzystania oprogramowania Pegasus i równoważnego oprogramowania szpiegowskiego służącego inwigilacji, a także zalecenie Parlamentu Europejskiego z 15 czerwca 2023 r. dla Rady i Komisji przyjęte w następstwie prac komisji

PEGA[6]; wyraża niezadowolenie z faktu, że Komisja wciąż jeszcze nie przedstawiła środków egzekwowania i działań ustawodawczych w następstwie zaleceń Parlamentu dotyczących stosowania oprogramowania Pegasus i równoważnego oprogramowania szpiegowskiego; odnotowuje doniesienia medialne[7] o tym, że finansowanie unijne mogło bezpośrednio wspierać przedsiębiorstwa zaangażowane w opracowywanie, wdrażanie i wywóz oprogramowania szpiegowskiego przez podmioty, których technologie były powiązane z bezprawną inwigilacją dziennikarzy, obrońców praw człowieka i podmiotów politycznych w Unii i w państwach trzecich; odnotowuje odpowiedź Komisji, zgodnie z którą właściwe wykorzystanie funduszy unijnych jest zapewnione dzięki różnym postanowieniom umownym nakładającym wymóg przestrzegania obowiązującego prawa i wartości Unii, a nieprzestrzeganie tych obowiązków może skutkować różnymi środkami umownymi, w tym zawieszeniem umowy lub płatności oraz rozwiązaniem umowy; zwraca również uwagę na pisemną odpowiedź Komisji, w której stwierdza ona, iż wprowadziła szereg środków mających na celu ograniczenie ryzyka, że oprogramowanie szpiegujące trafi w niepowołane ręce, oraz zwiększenie ochrony potencjalnych ofiar oprogramowania szpiegowskiego, w tym europejski akt o wolności mediów, dyrektywę o prywatności i łączności elektronicznej, akt dotyczący cyberodporności i rozporządzenie w sprawie produktów podwójnego zastosowania, a także że jej roczne sprawozdania na temat praworządności obejmują również rozwój sytuacji w odniesieniu do zarzutów dotyczących nielegalnego stosowania oprogramowania szpiegowskiego;

79. odnotowuje odpowiedź Komisji dla Komisji Kontroli Budżetowej, zgodnie z którą to odpowiedzią od 2021 r. przedsiębiorstwa, o których mowa, otrzymały z budżetu Unii łącznie 12,77 mln EUR; ubolewa, że Komisja przekazała Komisji Kontroli Budżetowej jedynie częściowe informacje na temat całkowitej kwoty finansowania unijnego przyznanego firmom oferującym oprogramowanie szpiegowskie lub oprogramowanie do inwazyjnego nadzoru, ponieważ udzielona przez nią odpowiedź ogranicza się do informacji już publicznie dostępnych w systemie przejrzystości finansowej, w którym obecnie publikuje się jedynie informacje na temat beneficjentów i wykonawców w ramach zarządzania bezpośredniego oraz na temat partnerów wykonawczych w ramach zarządzania pośredniego; ubolewa nad faktem, że organ udzielający absolutorium otrzymał niepełną odpowiedź na swój wniosek;

80. podkreśla znaczenie inwestycji Unii w rozwój wysoce wydajnych,

---

6 Teksty przyjęte: P9_TA(2023)0244. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0244_PL.html.

7 https://www.ftm.eu/articles/spyware-industry-eu-subsidies-surveillance-concers.

zrównoważonych i skutecznie połączonych sieci transeuropejskich w dziedzinie transportu, energii i usług cyfrowych oraz zauważa, że instrument „Łącząc Europę”, z którego w 2024 r. wydano 4,1 mld EUR, jest kluczowym instrumentem Unii służącym realizacji tych celów;

81. odnotowuje pisemną odpowiedź Komisji, że od 2021 r. na produkcję wodoru odnawialnego i powiązaną infrastrukturę z wykorzystaniem energii odnawialnej w ramach instrumentu „Łącząc Europę” – Energia odnawialna wydano 12,63 mln EUR, a na stacje tankowania paliw wydano 187,21 mln EUR ze środków instrumentu „Łącząc Europę” – Transport; zwraca ponadto uwagę, że w latach 2021–2024 Komisja przeznaczyła 791,13 mln EUR w ramach dotacji z Funduszu Innowacyjnego na projekty dotyczące e-paliw; podkreśla, jak ważne jest przydzielanie funduszy unijnych na wspieranie rozwiązań o potencjale w zakresie długoterminowej dekarbonizacji i skalowalności, a jednocześnie przyjęcie opartego na dowodach podejścia do pojawiających się rozwiązań, aby zapewnić efektywne wykorzystanie zasobów publicznych i zmaksymalizować wpływ na klimat ; podkreśla, że wszystkie technologie należy oceniać pod kątem ich skuteczności i skalowalności; apeluje o ostrożność w przydzielaniu funduszy unijnych na technologie o niepewnej lub ograniczonej długoterminowej roli w dekarbonizacji; podkreśla, że decydujące znaczenie ma osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r.; podkreśla potrzebę zapewnienia niezawodnych, przystępnych cenowo i odpornych dostaw energii w Unii; zauważa w tym kontekście, że Komisja powinna promować neutralne pod względem technologicznym podejście do badań naukowych i innowacji; wzywa w szczególności do wspierania projektów transgranicznych w celu promowania prawdziwie europejskich rozwiązań w dziedzinie dostaw energii, zagwarantowania racjonalnego pod względem kosztów wykorzystania funduszy Unii, wzmocnienia rynku wewnętrznego i tworzenia unijnej wartości dodanej; wzywa Komisję do dopilnowania, aby kryteria finansowania opierały się na wymiernych wynikach redukcji emisji, a nie na nakazowych preferencjach technologicznych;

82. przypomina, że akt o rynkach cyfrowych ma na celu zapewnienie sprawiedliwych i sprzyjających innowacjom rynków cyfrowych w Europie, zapobiegając zdominowaniu ich przez jakikolwiek pojedynczy podmiot kosztem konsumentów, konkurentów lub nadzoru demokratycznego; podkreśla znaczący negatywny wpływ, jaki dominacja na rynku cyfrowym ma na prawa podstawowe oraz rozpowszechnianie zmanipulowanych informacjami i dezinformacji, a także wskazuje na potrzebę wspólnych działań Unii w tych dziedzinach; zauważa, że w 2024 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji (DG COMP) borykała się z poważnym niedoborem personelu, o czym mowa w jej rocznym sprawozdaniu z działalności za 2024 r.; zauważa, że DG COMP przeniosła pracowników do działów odpowiedzialnych za egzekwowanie aktu o rynkach

cyfrowych, co spowodowało niedobory kadrowe w innych działach;

Zalecenia

83. wzywa Komisję do:

(i) pełnego wdrożenia zaleceń Trybunału dotyczących legalności i prawidłowości oraz sprawozdawczości na temat wyników;

(ii) zapewnienia znacznie zwiększonego finansowania unijnego na rzecz badań naukowych i innowacji, zgodnie z zasadą doskonałości i osiągnięć;

(iii) wprowadzenia wymogu przedstawiania przez partnerów wykonawczych, w tym EBI, sprawozdań na temat wyników, opartych na danych na poziomie projektu również w odniesieniu do instrumentów finansowych wdrażanych w ramach zarządzania pośredniego, takich jak InvestEU; domaga się, aby takie sprawozdania opierały się na zrównoważonym zestawie wskaźników dotyczących produktu, rezultatu i oddziaływania;

(iv) przeprowadzenia przeglądu środków upraszczających wprowadzonych w odniesieniu do programu „Horyzont Europa”, aby ocenić, czy zapewniają one rzeczywiste uproszczenie dla beneficjentów i wnioskodawców projektów, w tym ich wpływu na obciążenia administracyjne, wskaźniki uczestnictwa, równowagę geograficzną i łatwość dostępu dla nowych wnioskodawców, w szczególności z regionów osiągających słabsze wyniki, a także na generowanie efektów synergii z innymi unijnymi instrumentami, w tym polityką spójności i pieczęcią doskonałości;

(v) rozwijania i zachęcania do korzystania z narzędzi takich jak „Personel Costs Wizard”, które pomagają beneficjentom stosować prawidłowe zasady obliczania kosztów osobowych;

(vi) dokonania oceny wniosków wyciągniętych z przeglądów technicznych ex post dotyczących dotacji w formie płatności ryczałtowych rozpoczętych w 2024 i 2025 r. oraz przedstawienia sprawozdania organowi udzielającemu absolutorium;

(vii) dopilnowania, aby przyszłe instrumenty finansowania obejmowały zabezpieczenia zapobiegające nadmiernej rekompensacie za sprzęt, który nie został faktycznie zakupiony, mimo że został uwzględniony w budżecie ryczałtowym;

(viii) dokonania przeglądu reprezentatywnej próby dotacji w formie płatności ryczałtowych oraz do przeanalizowania wniosków wyciągniętych z ich wdrażania i metod stosowanych do

ustanowienia wsparcia finansowego Unii przed dalszym rozszerzeniem stosowania dotacji w formie płatności ryczałtowych w przyszłych instrumentach finansowania;

(ix) przeprowadzenia kompleksowego przeglądu finansowania przez Unię opracowywania, wdrażania i wywozu oprogramowania szpiegowskiego lub inwazyjnego oprogramowania inwigilacyjnego we wszystkich trybach zarządzania od 2021 r. i przygotowania planu działania, aby zapobiec nadużywaniu oprogramowania szpiegowskiego w Unii, i udostępnienia wyników organowi udzielającemu absolutorium;

(x) stosowania neutralnego pod względem technologicznym podejścia do badań naukowych i innowacji, w tym poprzez promowanie projektów transgranicznych, aby wspierać osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz zapewnić stabilne, odporne i przystępne cenowo dostawy energii w Europie przy jednoczesnym zagwarantowaniu opłacalności, przyspieszeniu postępów w realizacji unijnych celów klimatycznych i poprawie konkurencyjności;

(xi) zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi w zakresie badań związanych z obronnością i bezpieczeństwem za pośrednictwem finansowanych przez Unię programów badawczo-innowacyjnych przy jednoczesnym dążeniu do efektów synergii, co zapewni solidną ochronę danych i technologii wrażliwych przed ingerencją zagraniczną i zagrożeniami hybrydowymi oraz, w stosownych przypadkach, umożliwi odpowiedzialne wykorzystywanie wyników badań do celów podwójnego zastosowania z myślą o wspieraniu odporności, zdolności obronnych i strategicznej niezależności Unii;

(xii) dopilnowania, by unijne finansowanie badań naukowych, w tym w ramach programu „Horyzont Europa” i w drodze umów z partnerami spoza Unii, było przydzielane w sposób odzwierciedlający wartości Unii i nie przyczyniało się do wsparcia oprogramowania szpiegowskiego lub inwazyjnych technologii nadzoru zgodnie z odpowiednimi zaleceniami Parlamentu przyjętymi 15 czerwca 2023 r.[8];

Spójność, odporność i wartości

84. podkreśla rolę unijnej polityki spójności w zmniejszaniu różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych w Unii, zgodnie z traktatami, a także we wspieraniu wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych; nalega na dalsze wspieranie spójności w

[8] Dz.U. C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.

wieloletnich ramach finansowych na okres po 2027 r., zgodnie z zasadami partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów oraz z udziałem władz lokalnych i regionalnych oraz odpowiednich zainteresowanych stron. zauważa, że budżet na programy w dziale 2 WRF „Spójność, odporność i wartości” wyniósł 61,4 mld EUR (32,1 % budżetu Unii) i jest podzielony w następujący sposób: 47,7 % na Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i inne operacje regionalne, 16,4 % na Europejski Fundusz Społeczny, 6,7 % na Fundusz Spójności, 6,6 % na program Erasmus+, 2,2 % na instrument „Łącząc Europę” – Transport, 3,6 % na plan odbudowy dla Europy i 3,1 % na inne programy;

85. zauważa, że Trybunał zbadał próbę 223 transakcji obejmujących pełny zakres wydatków w ramach działu 2 WRF; zauważa z zaniepokojeniem, że szacowany przez Trybunał ogólny poziom błędu w wydatkach w tym dziale w 2024 r. ponownie znaczenie przekracza próg istotności i wynosi 5,7 %; przypomina, że poziom błędu szacowany przez Trybunał obejmuje błędy, które nie zostały wykryte przez państwa członkowskie i Komisję, i świadczy o tym, że poziomy błędu podawane przez Komisję są niedoszacowane;

86. odnotowuje przeprowadzoną przez Trybunał kategoryzację błędów wykrytych w wydatkach w obszarze spójności, przy czym koszty niekwalifikowalne stanowią 49 % błędów, poważne nieprzestrzeganie procedur udzielania zamówień publicznych i zasad pomocy państwa – 23 %, a projekty niekwalifikowalne – 18 %; zauważa ponadto, że największą część błędów (54 %) stanowią wydatki związane z EFRR i Funduszem Spójności;

87. zauważa, że ogólnie rzecz biorąc, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) stwierdziła w swoim rocznym sprawozdaniu z działalności, że pomimo wyników kontroli i korekt już zastosowanych na szczeblu państw członkowskich, w sprawozdaniu finansowym za 2024 r. dotyczącym EFRR i Funduszu Spójności nadal występowały istotne nieprawidłowości lub nieprawidłowe wydatki, oraz że Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego (DG EMPL) stwierdziła to samo w odniesieniu do EFS/Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i FEAD;

88. ponownie wyraża zaniepokojenie wnioskiem Trybunału zawartym w przeglądzie 03/2024 pt. „Przegląd ram uzyskiwania pewności i kluczowych czynników przyczyniających się do występowania błędów w wydatkach w obszarze spójności za lata 2014–2020”, zgodnie z którym Komisja zaniża poziom zgłaszanych przez siebie błędów;

89. jest zaniepokojony utrzymującymi się niedociągnięciami zaobserwowanymi przez Trybunał w pracach krajowych instytucji audytowych; świadczą o nich uchybienia zidentyfikowane w pakietach dokumentów na potrzeby poświadczenia wiarygodności,

przy czym poziom błędu rezydualnego przekracza próg istotności w pakietach dokumentów na potrzeby poświadczenia wiarygodności stanowiących ponad 60 % całkowitej wartości pakietów skontrolowanych w 2024 r.; podkreśla z zaniepokojeniem, że instytucjom zarządzającym systematycznie nie udaje się skutecznie zapobiegać nieprawidłowościom w wydatkach zadeklarowanych przez beneficjentów lub je wykrywać, co ogranicza zakres, w jakim Komisja może polegać na ich pracy;

90. jest zaniepokojony uwagą Trybunału, że wykryte przez niego błędy mogły – i powinny były – zostać wychwycone podczas kontroli przez instytucje audytowe; zwraca uwagę, że oznacza to, iż Komisja może w ograniczonym stopniu polegać na wynikach prac tych instytucji; z zaniepokojeniem odnotowuje uwagę Trybunału, że od 2017 r. odsetek pakietów dokumentów na potrzeby poświadczenia wiarygodności o poziomie błędu rezydualnego przekraczającym 2 % nie spadł poniżej 39 % wydatków objętych próbą, co wskazuje, że w pracy instytucji audytowych nadal występują niedociągnięcia, które nie zostały w wystarczającym stopniu uwzględnione w pracach Komisji na potrzeby poświadczenia wiarygodności; z zadowoleniem przyjmuje jednak uruchomienie przez Komisję planu działania mającego na celu poprawę zdolności organów w zakresie wykrywania w latach 2021–2027;

91. zauważa, że w przeglądzie 04/2025 pt. „Przyszłość polityki spójności UE – wnioski z dotychczasowych doświadczeń” Trybunał przypomniał o długotrwałym wyzwaniu związanym ze złożonością ram regulacyjnych oraz o tym, że pomimo wysiłków na rzecz uproszczenia zasad i procedur złożoność przepisów Unii i współistnienie wymogów krajowych i regionalnych nadal nakłada znaczne obciążenia administracyjne i przyczynia się do wysokiego poziomu błędu; przypomina jednak o ważnej roli, jaką polityka spójności odgrywa w zmniejszaniu różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych oraz w promowaniu konwergencji i stabilności w całej Unii, demonstrując tym samym swoją wartość dodaną dla podatników Unii, którą to wartość można dodatkowo zwiększyć poprzez wyeliminowanie utrzymujących się słabości; zauważa, że chociaż w celu ograniczenia obowiązków sprawozdawczych wprowadzono uproszczone metody rozliczania kosztów, ich stosowanie pozostaje ograniczone, zwłaszcza w EFRR; przypomina o utrzymujących się uchybieniach w systemach zarządzania i kontroli państw członkowskich; kwestionuje plan Komisji dotyczący większego polegania na systemach krajowych i podkreśla, że należy je skorygować przed wprowadzeniem takiego przyszłego modelu wydatków w kolejnych WRF; podkreśla konieczność jasnego i wiążącego określenia obowiązków nadzorczych i kontrolnych zarówno w przypadku Komisji, jak i państw członkowskich, zanim rozpocznie się wdrażanie; uważa, że Komisja nie może polegać wyłącznie na systemach kontroli państw członkowskich, ale powinna określić minimalne wymagania i mechanizmy weryfikacji, analogiczne do mechanizmów

przewidzianych w ramach zarządzania dzielonego, aby zapobiec nieprzestrzeganiu przepisów krajowych i unijnych, zgodnie z zaleceniem Trybunału.

92. odnotowuje, że zgodnie z ustaleniami Trybunału zawartymi w sprawozdaniu specjalnym 22/2025 pt. „Korekty finansowe w funduszach polityki spójności”, iż Komisja nie stosuje korekt finansowych w sposób właściwy, aby chronić budżet Unii przed nieprawidłowymi wydatkami w ramach polityki spójności, oraz pomimo tego, iż wydatki w ramach polityki spójności są co roku obarczone znaczną liczbą błędów, Komisja potrzebowała ponad dziesięciu lat, aby we wrześniu 2025 r. przyjąć pierwszą korektę finansową za okres 2014–2020; zwraca uwagę, że ramy prawne regulujące mechanizm korekty są złożone, wytyczne i kryteria oceny poważnych niedociągnięć nie są wystarczająco jasne i nie są stosowane w sposób spójny, oraz że nie ma jasno określonych ram czasowych dla tej procedury;

93. zauważa z zaniepokojeniem, że Trybunał stwierdził niedociągnięcia w planowaniu i przygotowywaniu prac kontrolnych organów, takie jak uchybienia w podejściach do doboru próby i niekompletne listy kontrolne;

94. przypomina, że w następstwie związanego z udzieleniem absolutorium wniosku o dostęp do dokumentów dotyczących umów z 30 podmiotami gospodarczymi Komisja musiała przeprowadzić szeroko zakrojoną i zasobochłonną identyfikację ze względu na ograniczenia w swoich wewnętrznych systemach danych, w wyniku której zidentyfikowano setki podmiotów o podobnych lub powiązanych nazwach; docenia wysiłki służb Komisji w celu udzielenia szybkiej i przejrzystej odpowiedzi; przypomina ponadto, że począwszy od następnych WRF Komisja będzie zobowiązana do wykorzystywania danych przechowywanych w narzędziu do eksploracji danych i punktowej oceny ryzyka Arachne w celu zasilania scentralizowanej strony internetowej poświęconej przejrzystości, przy czym państwa członkowskie będą zobowiązane do zapewnienia automatycznego dostępu do odpowiednich danych; obowiązek ten będzie miał zastosowanie od 2027 r., a Komisja rozpoczęła już prace przygotowawcze w tym zakresie; wzywa Komisję do wdrożenia interoperacyjnego systemu umożliwiającego europejskie śledzenie funduszy od początku obowiązywania nowych WRF;

95. zauważa, że Trybunał w swoim sprawozdaniu specjalnym 24/2025 pt. „Instrumenty finansowe w polityce spójności – Środki powracające wykorzystywano jedynie częściowo” stwierdził, że chociaż jedną z zalet instrumentów finansowych w polityce spójności w stosunku do dotacji jest to, że środki powracające można wykorzystać do wsparcia dodatkowych ostatecznych odbiorców, co prowadzi do bardziej efektywnego wykorzystania finansowania publicznego, to w

okresach kwalifikowalności środki powracające są ponownie wykorzystywane tylko w ograniczonym zakresie, częściowo z uzasadnionych powodów, takich jak długoterminowy charakter inwestycji; zauważa, że po upływie okresu kwalifikowalności środki powracające są zazwyczaj ponownie wykorzystywane na celów spójności, ale z pewnymi ograniczeniami; ubolewa, że ramy prawne dotyczące obowiązku ponownego wykorzystania są niewystarczająco jasne i niejednoznaczne oraz że Komisja nie sprawuje nad nimi nadzoru, co prowadzi do różnic w praktykach stosowanych przez instytucje zarządzające państw członkowskich;

96. wyraża zaniepokojenie uwagą Trybunału, że wykonanie funduszy polityki spójności (EFRR, FS, EFS+) – stanowiących ponad 90% funduszy na lata 2021–2027 objętych zarządzaniem dzielonym na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów – pozostawało niskie; zauważa, że gdy Trybunał porównuje wykonanie tych funduszy (płatności zaliczkowe i okresowe) z poprzednim okresem programowania, łączny wskaźnik absorpcji dla tych trzech funduszy wyniósł jedynie 5 % na koniec 2024 r. w porównaniu z 14 % w analogicznym momencie realizacji poprzednich WRF (koniec 2017 r.).; podkreśla, że obecny okres programowania wdrożono w wyjątkowo trudnym kontekście charakteryzującym się kolejnymi kryzysami, presją inflacyjną, zakłóceniami w łańcuchu dostaw oraz zmieniającą się sytuacją geopolityczną i gospodarczą; przyznaje jednocześnie, że programy na lata 2021–2027 zostały przyjęte siedem miesięcy później niż programy z okresu programowania 2014–2020 oraz że stawki płatności zaliczkowych w ramach programów na lata 2014–2020 były wyższe i rozliczone w innym momencie niż w obecnych WRF; zauważa w związku z tym, że na koniec czerwca 2017 r. wskaźnik absorpcji na porównywalnym etapie wdrażania w przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus wyniósł 3,49 %, co jest porównywalne ze wskaźnikiem na koniec 2024 r.; zauważa z niepokojem, że ponieważ koniec okresu kwalifikowalności wydatków deklarowanych w zestawieniach[9] oraz termin płatności salda końcowego w WRF na lata 2021–2027 ustalono o rok wcześniej niż w poprzednim okresie programowania, presja na absorpcję środków unijnych jeszcze bardziej wzrośnie;

97. wyraża zaniepokojenie, że w 2024 r. prognozowane przez Komisję umorzenia na lata 2025–2027 wzrosły o 8,8 mld EUR w porównaniu z prognozą na 2023 r., w której na ten sam okres przewidziano 8,1 mld EUR, oraz że ten wzrost szacowanych umorzeń wynikał głównie z programów spójności w obecnych WRF i z EFRROW; zauważa, że oczekuje się, iż do umorzenia zobowiązań z EFRROW dojdzie w 2026 r. w momencie zamknięcia programów z poprzednich WRF, natomiast programy w obszarze polityki spójności z WRF na lata

9 Art. 63 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

2021–2027 są narażone na znaczne ryzyko umorzeń począwszy od 2027 r.;

98. przypomina, że w 2024 r. weszło w życie kilka zmian do ram polityki spójności i ram prawnych, a mianowicie Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) i regionalne wsparcie na rzecz odbudowy w sytuacjach nadzwyczajnych (RESTORE); podkreśla znaczenie tych instrumentów dla zwiększenia konkurencyjności Unii i przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych; przypomina jednak, że ciągłe zmiany ram polityki spójności prowadzą do niepewności prawa i niestabilności oraz mogą podważać długoterminowe cele polityki spójności strukturalnej polegające na zmniejszaniu dysproporcji w całej Unii; podkreśla, że polityka spójności potrzebuje stabilnych ram regulacyjnych, aby zapewnić beneficjentom przewidywalność;

99. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie nieproporcjonalnym wpływem, jaki rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie nadal wywiera na wschodnie regiony Unii graniczące z Rosją lub Białorusią; zwraca uwagę na koszty ponoszone przez te regiony ze względu na ich wspólną granicę z wrogimi krajami sąsiadującymi, w szczególności na potrzebę odnośnych państw członkowskich kierowania środków publicznych na bezpieczeństwo, obronę i gotowość, przy jednoczesnym dramatycznym ograniczeniu zasobów z powodu zakłóceń w działalności gospodarczej, handlu transgranicznym i innych wymianach; jest ponadto zaniepokojony utratą wsparcia finansowego Unii, jakiej doświadczają niektóre regiony przygraniczne w wyniku zmian w funduszach spójności w obecnym okresie programowania, w szczególności w odniesieniu do funduszy EFRR pierwotnie przeznaczonych na współpracę transgraniczną z Rosją i Białorusią oraz funduszy realokowanych w kontekście śródokresowego przeglądu polityki spójności w 2025 r.;

100. podkreśla, że spójność terytorialna wymaga wzmocnienia lokalnej odporności gospodarczej, na przykład poprzez zrównoważoną turystykę, ochronę dóbr kultury, zatrudnienie młodych ludzi i rozwój umiejętności zawodowych, w tym w zakresie ekologicznej odbudowy, efektywności energetycznej i usług ochrony ludności; podkreśla znaczenie polityki spójności Unii dla konwergencji gospodarczej i terytorialnej oraz rozwoju w regionach Unii, a także dla wsparcia wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych; podkreśla potrzebę zapewnienia dostępu do podstawowych usług na obszarach wiejskich i oddalonych oraz wzywa Komisję do oceny, czy wydatki Unii skutecznie przyczyniają się do zmniejszenia presji wyludniania;

101. podkreśla rosnące narażenie niektórych regionów, w tym śródziemnomorskich terytoriów przybrzeżnych i śródlądowych, na zagrożenia związane z klimatem, takie jak burze, powodzie, erozja obszarów przybrzeżnych i susze; podkreśla, że środki zapobiegania i przystosowania są bardziej opłacalne niż odbudowa po klęsce

żywiołowej; podkreśla konieczność skoncentrowania na wstępie inwestycji na zapobieganiu ryzyku, bezpieczeństwie hydrotechnicznym, stabilności skarp, rozwiązaniach opartych na zasobach przyrody oraz infrastrukturze odpornej na zmiany klimatu, w tym na zrównoważonych portach, logistyce intermodalnej, połączeniach kolejowych i odpornych systemach wodnych, ograniczaniu wycieków, odpornych systemach nawadniania oraz inteligentnym gospodarowaniu wodą, aby zapewnić szybkie i wymierne efekty w zakresie odporności, wzmocnić odporność terytorialną oraz zagwarantować skuteczność wydatków unijnych;

102. podkreśla zalecenie Służby Audytu Wewnętrznego Komisji (IAS) zawarte w przeprowadzonym w 2024 r. audycie dotyczącym procesów budowania pewności w odniesieniu do funduszy wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego, zgodnie z którym należy zaktualizować strategię DG REGIO, DG EMPL i Dyrekcji Generalnej ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa (DG MARE) polegającej na jednolitej kontroli, ponieważ niektóre elementy nie były wystarczająco jasne lub nie zostały wystarczająco opracowane na tym etapie okresu programowania; odnotowuje również zalecenie Służby Audytu Wewnętrznego, zgodnie z którym DG REGIO, która wdraża również Fundusz Solidarności UE w ramach zarządzania dzielonego i pośredniego, musi jeszcze bardziej udoskonalić swoją strukturę i skuteczność zarządzania;

103. zauważa, że po ustanowieniu ram[10] ograniczania i odzyskiwania środków w przypadku nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów naruszających interesy finansowe Unii, które nie zostały skorygowane przez państwo członkowskie, Komisja dokonała pierwszej takiej redukcji 8 maja 2025 r., kiedy to, w następstwie zalecenia OLAF-u, przyjęła pierwszą decyzję wykonawczą zmniejszającą wsparcie dla Słowacji o 1 225 mln EUR w związku z nieskorygowaną nieprawidłowością; odnotowuje jednak ustalenie Trybunału zawarte w sprawozdaniu specjalnym 26/2025, zgodnie z którym Komisja nie dysponuje mechanizmem monitorowania, czy kwoty, których odzyskania zażądały sądy krajowe w wyniku postępowań karnych, są faktycznie w całości zwracane do budżetu Unii;

104. wyraża głębokie zaniepokojenie ustaleniami zawartymi w sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. dotyczącymi sytuacji w zakresie praworządności na Węgrzech, a zwłaszcza utrzymującymi się i systemowymi problemami w sektorze sądownictwa i mediów; z zaniepokojeniem zauważa, że nie poprawiono przejrzystości przydzielania spraw w sądach niższej instancji oraz że w sądownictwie nadal wywierana jest nadmierna presja na niektórych sędziów, zwłaszcza w odniesieniu do wewnętrznych debat na temat kluczowych kwestii związanych z

---

10 C/2024/4618, załącznik IV.

niezależnością sądów; z niepokojem zauważa również, że wdrażanie krajowej strategii antykorupcyjnej na lata 2024–2025 jest opóźnione, co widać po spadku liczby wyroków skazujących za przestępstwa korupcyjne, braku postępów w tworzeniu solidnej bazy danych dotyczących korupcji na wysokim szczeblu oraz ciągłych doniesieniach węgierskiego Urzędu ds. Etyki o przeszkodach w skutecznym wypełnianiu zadań nadzorczych;

105. ponownie wyraża poważne zaniepokojenie decyzją Komisji z 13 grudnia 2023 r., w której stwierdzono, że rząd węgierski spełnił wymogi Karty w odniesieniu do niezależności sądów, i zniesiono zawieszenie wypłaty środków na powiązane programy, w związku z czym Węgry kwalifikują się do otrzymania około 10,2 mld EUR z różnych funduszy regulowanych rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów; przypomina, że 25 marca 2024 r. Parlament Europejski wniósł do Trybunału Sprawiedliwości skargę w celu kontroli legalności decyzji Komisji, a także zapewnienia pewności prawa we wdrażaniu mechanizmu praworządności; zauważa, że chociaż wyrok TSUE nie został jeszcze wydany, 12 lutego 2026 r. rzecznik generalny zaproponował, aby Trybunał Sprawiedliwości stwierdził nieważność decyzji Komisji o zniesieniu zawieszenia wypłaty środków na rzecz Węgier;

106. zauważa, że z kwoty 19,8 mld EUR przydzielonych na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, początkowo zablokowanej ze względu na obawy dotyczące praw podstawowych, w styczniu 2026 r. zablokowanych pozostaje jedynie 7,6 mld EUR dla rządu węgierskiego; odnotowuje ponadto, że z kwoty 6,4 mld EUR początkowo zablokowanej na mocy rozporządzenia dotyczącego warunkowości w zakresie praworządności ze względu na obawy dotyczące praworządności i korupcji na koniec 2024 r. i 2025 r. umorzono odpowiednio 1 mld i 1,1 mld EUR ; wyraża głębokie zaniepokojenie, że chociaż na Węgrzech nadal pogarsza się sytuacja w zakresie praworządności oraz kwitnie korupcja ze względu na ugruntowane sieci oligarchiczne, kwota funduszy unijnych, która pozostaje zamrożona ze względu na obawy dotyczące praworządności i korupcji, się zmniejsza, w związku z czym presja wywierana przez Komisję na rząd węgierski, aby przeprowadził reformy, stale maleje;

107. odnotowuje wnioski rządu węgierskiego z 28 i 29 marca 2025 r. o przesunięcie 545 mln EUR z dwóch programów spójności na nowe priorytety w ramach Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP), z czego 395 mln EUR z funduszy zamrożonych ze względu na niespełnienie horyzontalnego warunku podstawowego określonego w Karcie praw podstawowych; głęboko ubolewa nad zatwierdzeniem przez Komisję zmian 25 września 2025 r., które pomimo ponownego zablokowania zwrotów na rzecz nowych priorytetów STEP ze względu na nieprzestrzeganie wymogów Karty dały jednak rządowi węgierskiemu dostęp do 317,3 mln EUR w

formie płatności zaliczkowych; potwierdza, że realokacja lub przesunięcie zamrożonych środków na inne programy lub cele byłoby sygnałem dla rządów nieprzestrzegających wartości Unii i ich obowiązków w zakresie ochrony interesów finansowych Unii, że straty można zrekompensować gdzie indziej; przypomina swoje stanowisko, zgodnie z którym środki zawieszone zgodnie z rozporządzeniem w sprawie warunkowości lub z powodu niespełnienia horyzontalnych warunków podstawowych nie powinny kwalifikować się do zmian lub przesunięć w ramach programu; w związku z tym wzywa Komisję do skorzystania z przysługującego jej prawa inicjatywy i zaproponowania środków mających na celu wyeliminowanie wszelkich istniejących luk w unijnych ramach prawnych, które mogą umożliwić rządom przekazywanie funduszy zawieszonych z powodu naruszeń obowiązków w zakresie praworządności lub innych zobowiązań wynikających z Karty praw podstawowych, oraz do dopilnowania, aby wszelkie przyszłe instrumenty finansowania były zabezpieczone przed obchodzeniem przepisów;

108. zauważa, że MOL Plc, węgierski konglomerat petrochemiczny notowany na giełdzie, jest faktycznie kontrolowany przez trzy tzw. trusty interesu publicznego powiązane z rządem węgierskim, z których każdy posiada 10 % udziałów; przypomina, że decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/2506 z 15 grudnia 2022 r. zakazuje Komisji zaciągania nowych zobowiązań prawnych, w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, z węgierskimi trustami interesu publicznego i podmiotami przez nie utrzymywanymi przy wykonywaniu budżetu Unii; zauważa z niepokojem, że po przyjęciu tej decyzji Komisja i MOL zawarły co najmniej jedną umowę o finansowaniu; przyjmuje do wiadomości odpowiedź Komisji, że bada ona tę sprawę, i oczekuje, że Komisja niezwłocznie przedstawi organowi udzielającemu absolutorium jasne wyjaśnienie, w jaki sposób takie zobowiązanie mogło zostać podpisane;

109. odnotowuje, że rząd Węgier ma otrzymać trzeci co do wielkości przydział środków w ramach instrumentu SAFE, w wysokości 16,2 mld EUR, przeznaczony na wsparcie dużych inwestycji w przemyśle obronnym; przypomina, że Komisja ma prawo wstrzymać zatwierdzenie krajowych planów inwestycyjnych w dziedzinie obronności w ramach programu SAFE, jeżeli istnieją obawy dotyczące ochrony interesów finansowych Unii; zauważa, że rząd węgierski sprzedał niedawno udział kontrolny 75 % +1 głos w państwowym holdingu przemysłu obronnego spółce 4iG, powszechnie postrzeganej jako blisko związana z rządem; zdecydowanie ostrzega, że w świetle ciągłego pogarszania się sytuacji w zakresie praworządności, utrzymującego się ryzyka korupcji i opisanych powyżej systemowych niedociągnięć w odniesieniu do nadzoru, interesów finansowych Unii nie można uznać za odpowiednio chronione, jeżeli środki z SAFE miałyby zostać wypłacone węgierskiemu rządowi bez ustanowienia przynajmniej

rygorystycznych warunków, które muszą zostać spełnione przed wypłatą jakichkolwiek środków;

110. podkreśla z zaniepokojeniem, że od czasu sprawozdania na temat praworządności z 2024 r. Słowacja przyjęła szereg zmian w kodeksie karnym, uchwalonych w drugiej połowie 2024 r., w tym likwidację wyspecjalizowanych organów antykorupcyjnych, Krajowej Agencji ds. Przestępczości i Prokuratury Specjalnej, co spowodowało opóźnienia w dochodzeniach przekazanych innym organom oraz znaczny spadek liczby spraw dotyczących korupcji; z niepokojem odnotowuje plan rządu Słowacji dotyczący zastąpienia obecnego urzędu ds. sygnalistów instytucją, której przewodniczący byłby powoływany bezpośrednio przez przewodniczącego parlamentu, co grozi upolitycznieniem tego urzędu, dostosowaniem jego działań do priorytetów rządu, ograniczeniem ochrony sygnalistów i osłabieniem kontroli nad sposobem, w jaki rząd gospodaruje funduszami unijnymi; podkreśla, że zmiany te stwarzają zwiększone, istotne ryzyko dla należytego zarządzania finansami w ramach budżetu Unii; podkreśla, że rozporządzenie dotyczące warunkowości w zakresie praworządności nie ogranicza się do środków stosowanych w ostateczności, ale pozwala również na podjęcie wczesnych działań w postaci częściowych zawieszeń w przypadku stwierdzenia naruszeń praworządności, które stanowią poważne ryzyko dla należytego zarządzania finansami w ramach budżetu Unii; w pełni popiera decyzję Komisji i wzywa Komisję do rozpoczęcia pierwszego etapu mechanizmu warunkowości oraz do wszczęcia postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w tej sprawie;

111. w tym kontekście zauważa, że po wizycie Komisji Kontroli Budżetowej w Bratysławie 26–28 maja 2025 r. bezpodstawne publiczne oświadczenia premiera Słowacji i członków Rady Państwowej skutkowały groźbami wobec szefa misji, co wymagało zapewnienia mu ochrony policyjnej; uważa, że takie incydenty dodatkowo ilustrują pogarszającą się sytuację w zakresie praworządności i zagrożenia, jakie stwarza to dla interesów finansowych Unii;

112. ubolewa, że zgodnie z analizą społeczeństwa obywatelskiego zdecydowana większość zaleceń zawartych w sprawozdaniu na temat praworządności powtarza poprzednie zalecenia; uważa, że budzi to obawy co do tego, czy państwa członkowskie wystarczająco poważnie traktują zalecenia i czy Komisja wywiera odpowiednią presję, aby zapewnić ich skuteczne wdrożenie; podkreśla, że wiele niedociągnięć wymienionych w sprawozdaniu na temat praworządności ma bezpośredni wpływ na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii, i w związku z tym uważa, że z punktu widzenia kontroli budżetowej istotne jest, aby działania te przyniosły konkretne i wymierne rezultaty; zwraca się zatem do Komisji o przełożenie zaleceń dla poszczególnych krajów zawartych w jej rocznych

sprawozdaniach na temat praworządności na konkretne kamienie milowe, które mają być systematycznie realizowane przez państwa członkowskie, oraz o uruchomienie rozporządzenia w sprawie warunkowości, w przypadku gdy systematyczne naruszenia praworządności, zidentyfikowane w filarach sprawozdania, mają wystarczająco bezpośredni związek z ochroną budżetu Unii;

113. odnotowuje odpowiedź Komisji, że Sekretariat Generalny koordynuje stosowanie trzech różnych instrumentów rozporządzenia dotyczącego warunkowości w zakresie praworządności, sprawozdania na temat praworządności, RRF i horyzontalnych warunków podstawowych rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, aby zapewnić spójność wszystkich programów, instrumentów i państw członkowskich, oraz że w ramach każdego instrumentu istnieje wiodąca służba odpowiedzialna za wdrażanie, a odpowiednie powiązane służby również wnoszą wkład w te prace; zauważa ponadto, że Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów (DG JUST) i Sekretariat Generalny wspólnie kierują pracami nad sprawozdaniem na temat praworządności, DG EMPL kieruje pracami nad horyzontalnym warunkiem podstawowym związanym z Kartą, SG REFORM wraz z Dyrekcją Generalną ds. Gospodarczych i Finansowych (DG ECFIN) – pracami nad RRF, a Dyrekcja Generalna ds. Budżetu (DG BUDG) – pracami nad rozporządzeniem dotyczącym warunkowości w zakresie praworządności; zwraca się do Komisji o dalsze wyjaśnienie roli wszystkich decydentów w tych procedurach; podkreśla, że chociaż na papierze istnieją solidne ramy, praktyczne stosowanie procedur można jeszcze bardziej usprawnić; ubolewa, że Komisja w przeszłości przekazywała jedynie absolutne minimum informacji, pomijając kluczowe szczegóły, i nawet na wniosek Parlamentu nie udostępniła pełnej dokumentacji; podkreśla, że terminowa, kompleksowa i proaktywna wymiana informacji ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego wykonywania przez Parlament jego obowiązków budżetowych i nadzorczych oraz dla utrzymania zaufania obywateli do instytucji Unii i wiarygodności całej UE;

114. ubolewa, że Komisja potrzebowała ponad dwóch lat, aby wszcząć przeciwko Malcie postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z niestosowaniem prawa Unii w dziedzinie gier hazardowych online; z poważnym zaniepokojeniem zauważa, że w wyniku maltańskich przepisów uniemożliwiających wykonanie prawomocnych wyroków wydanych w innych państwach członkowskich około 100 000 obywateli Unii uprawnionych do zwrotów nie miało możliwości dochodzenia roszczeń; zauważa ponadto, że kilka koncesjonowanych na Malcie przedsiębiorstw oferujących usługi hazardowe rozpoczęło przenoszenie aktywów do innych podmiotów, narażając tym samym skuteczność wykonania tysięcy wyroków sądowych, nawet gdyby zaskarżone przepisy zostały wycofane; w tym kontekście głęboko ubolewa nad opóźnieniem wszczęcia przez Komisję postępowania w

sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;

115. przypomina ustalenia zawarte w sprawozdaniu specjalnym Trybunału w sprawie cyfryzacji opieki zdrowotnej, w którym stwierdzono, że unijne wsparcie dla państw członkowskich jest ogólnie skuteczne, jeśli chodzi o wspieranie transformacji cyfrowej systemów opieki zdrowotnej; zauważa jednak, że państwa członkowskie mają trudności z wykorzystaniem funduszy unijnych przeznaczonych na ten cel, i ubolewa, że chociaż Komisja monitoruje postępy państw członkowskich w zakresie cyfryzacji opieki zdrowotnej, to jednak nie posiada jeszcze pełnego obrazu tego, w jaki sposób fundusze unijne są wykorzystywane do wspierania tych działań; apeluje do Komisji o wdrożenie wszystkich zaleceń Trybunału, w szczególności poprzez poprawę wskazówek dla państw członkowskich, wzmocnienie monitorowania i skuteczny nadzór nad funduszami unijnymi przeznaczanymi na e-zdrowie oraz zadbanie o to, aby inwestycji w e-zdrowie dokonywano z zachowaniem najwyższych standardów ochrony danych, cyberbezpieczeństwa i interoperacyjności;

116. zauważa, że program EU4Health przyczynił się do realizacji programu InvestEU poprzez połączenie z gwarancją Unii, co umożliwiło dodatkowe inwestycje; odnotowuje w szczególności wkład w wysokości 110 mln EUR w postaci dodatkowych środków InvestEU na wsparcie inwestycji EBI w innowacyjne projekty w dziedzinie nauk o życiu związane z medycznymi środkami przeciwdziałania; podkreśla, jak ważne jest zapewnienie przejrzystości, wydajnej koordynacji z krajowymi i unijnymi instrumentami finansowania oraz szerokiego dostępu do państw członkowskich, tak aby inwestycje te skutkowały zdecydowaną europejską wartość dodaną oraz wzmacniały odporność systemów opieki zdrowotnej Unii; przypomina, jak ważne jest inwestowanie w innowacje medyczne i technologie na szczeblu europejskim oraz wzmacnianie współpracy między instytucjami badawczymi, prywatnymi przedsiębiorstwami medycznymi oraz organami publicznymi z myślą o interesie publicznym;

117. ubolewa nad decyzją Komisji o zaprzestaniu dotacji na działalność wspierających sektor zdrowia, które stanowiły nieco ponad 1 % budżetu Programu UE dla zdrowia w 2024 r.; zauważa, że zmiany te wpłynęły na kontynuację wkładu w realizację europejskich celów w zakresie zdrowia publicznego; podkreśla znaczenie przewidywalnych i stabilnych mechanizmów wsparcia dla zainteresowanych stron i organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających w dziedzinie zdrowia; sugeruje, aby przyszłe finansowanie nadal opierało się na jasnych kryteriach europejskiej wartości dodanej, przejrzystości, neutralności politycznej i wymiernych skutków w celu zapewnienia kierowania zasobów tam, gdzie przynoszą one największe korzyści pacjentom i systemom opieki zdrowotnej; podkreśla rolę zainteresowanych stron i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w przyczynianiu się do realizacji celów i wdrażania unijnej polityki

zdrowotnej;

118. zauważa, że Komisja przeznaczyła 8 mln EUR w 2024 r. i 20,9 mln EUR w 2025 r. na zaproszenia do składania wniosków dotyczących tworzenia treści na temat spraw unijnych przez konsorcja organizacji mediów informacyjnych oraz że obecnie trzy konsorcja medialne otrzymują finansowanie unijne; przypomina, że wolna, niezależna i pluralistyczna prasa stanowi fundament demokratycznej rozliczalności; uważa, że wsparcie Unii dla mediów może przyczynić się do wzmocnienia pluralizmu mediów i świadomej debaty publicznej w całej Unii, pod warunkiem wprowadzenia rygorystycznych zabezpieczeń zapewniających pełną niezależność redakcyjną i przejrzystość; podkreśla znaczenie przejrzystości w odniesieniu do wszelkiego wsparcia finansowego, w tym dotacji, umów i finansowania pośredniego udzielanego organizacjom medialnym, oraz podkreśla, że takie informacje powinny być łatwo dostępne i jasno przedstawione;

119. ubolewa, że Komisja nie przeprowadziła ocen okresowych sztandarowych programów „Erasmus+”, „Europejski Korpus Solidarności” i „Kreatywna Europa” przed upływem prawnie określonego terminu; podkreśla, że oceny powinny stanowić podstawę procesów decyzyjnych zarówno w bieżącym, jak i przyszłym okresie programowania;

Zalecenia

120. wzywa Komisję do podjęcia działań zgodnie z zaleceniami Trybunału zawartymi w jego sprawozdaniu rocznym w celu dopilnowania, by:

    (i) instytucje audytowe wzmocniły swoje zdolności w zakresie kontroli i wykrywania poprzez weryfikację prawidłowości planowania doboru próby, potwierdzanie zgodności z kryteriami kwalifikowalności oraz prowadzenie odpowiedniej dokumentacji w celu wsparcia ścieżki audytu;

    (ii) w przypadku wykrycia systematycznych uchybień w programach operacyjnych i zastosowania korekty przy użyciu stawki ryczałtowej, organy państw członkowskich nie wykorzystywały mechanizmu korekty ryczałtowej do tego, by unikać odpowiedzialności za sprawdzanie kwalifikowalności wydatków, zanim wydatki te zostaną zadeklarowane Komisji oraz aby w razie potrzeby organy te dokonywały indywidualnego odzyskiwania środków;

121. ponadto apeluje do Komisji, aby:

    (i) nadal zajmowała się systemowym problemem niewykrywania błędów na szczeblu państw członkowskich w wydatkach w ramach polityki spójności poprzez skuteczne wdrożenie planu działania mającego na celu zwiększenie zdolności wykrywania

błędów na szczeblu państw członkowskich i Komisji;

(ii) nadal wzmacniała wytyczne, koordynację i monitorowanie w celu zapewnienia większej pewności prawa i skuteczniejszego ponownego wykorzystania środków powracających we wszystkich państwach członkowskich;

(iii) ściśle współpracowała z państwami członkowskimi, w szczególności tymi, które borykają się z ograniczeniami strukturalnymi lub ograniczeniami zdolności, zapewniła pomoc techniczną, uproszczenia procedur administracyjnych i wystarczającą elastyczność we wdrażaniu w celu zagwarantowania pełnej i skutecznej absorpcji funduszy spójności;

(iv) opracowała metodykę pomiaru ogólnego wpływu finansowego dochodzeń prowadzonych przez EPPO i OLAF, w tym kwot odzyskanych w następstwie orzeczeń sądów krajowych w postępowaniach karnych, oraz uzyskiwała od państw członkowskich regularne informacje na temat odzyskiwania mienia i udziału środków zwróconych do budżetu Unii zgodnie z zaleceniem Trybunału;

(v) powiązała zalecenia zawarte w sprawozdaniu na temat praworządności z wdrożeniem konkretnych środków przez dane państwo członkowskie, aby wywrzeć większy wpływ i przyczynić się do ochrony interesów finansowych Unii; w związku z tym odsyła do zaleceń zawartych w rezolucji Parlamentu z 18 czerwca 2025 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2024 r.;

(vi) zintensyfikowała monitorowanie horyzontalnych i tematycznych warunków podstawowych we wszystkich państwach członkowskich w celu wykrycia potencjalnych zagrożeń dla ochrony budżetu Unii oraz zagwarantowania większej przejrzystości i większego udziału zainteresowanych stron w stosowaniu tego narzędzia;

(vii) ściśle dostosowała sprawozdania na temat praworządności do rozporządzenia w sprawie warunkowości oraz składała bardziej szczegółowe sprawozdania na temat naruszeń zasad praworządności, które można wykorzystać do uruchomienia rozporządzenia w sprawie warunkowości;

(viii) skorzystała z przysługującego jej prawa inicjatywy i zaproponowała środki mające na celu wyeliminowanie wszelkich istniejących luk w unijnych ramach prawnych, które mogłyby umożliwić rządom przekazywanie funduszy zawieszonych zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym warunkowości w zakresie praworządności lub z powodu niespełnienia horyzontalnych warunków wstępnych, oraz

dopilnowała, aby wszelkie przyszłe instrumenty finansowania zawierały odpowiednie zabezpieczenia przed obchodzeniem przepisów;

(ix) pilnie dokonała ponownej oceny pogorszenia się sytuacji w zakresie praworządności i zagrożeń dla budżetu Unii na Węgrzech oraz zajęła się tym problemem, a także podjęła niezbędne działania zgodnie z rozporządzeniem w sprawie warunkowości i przy pomocy innych dostępnych narzędzi, łącznie z możliwością całkowitego wstrzymania wypłaty funduszy unijnych;

(x) przeprowadziła ocenę ex post skutków finansowych zmian w polityce spójności dla wschodnich regionów przygranicznych, w szczególności funduszy EFRR pierwotnie przeznaczonych na współpracę transgraniczną z Rosją i Białorusią, a także funduszy realokowanych w kontekście przeglądu śródokresowego polityki spójności w 2025 r., obejmującą zakres, w jakim fundusze unijne pierwotnie przeznaczone dla regionów graniczących z Rosją i/lub Białorusią ostatecznie pozostały w tych regionach lub zostały przekierowane gdzie indziej, przekazała swoją ocenę organowi udzielającemu absolutorium oraz pilnie zaproponowała ukierunkowane wsparcie finansowe dla tych regionów, aby przeciwdziałać nieproporcjonalnym skutkom rosyjskiej wojny napastniczej, w tym zaradzić stratom poniesionym w wyniku zmian w obecnym okresie programowania;

(xi) ponownie rozważyła podejście oparte na jednolitej kontroli do czasu wyeliminowania niedociągnięć stwierdzonych w instytucjach zarządzających i audytowych w państwach członkowskich;

(xii) zapewniła przyznawanie dotacji na działalność w ramach Programu UE dla zdrowia;

Zasoby naturalne i środowisko

122. zauważa, że budżet na programy w dziale 3 WRF „Zasoby naturalne i środowisko” wyniósł 64,4 mld EUR (33,7 % budżetu Unii) i jest podzielony w następujący sposób: 59,2 % tych wydatków przeznaczono na Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) – płatności bezpośrednie (38,1 mld EUR), a następnie na EFRROW (15,5 mld EUR, 24,0 %), Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (6,2 mld EUR, 9,5 %), Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) – wydatki związane z rynkiem (2,7 mld EUR, 4,1 %), sektor morski i rybołówstwo (1,3 mld EUR, 2,0 %), środowisko i klimat (LIFE) (600 mln EUR, 0,9 %) i inne (200 mln EUR, 0,3 %);

123. podkreśla, że w 2024 r. największa część wydatków unijnych w dziale

„Zasoby naturalne i środowisko” (87,3 %) przypadła na wspólną politykę rolną (WPR); przypomina, że rok 2024 był drugim rokiem nowego modelu realizacji WPR na lata 2023–2027, w ramach którego jako podstawę płatności wprowadzono nowy model realizacji celów obejmujący elementy oparte na wynikach, uzgodnione z państwami członkowskimi w planach strategicznych;

124. odnotowuje, że na koniec 2024 r. płatności z EFRROW na lata 2023–2027 wyniosły 6,3 mld EUR (w 2023 r.: 700 mln EUR), co stanowi wskaźnik absorpcji na poziomie 9,5 % (w porównaniu z 1 % w 2023 r.); podkreśla, że opóźnienia w płatnościach zagrażają stabilności dochodów rolników; odnotowuje wskaźnik absorpcji środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na poziomie 32 %; z zaniepokojeniem odnotowuje niski wskaźnik absorpcji środków z Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA), który na koniec 2024 r. wyniósł zaledwie 3 %;

125. zauważa, że Trybunał zbadał próbę 228 transakcji obejmujących pełny zakres wydatków w ramach tego działu WRF w 19 państwach członkowskich i Zjednoczonym Królestwie; zauważa z zaniepokojeniem, że Trybunał szacuje poziom błędu w tym dziale na 2,6 % (w 2023 r.: 2,2 %); odnotowuje ponadto, że Trybunał wykrył osiem błędów kwantyfikowalnych (tj. błędów mających bezpośredni wpływ finansowy na budżet Unii) w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, osiem w transakcjach w ramach ekoschematów – nowego rodzaju interwencji wprowadzonych w ramach WPR na lata 2023–2027 w celu wspierania praktyk rolniczych, które przyczyniają się do realizacji celów klimatycznych i środowiskowych oraz dobrostanu zwierząt – trzy w płatnościach bezpośrednich z wyłączeniem ekoschematów, dwa w środkach rynkowych i jeden w transakcji objętej zarządzaniem dzielonym w ramach EFMRA; zauważa, że Trybunał wykrył również 19 innych przypadków niezgodności z przepisami, które nie miały wpływu finansowego na budżet Unii;

126. odnotowuje klasyfikację błędów dokonaną przez Trybunał, zgodnie z którą błędy administracyjne stanowią 44 % wszystkich błędów, kwestie niekwalifikowalności – 28 %, nieprzestrzeganie zobowiązań w zakresie rolnictwa ekologicznego, klimatu lub programów ekologicznych – 16 %, a podawanie niedokładnych informacji dotyczących obszarów lub zwierząt – 12 %;

127. wyraża zaniepokojenie, że w przypadku 13 błędów kwantyfikowalnych Trybunał stwierdził, iż władze państw członkowskich dysponowały wystarczającymi informacjami, aby zapobiec błędom lub wykryć i skorygować je przed zatwierdzeniem wydatków, oraz że, gdyby organy państwa członkowskich odpowiednio wykorzystały wszystkie dostępne informacje, szacowany poziom błędu w tym rozdziale byłby o 2,2 % niższy;

128. zwraca uwagę na potrzebę uproszczenia, dalszego rozwoju i

promowania narzędzi cyfrowych oraz zaostrzenia kontroli w celu zmniejszenia poziomu wydatków niekwalifikowalnych; podkreśla znaczenie zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla rolników w celu wzmocnienia należytego zarządzania finansami;

129. jest uspokojony wnioskiem Trybunału, że płatności bezpośrednie w ramach WPR, z wyłączeniem ekoschematów, pozbawione były istotnych błędów w 2024 r.; przyjmuje do wiadomości ocenę Komisji, zgodnie z którą potwierdza to ważną rolę zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (ZSZiK) w zapobieganiu błędom i ograniczaniu ryzyka ich wystąpienia, ponieważ płatnościami bezpośrednimi zarządza każde państwo członkowskie za pośrednictwem ZSZiK, który łączy bazy danych gospodarstw, wniosków o pomoc, rejestrów zwierząt i użytków rolnych;

130. przypomina, że w ramach modelu WPR na lata 2023–2027 opartym na wynikach państwa członkowskie ustanawiają przepisy, których muszą przestrzegać beneficjenci końcowi zgodnie z ogólnymi ramami Unii, natomiast Komisja koncentruje się na wynikach wykonania i funkcjonowaniu systemów wprowadzonych przez państwa członkowskie w celu zapewnienia przestrzegania tych warunków, a nie na poszczególnych transakcjach; przypomina ponadto, że w związku z tym w odniesieniu do WPR na lata 2023–2027 państwa członkowskie są zobowiązane do składania Komisji sprawozdań na temat wskaźników produktu i rezultatu związanych z realizacją polityki, a nie na temat statystyk kontroli; odnotowuje uwagę Trybunału zawartą w sprawozdaniu specjalnym pt. „Systemy Komisji służące do odzyskiwania nieprawidłowych wydatków UE”, że odzyskiwanie środków w odniesieniu do wydatków rolnych było stosunkowo skuteczne, co częściowo wynikało z tzw. zasady 50/50, która zachęciła państwa członkowskie do odzyskania środków; zauważa, że zasady tej nie utrzymano w WPR na lata 2023–2027, a Trybunał ostrzega, że może to doprowadzić do spowolnienia tempa odzyskiwania środków w przypadku wydatków rolnych;

131. odnotowuje odpowiedzi Komisji udzielone Trybunałowi, zgodnie z którymi uważa ona, że prace kontrolne jednostek certyfikujących nadal stanowią kluczowy element uzyskiwania pewności w odniesieniu do wydatków w ramach WPR zgodnie z planami strategicznymi; zauważa ponadto, że w odniesieniu do WPR na lata 2023–2027 państwa członkowskie są zobowiązane do składania Komisji sprawozdań na temat pakietów dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności, w tym nowych rocznych sprawozdań z realizacji celów, opinii jednostki certyfikującej i sprawozdań towarzyszących, które Komisja wykorzystuje następnie wraz z wynikami własnych ustaleń z kontroli i ustaleniami Trybunału w celu uzyskania pewności w odniesieniu do wydatków na WPR; podkreśla, że Komisja nie oblicza poziomu błędu ani ryzyka w momencie dokonywania płatności w odniesieniu do wydatków w ramach planów strategicznych WPR; przyjmuje do wiadomości wyjaśnienie Komisji,

że ponieważ 74,8 % wydatków w dziale 3 WRF w 2024 r. stanowiły wydatki oparte na wynikach w ramach planów strategicznych WPR, nie można było określić ryzyka związanego z płatnościami w odniesieniu do tego działu, a w konsekwencji do całego budżetu Unii;

132. zauważa, że w 2024 r. Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG AGRI) oceniła 82 % wydatków w ramach WPR na lata 2023–2027 jako obarczone niskim ryzykiem, 11 % jako obarczone średnim ryzykiem, a pozostałe 7 % jako obarczone wysokim ryzykiem; odnotowuje wyjaśnienie Trybunału, że wydatki obarczone niskim ryzykiem odpowiadają interwencjom, na które nie mają wpływu potencjalne poważne niedociągnięcia w systemach zarządzania, oraz że większość wydatków o niskim ryzyku dotyczy płatności bezpośrednich i innego wsparcia objętego ZSZiK; zauważa ponadto, że w rocznym sprawozdaniu z działalności za 2024 r. DG AGRI połączyła wyniki analizy dla płatności opartych na wynikach i płatności opartych na zgodności z przepisami i oceniła 77 % wydatków w ramach WPR jako obarczone niskim ryzykiem, (w porównaniu z 69 % wydatków w ramach WPR w 2023 r. i 72 % w 2022 r.), 10 % jako obarczone średnim ryzykiem i 13 % jako obarczone wysokim ryzykiem;

133. z zaniepokojeniem odnotowuje zastrzeżenia zgłoszone w rocznym sprawozdaniu z działalności DG AGRI za 2024 r., a mianowicie dziesięć zastrzeżeń w odniesieniu do dziewięciu państw członkowskich dotyczących wydatków objętych ZSZiK w ramach planów strategicznych WPR ze względu na potencjalne poważne niedociągnięcia stwierdzone w funkcjonowaniu systemów zarządzania, sześć zastrzeżeń w odniesieniu do pięciu państw członkowskich dotyczących wydatków nieobjętych ZSZiK w ramach planów strategicznych WPR ze względu na potencjalne poważne niedociągnięcia stwierdzone w funkcjonowaniu systemów zarządzania, sześć zastrzeżeń w odniesieniu do czterech państw członkowskich dotyczących środków rynkowych ze względu na znaczne występowanie niedociągnięć w zakresie legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw rozliczeń, przy czym kwotę obarczoną ryzykiem szacuje się na 14,92 mln EUR, jedno zastrzeżenie w odniesieniu do jednego państwa członkowskiego dotyczące płatności bezpośrednich w ramach programu szczególnych opcji na rzecz regionów oddalonych i wyspiarskich (POSEI) ze względu na znaczne występowanie niedociągnięć w zakresie legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw rozliczeń, przy czym kwotę obarczoną ryzykiem szacuje się na 28,83 mln EUR, 12 zastrzeżeń w odniesieniu do dziesięciu państw członkowskich dotyczących rozwoju obszarów wiejskich ze względu na znaczne występowanie niedociągnięć w zakresie legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw rozliczeń, przy czym kwotę obarczoną ryzykiem szacuje się na 209,80 mln EUR;

134. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w ramach kontroli za 2024 r.

Trybunał zgromadził i przeanalizował również informacje dotyczące opracowywania rocznych sprawozdań z realizacji celów w odniesieniu do WPR na lata 2023–2027: jest usatysfakcjonowany ogólnym wnioskiem Trybunału, że te roczne sprawozdania z realizacji celów zostały w większości wprowadzone zgodnie z planem i że Trybunał nie stwierdził żadnych problemów ze zgłoszonymi danymi; jest uspokojony ustaleniem Trybunału, że w przypadku dziewięciu skontrolowanych agencji płatniczych można ustalić zgodność między dokonanymi płatnościami a produktami zarejestrowanymi w ich systemach informatycznych na potrzeby sporządzania rocznych sprawozdań z realizacji celów;

135. odnotowuje ustalenie Trybunału, na podstawie badania przeprowadzonego w 19 państwach członkowskich, że w 2024 r. nadal trwały prace nad systemami sprawozdawczości z realizacji celów agencji płatniczych, przy czym 18 agencji płatniczych zautomatyzowało opracowywanie wskaźników wykonania, a dwie stosowały podejście ręczne lub częściowo zautomatyzowane do tworzenia niektórych kluczowych wskaźników produktu na potrzeby swoich rocznych sprawozdań z realizacji celów za 2024 r.; zauważa z zaniepokojeniem, że w czasie prac kontrolnych Trybunału systemy informatyczne wykorzystywane do sporządzania rocznych sprawozdań z realizacji celów nie zostały jeszcze w pełni przetestowane pod kątem zgodności z międzynarodowymi normami bezpieczeństwa informacji (ISO 27001);

136. przypomina, że WPR na lata 2023–2027 opiera się na dziesięciu kluczowych celach, w tym zapewnieniu rolnikom realnego, sprawiedliwego i stabilnego dochodu, zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego i wzmocnieniu odporności sektora rolnego; uważa, że bezpośrednie wsparcie dochodów w ramach WPR powinno być skuteczniej kierowane do aktywnie zajmujących się produkcją rolniczą rolników, przy jednoczesnym zachowaniu pewności prawa i unikaniu nadmiernych ograniczeń administracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem tych najbardziej potrzebujących, takich jak gospodarstwa rodzinne, małe gospodarstwa rolne, gospodarstwa rolne na obszarach borykających się z wyzwaniami naturalnymi lub innymi szczególnymi wyzwaniami, młodzi rolnicy i rolniczki; wzywa Komisję do poprawy skuteczności i ukierunkowania unijnych funduszy rolnych oraz do dopilnowania, aby tylko rolnicy aktywni zawodowo otrzymywali bezpośrednie wsparcie dochodów, przy jednoczesnym zapewnieniu proporcjonalności i utrzymaniu rygorystycznych kontroli;

137. odnotowuje wnioski Trybunału z 2025 r. w sprawie finansowania unijnego na rzecz działań związanych z pożarami lasów: chociaż państwa członkowskie w coraz większym stopniu wykorzystywały fundusze Unii na zapobieganie pożarom lasów, Komisja nie miała pełnego oglądu co do całkowitych wydatków związanych z pożarami lasów, a monitorowanie rezultatów było niewystarczające, co miało

wyraźny wpływ na rolnictwo i obszary wiejskie; wzywa Komisję do poprawy agregacji wydatków związanych z pożarami lasów oraz do lepszego monitorowania wyników i długoterminowej trwałości działań zapobiegawczych;

138. podkreśla, że w kontekście rosnącego ryzyka klęsk żywiołowych Komisja i państwa członkowskie muszą dopilnować, aby finansowane przez Unię działania zapobiegawcze były dobrze ukierunkowane i oparte na aktualnych ocenach ryzyka oraz aby trwały one dłużej niż pojedyncze cykle projektowe, tak aby inwestycje przynosiły trwałe korzyści rolnictwu i społecznościom wiejskim;

139. jest zaniepokojony zarzutami nadużyć finansowych na dużą skalę mających wpływ na unijne fundusze rolne, które po raz pierwszy pojawiły się w mediach w lutym 2025 r. i dotyczyły greckiej Agencji ds. Płatności i Kontroli Orientacji i Gwarancji Pomocy Wspólnotowej (OPEKEPE); przypomina, że w maju 2025 r. EPPO opublikowała komunikat prasowy, w którym potwierdziła, że prowadzi dochodzenie w sprawie domniemanego zorganizowanego systemu nadużyć finansowych obejmującego fundusze rolne i korupcji z udziałem urzędników publicznych OPEKEPE; przypomina, że według doniesień prasowych EPPO przekazała greckiemu parlamentowi informacje w celu przeprowadzenia dochodzenia w sprawie dwóch ministrów, którzy następnie podali się do dymisji; z zaniepokojeniem odnotowuje komunikat prasowy EPPO z 22 października 2025 r., w którym wyjaśniono, że w toku wstępnego postępowania przygotowawczego EPPO zidentyfikowano zorganizowaną grupę przestępczą, podejrzaną o udział w systematycznym systemie oszustw na dużą skalę związanych z dotacjami oraz działania związane z praniem pieniędzy; przyjmuje do wiadomości działania podjęte bezzwłocznie przez władze greckie, w tym między innymi decyzję o powołaniu specjalnej dochodzeniowej grupy zadaniowej, w której skład wchodzą funkcjonariusze policji finansowej i niezależnego urzędu ds. dochodów publicznych; podkreśla w tym kontekście, że zajęto mienie kilku osób podejrzanych o udział w domniemanej działalności przestępczej;

140. przyjmuje do wiadomości, że DG AGRI wydała w swoim rocznym sprawozdaniu z działalności za 2024 r. cztery zastrzeżenia dotyczące wydatków zarządzanych przez OPEKEPE; zauważa, że jedno takie zastrzeżenie obejmuje wszystkie interwencje objęte ZSZiK w ramach planów strategicznych WPR, ponieważ kontrola zgodności DG AGRI i prace jednostki certyfikującej ujawniły szereg potencjalnych poważnych niedociągnięć w odniesieniu do wdrażania systemu identyfikacji działek rolnych, a także w zakresie modelu i funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli; zwraca uwagę, że zgłoszono kolejne zastrzeżenie dotyczące wydatków nieobjętych ZSZiK w ramach planów strategicznych WPR obejmujących sektor wina i pszczelarstwa ze względu na potencjalne poważne niedociągnięcia w koncepcji lub strukturze systemów, które nie

uwzględniają zasad oszczędności, efektywności i środków mających na celu unikanie podwójnego finansowania; zauważa, że trzecie zastrzeżenie dotyczące OPEKEPE dotyczy programów rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014–2022, w przypadku których skorygowany poziom błędu szacuje się na 7,45 %, ze względu na audyty DG AGRI w latach 2023 i 2024, w których zidentyfikowano szereg niedociągnięć związanych z systemem identyfikacji działek rolnych, niedociągnięcia w kontrolach na miejscu przeprowadzanych przez OPEKEPE, poważne niedociągnięcia w zakresie nadzoru i kontroli lokalnych grup działania, procedury weryfikacji potencjalnego tworzenia sztucznych warunków, kontrole podwójnego finansowania i zamówień publicznych oraz niedociągnięcia w ocenie racjonalności kosztów i weryfikacji statusu MŚP; zwraca uwagę na czwarte zastrzeżenie dotyczące środków rynkowych nieobjętych planami strategicznymi WPR, wydane w odniesieniu do organizacji producentów owoców i warzyw oraz środków nadzwyczajnych, dla których skorygowany poziom błędu oszacowano na 10 % w następstwie audytu DG AGRI w 2024 r., w którym stwierdzono niedociągnięcia w kontrolach administracyjnych i kontrolach na miejscu mające wpływ na środki nadzwyczajne, oraz ponieważ na podstawie oceny jednostki certyfikującej dokonano korekty poziomów błędu w odniesieniu do organizacji producentów owoców i warzyw oraz promocji sprzedaży; przyjmuje do wiadomości, że władze greckie opracowały plan działania, który został zaakceptowany przez DG AGRI jako wystarczająca podstawa do usunięcia wyżej wymienionych niedociągnięć; przypomina, że wszystkie środki naprawcze podlegają stałemu monitorowaniu przez Komisję; nalega, aby Komisja informowała organ udzielający absolutorium o wdrażaniu planu działania oraz o wymiernej poprawie skuteczności kontroli;

141. przyjmuje do wiadomości pisemne odpowiedzi Komisji, że w 2023 r. i ponownie w czerwcu 2024 r. DG AGRI zwróciła się do właściwego organu Grecji o objęcie akredytacji OPEKEPE okresem próbnym; zwraca uwagę na wyjaśnienie zawarte w rocznym sprawozdaniu z działalności DG AGRI, że jednostka certyfikująca i DG AGRI stwierdziły niedociągnięcia mające wpływ na kilka kryteriów akredytacji, w związku z czym we wrześniu 2024 r. władze greckie poddały akredytację OPEKEPE okresowi próbnemu i opracowały plan działania w zakresie akredytacji; zauważa ponadto, że Komisja śledzi postępy we wdrażaniu tego planu działań naprawczych; nalega, aby Komisja udostępniła organowi udzielającemu absolutorium najnowszy zmieniony plan działania wraz z jego oceną; przyznaje, że władze greckie niezwłocznie podjęły działania naprawcze w celu wyeliminowania stwierdzonych niedociągnięć strukturalnych, zwiększenia przejrzystości beneficjentów oraz wzmocnienia kontroli i środków zwalczania nadużyć finansowych; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje niedawno wprowadzoną ustawą reformę mającą na celu pełne przeniesienie OPEKEPE do niezależnego urzędu ds. dochodów publicznych (AADE);

142. odnotowuje odpowiedź Komisji, że w czerwcu 2025 r. Komisja zastosowała korektę finansową w wysokości 415 mln EUR w odniesieniu do niedociągnięć stwierdzonych w systemie zarządzania i kontroli w Grecji w latach 2015–2022[11]; zauważa z zaniepokojeniem, że Komisja była świadoma poważnych niedociągnięć związanych z OPEKEPE co najmniej od 2021 r., ponieważ trwające wówczas postępowanie w sprawie kontroli zgodności związane z akredytacją zostało już zgłoszone w rocznym sprawozdaniu z działalności DG AGRI za 2021 r.; ubolewa, że Komisja nie podjęła wcześniej działań w celu dokładnego zbadania poważnych niedociągnięć stwierdzonych w związku z pracami OPEKEPE, ograniczenia ryzyka i lepszej ochrony budżetu Unii;

143. wyraża zaniepokojenie liczbą nieprawidłowości i zarzutów nadużyć finansowych związanych z finansowanymi przez Unię pensjonatami; odnotowuje pisemne odpowiedzi Komisji, że w okresie programowania 2014–2022 pensjonaty były finansowane wraz z innymi rodzajami inwestycji w ramach poddziałania 6.4 dotyczącego rozwoju obszarów wiejskich (inwestycje w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej) oraz programu Leader; ubolewa, że ponieważ państwa członkowskie nie zgłaszają Komisji liczby i rodzaju inwestycji wspieranych w ramach tych środków, Komisja nie mogła przedstawić organowi udzielającemu absolutorium przeglądu finansowanych przez Unię projektów dotyczących pensjonatów; zauważa, że audyty Komisji dotyczące środków rozwoju obszarów wiejskich mają charakter systemowy i nie obejmują oceny legalności i prawidłowości poszczególnych transakcji; przyjmuje do wiadomości pisemną odpowiedź Komisji, że nieprawidłowości dotyczące systemu zarządzania i kontroli wdrożonego przez państwa członkowskie w odniesieniu do pensjonatów zostały stwierdzone na Węgrzech, Słowacji (działanie 6.4) i w Grecji (Leader); uważa, że biorąc pod uwagę liczbę zarzutów dotyczących nadużyć finansowych związanych z pensjonatami, Komisja powinna również monitorować i kontrolować poszczególne projekty dotyczące pensjonatów, w tym ich wykorzystanie po okresie realizacji projektu i rozważyć przedłużenie okresu trwałości tego rodzaju projektów, aby zapobiec dalszym nadużyciom, a także wprowadzenie rygorystycznych kontroli konfliktu interesów jako warunku wstępnego przyznania funduszy unijnych na budowę pensjonatów;

144. przypomina, że były premier Czech został uznany za znajdującego się w sytuacji konfliktu interesów podczas swojej poprzedniej kadencji,

---

11 Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/1147 z dnia 11 czerwca 2025 r. wyłączająca z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez niektóre państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)(Dz.U. L, 2025/1147, 13.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1147/oj).

oraz odnosi się do związanej z tym rezolucji Parlamentu Europejskiego z 13 grudnia 2018 r.[12]; odnotowuje pisemne odpowiedzi Komisji dotyczące środków podjętych w związku z konfliktem interesów wynikającym z posiadania przez niego prywatnej spółki holdingowej podczas pełnienia funkcji publicznych oraz zauważa, że w marcu 2020 r. Komisja zawiesiła płatność na rzecz jednego projektu o wartości 30 606,96 EUR; odnotowuje, że w czerwcu 2022 r. Komisja zastosowała wobec Czech korektę finansową w wysokości 3,3 mln EUR, z czego część (30 606,96 EUR) dotyczyła sytuacji konfliktu interesów premiera podczas jego kadencji, która zakończyła się w 2021 r.[13]; nalega, aby Komisja nadal monitorowała ewentualne konflikty interesów, które mogą mieć wpływ na fundusze Unii, zwłaszcza w odniesieniu do wybieranych urzędników, oraz podejmowała działania w celu ochrony budżetu Unii;

145. zauważa, że po wyborach krajowych nowy rząd objął władzę w Czechach w grudniu 2025 r.; przyjmuje do wiadomości publiczne oświadczenia premiera wskazujące na zamiar zrzeczenia się własności i kontroli nad interesami biznesowymi potencjalnie finansowanymi z funduszy unijnych poprzez utworzenie rzekomo nieodwołalnej umowy powierniczej; zauważa jednak, że do połowy stycznia 2026 r. nie przedstawiono publicznie dostępnej dokumentacji prawnej wykazującej skuteczne ustanowienie i zabezpieczenia operacyjne takich ustaleń oraz że premier Czech nadal jest właścicielem Agrofert i innych podmiotów gospodarczych, które mogłyby ewentualnie skorzystać z funduszy unijnych; podkreśla, że samo ogłoszenie przyszłych ustaleń nie wystarczy, aby rozwiać obawy dotyczące konfliktu interesów; podkreśla, że przyszłe ustalenia muszą zapewniać skuteczne wyeliminowanie interesów gospodarczych i wpływów, zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi konfliktu interesów; z zadowoleniem przyjmuje niedawne doniesienia medialne, zgodnie z którymi Komisja formalnie zwróciła się do władz czeskich o szczegółowe informacje na temat środków wprowadzonych w celu zapobiegania potencjalnym konfliktom interesów w odniesieniu do przedsiębiorstw będących własnością premiera lub przez niego kontrolowanych, a także uzyskała zapewnienie, że żadne dalsze fundusze unijne nie zostaną przekazane Agrofert do czasu pełnego wyjaśnienia sytuacji;

146. przypomina, że klimat i różnorodność biologiczna są dwoma

---

12 Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0530.

13 Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2022/908 z dnia 8 czerwca 2022 r. wyłączająca z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. L 157 z 10.6.2022, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/908/oj).

horyzontalnymi priorytetami politycznymi w budżecie Unii na lata 2021–2027; zauważa, że Komisja definiuje uwzględnianie kwestii klimatu i różnorodności biologicznej jako systematyczne uwzględnianie celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej przy opracowywaniu, przygotowywaniu, wdrażaniu i ocenie każdego programu wydatków;

147. przypomina, że w porozumieniu międzyinstytucjonalnym z 2020 r. ustanowiono wiążący cel na poziomie 30 % w odniesieniu do wydatków na rzecz klimatu, ale jedynie roczny „ambitny cel” na poziomie 7,5 % w 2025 r. oraz 10 % w 2026 r. i 2027 r. dla wydatków na różnorodność biologiczną; zauważa, że Komisja monitoruje wydatki Unii na działania związane z ochroną klimatu i różnorodności biologicznej za pomocą specjalnych metod; podkreśla, że metody monitorowania wydatków związanych z ochroną klimatu i różnorodności biologicznej są systemami znakowania ex ante opartymi na oczekiwanym efekcie działań i nie uwzględniają wyników; przypomina, że uwzględnianie priorytetów w budżecie Unii wymaga uwzględnienia tego priorytetu na wszystkich etapach cyklu budżetowego; podkreśla w związku z tym, że monitorowanie wydatków związanych z celami w zakresie klimatu lub różnorodności biologicznej jest tylko jednym z etapów kompleksowego cyklu ekologicznego planowania budżetu, w którym cele w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej są uwzględniane w całym cyklu życia budżetu;

148. zauważa, że stosując metody monitorowania wydatków na cele związane z klimatem i różnorodnością biologiczną, Komisja obliczyła, że Unia jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu w zakresie wydatków na rzecz klimatu na poziomie 30 % na lata 2021–2027 oraz ambitnego celu w zakresie wydatków na różnorodność biologiczną na poziomie 7,5 % na 2025 r.; ubolewa, że raczej nie będzie w stanie osiągnąć ambitnego celu, jakim jest przeznaczenie 10 % wydatków na różnorodność biologiczną w latach 2026 i 2027; zauważa ponadto, że średnia roczna luka w finansowaniu wynosi 21,4 mld EUR, aby osiągnąć cele Unii w zakresie różnorodności biologicznej[14]; podkreśla, że zwiększeniu środków budżetowych musi towarzyszyć poprawa skuteczności oraz lepsze monitorowanie wyników w zakresie różnorodności biologicznej, przy jednoczesnym zapewnieniu, by zmiany te nie powodowały nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych dla rolników i władz lokalnych;

149. wyraża zaniepokojenie, że w ramach kilku kontroli Trybunał stwierdził, iż wkład funduszy unijnych w realizację celów klimatycznych był niejasny i potencjalnie przeszacowany ze względu

---

14 KE, 2022 r., „Biodiversity financing and tracking – final report” [Finansowanie i monitorowanie różnorodności biologicznej – sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg (https://data.europa.eu/doi/10.2779/950856).

na uchybienia w metodach monitorowania stosowanych przez Komisję; przypomina, że w sprawozdaniu specjalnym 09/2022 w sprawie wydatków na rzecz klimatu w budżecie Unii na lata 2014–2020 Trybunał stwierdził, iż wkład budżetu Unii na działania związane z klimatem został zawyżony o 72 mld EUR w WRF na lata 2014–2020, ponieważ zgłoszone wydatki nie zawsze były związane z działaniami na rzecz klimatu, w tym w ramach WPR; jest świadomy, że w odpowiedzi na powyższe sprawozdanie specjalne Komisja zleciła przeprowadzenie badania w celu opracowania bardziej naukowego podejścia do ilościowego określania wkładu wspólnej polityki rolnej w działania na rzecz klimatu, i uważa, że wyniki tego badania powinny zostać podane do wiadomości publicznej; oczekuje na ocenę Trybunału dotyczącą działań podjętych przez Komisję w następstwie zaleceń zawartych w sprawozdaniu specjalnym nr 09/2022 w 2026 r.;

150. odnotowuje zawartą w pisemnej odpowiedzi Komisji informację, że w latach 2021–2023 emisje gazów cieplarnianych w rolnictwie w Unii zmniejszyły się o 3 %, a emisje związane z dostawami energii i przemysłowe zmniejszyły się o 16 %; uważa, że wszystkie obszary polityki i działania muszą w sprawiedliwy sposób przyczyniać się do ograniczenia emisji; odnotowuje sprawozdanie specjalne Trybunału 20/2024 dotyczące planów w ramach wspólnej polityki rolnej oraz odpowiedź Komisji; odnotowuje w szczególności ocenę Trybunału, iż plany strategiczne WPR na lata 2023–2027 są lepsze niż w poprzednim okresie programowania, w tym w odniesieniu do kwestii klimatycznych i środowiskowych, choć ramy monitorowania i oceny wyników mogłyby zostać dodatkowo wzmocnione; z zadowoleniem przyjmuje, że Trybunał zaleca również Komisji, by promowała dzielenie się dobrymi praktykami ekologicznymi w ramach planów, oszacowała wkład WPR w realizację celów Zielonego Ładu, a także wzmocniła przyszłe ramy monitorowania WPR w celu zwiększenia jej wkładu w osiągnięcie unijnych celów w zakresie klimatu i środowiska; uważa, że usprawnienia w zakresie monitorowania i ram oceny wyników nie powinny powodować dodatkowych obciążeń administracyjnych dla rolników ani instytucji zarządzających;

151. odnotowuje sprawozdanie specjalne Trybunału 14/2024 pt. „Transformacja ekologiczna – Wkład RRF nie jest jasny” oraz odpowiedź Komisji; odnotowuje ustalenia Trybunału, w których podkreślono uchybienia i ograniczenia w koncepcji i wdrażaniu RRF w odniesieniu do pomiaru jego wkładu w realizację celów klimatycznych i środowiskowych; stwierdza, że Trybunał odnotował, iż przy monitorowaniu wydatków na rzecz klimatu korzystano z niedokładnych, wysoce przybliżonych danych, a zastosowanie niektórych wskaźników prowadziło do potencjalnych przeszacowań; z zadowoleniem przyjmuje zalecenie Trybunału, aby Komisja dopracowała metodykę szacowania wydatków klimatycznych w przyszłych instrumentach finansowania oraz uwzględniła te doświadczenia przy projektowaniu przyszłych instrumentów finansowania, które wspierają cele oraz zadania klimatyczne i

środowiskowe;

152. odnotowuje sprawozdanie specjalne Trybunału 15/2024 dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu w UE oraz odpowiedź Komisji; docenia wniosek Trybunału, że ogólne ramy Unii dotyczące polityki w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu były rzetelne; jest zaniepokojony ustaleniem, że państwa członkowskie czasami wykorzystywały nieaktualne dane naukowe w swoich krajowych dokumentach dotyczących strategii przystosowania się do zmiany klimatu oraz że sprawozdawczość państw członkowskich w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu była niewystarczająca i miała niewielką wartość dodaną pod względem monitorowania postępów; jest rozczarowany ustaleniami Trybunału, zgodnie z którymi jedna trzecia projektów objętych próbą miała niewielki wpływ na zwiększenie zdolności przystosowawczych lub nie miała go wcale oraz że istnieje ryzyko, iż dwa projekty (z 36) mogą skutkować niewłaściwym przystosowaniem; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Trybunał również zaleca Komisji usprawnienie sprawozdawczości w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, wykorzystując wspólne wskaźniki do pomiaru postępów, i dążenie do wyeliminowania stwierdzonych uchybień;

153. przypomina, że wszystkie wydatki Unii muszą być zgodne z horyzontalną zasadą „nie czyń poważnych szkód” określoną w pkt 16 Porozumienia międzyinstytucjonalnego, która stanowi, że wydatki Unii nie mogą szkodzić sześciu celom środowiskowym określonym w art. 17 rozporządzenia w sprawie systematyki[15], a mianowicie łagodzeniu zmiany klimatu i przystosowywaniu się do niej, zrównoważonemu wykorzystywaniu i ochronie zasobów wodnych, gospodarce o obiegu zamkniętym, zapobieganiu zanieczyszczeniu i jego kontroli oraz ochronie różnorodności biologicznej; uważa, że w świetle powtarzających się ustaleń Trybunału należy również śledzić i zgłaszać negatywne skutki środowiskowe wydatków Unii;

154. przypomina, że unijny system handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) jest kluczowym elementem Europejskiego Zielonego Ładu i jednym z głównych instrumentów służących osiągnięciu ambitnych celów klimatycznych Unii; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że według rocznego sprawozdania z działalności Dyrekcji Generalnej ds. Działań w dziedzinie Klimatu (DG CLIMA) za 2024 r. EU ETS wygenerował w poprzednim roku dochody w wysokości 43,6 mld EUR na inwestycje w działania w dziedzinie klimatu, z czego 7,4 mld EUR przekazano do funduszu innowacyjnego i funduszu modernizacyjnego ETS, a 2,8 mld EUR do RRF, który państwa

---

15 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

członkowskie wykorzystują do przyspieszenia przejścia na czystą energię i zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego; zwraca uwagę na ustalenia audytu Służby Audytu Wewnętrznego z 2024 r. dotyczące wdrażania i monitorowania EU ETS, zgodnie z którymi pomimo dużego obciążenia pracą, złożonych ram prawnych i ograniczonych zasobów, jakimi dysponują, pracownicy DG CLIMA wykazali zaangażowanie w wykonywanie swoich zadań i gotowość do poprawy skuteczności procesów związanych z EU ETS; docenia pisemne potwierdzenie przez Komisję, że DG CLIMA zamierza uwzględnić większość zaleceń z audytu wewnętrznego do 2025 r., a wszystkie do połowy 2028 r.;

155. przypomina, że od 2010 r. DG CLIMA we wszystkich swoich rocznych sprawozdaniach z działalności zgłaszała zastrzeżenie dotyczące aspektów wizerunkowych, prawnych oraz finansowych związane z zagrożeniami dla bezpieczeństwa stwierdzonymi w związku z rejestrem Unii w ramach EU ETS, które zostało utrzymane w rocznym sprawozdaniu z działalności za 2024 r.; ubolewa nad faktem, że od 2010 r. nie podjęto działań mających na celu usunięcie podstawowych niedociągnięć; jest zaniepokojony pisemnym wyjaśnieniem Komisji, że poziom ryzyka jest ściśle związany z wartością aktywów obsługiwanych przez EU ETS, która wzrosła dziesięciokrotnie od 2017 r., a dodatkowo nasila go pogarszająca się sytuacja geopolityczna; podkreśla, że chociaż skutków finansowych zastrzeżenia na 2024 r. nie można określić ilościowo, to w momencie sporządzania rocznego sprawozdania z działalności DG CLIMA za 2024 r. w rejestrze Unii znajdowały się uprawnienia o wartości ponad 200 mld EUR w cenach bieżących;

156. z zaniepokojeniem odnotowuje pisemną odpowiedź Komisji, że ewolucja sytuacji w odniesieniu do ryzyka systematycznie wyprzedzała tempo, w jakim Komisja była w stanie poprawić środki bezpieczeństwa; rozumie, że w ocenie Komisji ryzyko dla bezpieczeństwa zidentyfikowane w rejestrze Unii w odniesieniu do EU ETS można wyeliminować jedynie poprzez zwiększenie poziomu wydatków, a ostatecznie poprzez eksternalizację rejestru Unii; jest zbulwersowany faktem, że propozycja wyeliminowania niedociągnięć w rejestrze Unii w zakresie bezpieczeństwa utknęła w martwym punkcie przede wszystkim z powodu braku odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych; z zaniepokojeniem odnotowuje pisemną odpowiedź Komisji, zgodnie z którą zasoby te powinny pochodzić z wprowadzenia opłat za usługi dla państw członkowskich w celu finansowania funkcjonowania EU ETS, ale ponieważ odpowiednia podstawa prawna dla wprowadzenia opłaty za usługi musi zostać najpierw zostać zaproponowana w dyrektywie EU ETS, Komisja uważa, że nie da się rozwiązać tej kwestii przed 2028 r.; uważa, że należy niezwłocznie udostępnić odpowiednie zasoby, aby zaradzić poważnym zagrożeniom finansowym, prawnym i wizerunkowym dla Unii, które wiążą się z niedociągnięciami w zakresie bezpieczeństwa rejestru Unii;

157. przypomina, że demokracja i pluralizm są podstawowymi wartościami Unii zapisanymi w art. 2 TUE; przypomina ponadto, że zgodnie z art. 11 ust. 1 i 11 TUE instytucje Unii umożliwiają obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiadanie się i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania Unii, aby utrzymywać otwarty, przejrzysty i regularny dialog;

158. uznaje znaczenie programu LIFE, jedynego samodzielnego unijnego programu na rzecz środowiska i działań w dziedzinie klimatu, dla wspierania projektów w zakresie ochrony przyrody, inicjatyw dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym, działań w dziedzinie klimatu i przejścia na czystą energię oraz, w szerszym ujęciu, w promowaniu zrównoważonego rozwoju w całej Unii; przypomina, że przepisy rozporządzenia LIFE+, w tym art. 11 ust. 6, stanowią, iż dotacje na działalność mogą służyć wsparciu działalności podmiotów nienastawionych na zysk, które zajmują się opracowywaniem i wdrażaniem prawodawstwa i polityki Unii; podkreśla jednak, że takie dotacje na działalność muszą być realizowane w ścisłej zgodności z unijnymi wymogami prawnymi, finansowymi i dotyczącymi przejrzystości; podkreśla ponadto znaczenie jasnych zabezpieczeń gwarantujących, że fundusze unijne są wykorzystywane wyłącznie na cele określone w programie; zauważa, że dotacje na działalność przyznane organizacjom pozarządowym w ramach programu LIFE stanowią około 1 % całkowitego budżetu programu; wzywa Komisję do zapewnienia rygorystycznego monitorowania, pełnej rozliczalności i przejrzystości w zakresie wykorzystania funduszy unijnych, w tym działań wspierających;

159. odnotowuje obawy wyrażone przez niektórych posłów do PE dotyczące korzystania z dotacji na działalność i dotacji na działania w ramach programu LIFE przez niektórych beneficjentów, takich jak organizacje społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstwa; podkreśla znaczenie pełnej przejrzystości zarówno w odniesieniu do beneficjentów, jak i finansowanych działań, a także stałego monitorowania i, w razie potrzeby, dalszego doprecyzowania obowiązujących zabezpieczeń, tak aby fundusze unijne były wykorzystywane wyłącznie na cele określone w programie;

160. odnotowuje, że przegląd umów o finansowanie podczas procedury udzielania absolutorium, wykazał, że działania związane z wywieraniem wpływu na politykę publiczną lub proces decyzyjny mogą prowadzić różne kategorie beneficjentów, w tym organizacje pozarządowe; wyraża zaniepokojenie, że w niektórych przypadkach przedsiębiorstwa otrzymujące finansowanie unijne na takie działania mogą jednocześnie zatrudniać decydentów Unii w swoich zarządach i wypłacać im wynagrodzenia; podkreśla, że zabezpieczenia muszą zapobiegać potencjalnym konfliktom interesów oraz zapewniać przejrzyste zarządzanie funduszami unijnymi, niezależnie od kategorii beneficjenta; podkreśla potrzebę zapewnienia spójnego nadzoru i weryfikacji w odniesieniu do wszystkich beneficjentów, aby

zagwarantować zgodność z wytycznymi Komisji z 2024 r. dotyczącymi działań wspierających opracowywanie, wdrażanie, monitorowanie i egzekwowanie przepisów i polityki Unii; w związku z tym zachęca do opracowania ustandaryzowanej procedury kontroli wniosków o dotacje na działalność, z udziałem co najmniej dwóch członków personelu Komisji lub agencji czytających i weryfikujących wnioski, a także do opracowania ujednoliconego zestawu zasad dotyczących wyboru ekspertów zewnętrznych do komisji oceniającej wnioski o dotacje na działalność;

Zalecenia

161. wzywa Komisję do:

(i) udostępnienia, we współpracy z państwami członkowskimi, zasobów finansowych i ludzkich niezbędnych do pilnego usunięcia pozostałych istotnych niedociągnięć w zakresie bezpieczeństwa stwierdzonych w rejestrze Unii systemu EU ETS;

(ii) zapewnienia państwom członkowskim wsparcia w celu uproszczenia ekoschematów, zgodnie z zaleceniem Trybunału, bez osłabiania ich ambitnego charakteru środowiskowego;

(iii) wspierania państw członkowskich w testowaniu i modernizacji systemów informatycznych wykorzystywanych do sporządzania rocznych sprawozdań z realizacji celów, aby zapewnić ich zgodność z obowiązującymi międzynarodowymi normami bezpieczeństwa informacji;

(iv) informowania organu udzielającego absolutorium o wskaźnikach odzyskiwania wydatków rolnych w ramach WPR na lata 2023–2027, oraz do rozważenia wprowadzenia nowych zachęt dla państw członkowskich do odzyskiwania środków;

(v) przyspieszenia, we współpracy z państwami członkowskimi, wypłat środków z EFRROW oraz podjęcia działań mających na celu zwiększenie absorpcji w przypadku utrzymujących się opóźnień, zapewniając przy tym zrównoważone wsparcie we wszystkich regionach;

(vi) wsparcia państw członkowskich w ukierunkowaniu funduszy na środki zapobiegawcze o wysokiej wartości (np. gospodarowanie krajobrazem, utrzymanie rolniczych pasów przeciwpożarowych, rekultywację zdegradowanych gleb, zakup i dostawę szczepionek weterynaryjnych) oraz do zachęcania do dzielenia się najlepszymi praktykami i skutecznymi projektami związanymi z rolnictwem między państwami członkowskimi.

(vii) poprawy należytego zarządzania finansami w ramach obecnej i przyszłej WPR poprzez dopilnowanie, by bezpośrednie

wsparcie dochodów było udzielane wyłącznie rolnikom aktywnym zawodowo, ze szczególnym uwzględnieniem tych najbardziej potrzebujących, takich jak gospodarstwa rodzinne i małe gospodarstwa rolne, gospodarstwa rolne na obszarach borykających się z wyzwaniami naturalnymi lub innymi szczególnymi wyzwaniami, młodzi rolnicy i rolniczki;

(viii) wprowadzenia wszelkich możliwych środków mających na celu ograniczenie negatywnego wpływu umowy UE-Mercosur na rolnictwo europejskie i pozycję rynkową producentów europejskich oraz do wiarygodnego monitorowania skali i rzeczywistych następstw jej oddziaływań;

(ix) przeprowadzania kontroli finansowych i kontroli zgodności finansowanych przez Unię projektów dotyczących pensjonatów w oparciu o analizę ryzyka;

(x) ścisłego monitorowania wykorzystania finansowanych przez Unię projektów dotyczących pensjonatów po okresie realizacji projektu i rozważenia przedłużenia okresu trwałości tego rodzaju projektów, aby zapobiec dalszym nadużyciom, a także wprowadzenia rygorystycznych kontroli konfliktu interesów jako warunku wstępnego przyznania funduszy unijnych na budowę pensjonatów;

(xi) gromadzenia danych od organów państw członkowskich na temat liczby finansowanych z budżetu Unii od 2021 r. projektów dotyczących pensjonatów, wskazując również wszelkie wykryte nieprawidłowości, i przekazywania tych informacji organowi udzielającemu absolutorium;

(xii) monitorowania ewentualnych konfliktów interesów mających wpływ na środki finansowe Unii oraz zapewnienia skutecznego rozwiązywania konfliktów interesów, w tym w odniesieniu do członków Rady Europejskiej, a także zapewnienia w szczególności, aby żadne środki finansowe Unii nie były wypłacane, bezpośrednio ani pośrednio, na rzecz żadnych beneficjentów, jeżeli zidentyfikowano konflikt interesów, który nie został w sposób oczywisty i możliwy do zweryfikowania rozwiązany;

(xiii) przekazania władzom czeskim pisma mającego na celu wyjaśnienie wobec organu udzielającego absolutorium sytuacji dotyczącej konfliktu interesów premiera oraz do informowania organu udzielającego absolutorium na bieżąco o wszelkich dalszych działaniach, w tym o ewentualnym wszczęciu procedury kontroli;

(xiv) udostępnienia organowi udzielającemu absolutorium wszystkich istotnych dokumentów dotyczących działań podjętych przez Komisję w związku ze sprawą OPEKEPE, w

tym aktualnego planu działania i jego oceny przez Komisję, w razie potrzeby w zgodnie z określonymi zasadami poufności;

(xv) wyciągnięcia wniosków ze sprawy OPEKEPE, wzmocnienia systemu kontroli funduszy rolnych Unii, odpowiedniego wzmocnienia działań kontrolnych Komisji oraz złożenia organowi udzielającemu absolutorium sprawozdania z podjętych środków;

(xvi) udoskonalenia metodyki stosowanej do monitorowania wydatków Unii na działania związane z klimatem i różnorodnością biologiczną w WRF na lata 2021–2027, w tym poprzez uwzględnienie odpowiednich zaleceń zawartych w sprawozdaniach specjalnych Trybunału, a także poprawy monitorowania i sprawozdawczości rzeczywistych wyników inwestycji i wpływu wydatków Unii na cele w zakresie środowiska i różnorodności biologicznej;

(xvii) zapewnienia uwzględnienia kwestii klimatycznych i środowiskowych w kolejnych WRF;

(xviii) zaproponowania konkretnego, szczegółowego planu w celu zapewnienia osiągnięcia celu w zakresie wydatków na różnorodność biologiczną wyznaczonego na lata 2026 i 2027, wspierania narzędzi finansowych służących zniwelowaniu luki w finansowaniu oraz do pełnego wdrożenia przepisów w zakresie ochrony środowiska i włączenia działań na rzecz różnorodności biologicznej do kluczowych sektorów w celu realizacji celów politycznych, w tym z myślą o zapewnieniu finansowania na wdrożenie rozporządzenia o odbudowie zasobów przyrodniczych;

(xix) kontynuowania weryfikowania, czy umowy o finansowaniu ze wszystkimi rodzajami beneficjentów są zgodne z wytycznymi Komisji z maja 2024 r. w sprawie finansowania działań związanych z opracowywaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i egzekwowaniem przepisów i polityki Unii;

(xx) zapewnienia ścisłej zgodności z art. 61 rozporządzenia finansowego poprzez skuteczne zapobieganie konfliktom interesów, ich wykrywanie i zarządzanie nimi przy zawieraniu umów o udzielenie dotacji, w szczególności z beneficjentami, którzy zatrudniają unijnych decydentów lub wypłacają im wynagrodzenie;

(xxi) dopilnowania, aby wszystkie umowy o udzielenie dotacji, w tym dotacje na działalność, spełniały niezbędne wymogi dotyczące przejrzystości, identyfikowalności i widoczności funduszy;

(xxii) uwzględnienia w swoich kontrolach i systemach opartą na analizie ryzyka weryfikację przestrzegania przez odbiorców

wartości unijnych w celu wykrywania potencjalnych naruszeń;

Migracja i zarządzanie granicami

162. zauważa, że w 2024 r. budżet na programy w dziale 4 WRF „Migracja i zarządzanie granicami” wyniósł 3,4 mld EUR (1,8 % wydatków z budżetu Unii) i jest podzielony w następujący sposób: 1,4 mld EUR (40,1 %) na Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (FAMI), 1,3 mld EUR (37,7 %) na trzy agencje zdecentralizowane: Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej (FRONTEX), Agencję Unii Europejskiej ds. Azylu (EUAA) oraz Agencję Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA), a także 0,8 mld EUR (22,2 %) na Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami (FZZG), który składa się z Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz (IZGW) oraz instrument wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej (CCEI);

163. przypomina, że środki finansowe z FAMI na lata 2014–2020 musiały zostać wydane do czerwca 2024 r., a końcowe sprawozdanie finansowe musiało zostać przedłożone do 31 grudnia 2024 r.; odnotowuje ustalenie Trybunału, zgodnie z którym w momencie przeprowadzania kontroli istotna cześć środków finansowych z FAMI na lata 2014–2020 pozostawała do rozliczenia (12 %, czyli 528 mln EUR) w oczekiwaniu na zatwierdzenie tego końcowego sprawozdania finansowego przez Komisję; przyjmuje do wiadomości odpowiedź Komisji, zgodnie z którą całkowite wydatki zadeklarowane przez państwa członkowskie w latach 2014–2020, z uwzględnieniem przedłożenia końcowego sprawozdania finansowego, wyniosły 94 % środków FAMI;

164. odnotowuje, że Trybunał zbadał próbę 23 transakcji, która nie jest uznawana za wystarczająco dużą, by mogła być reprezentatywna dla wydatków w działach 4 i 5 WRF, a zatem nie może przedstawić oddzielnego szacowanego poziomu błędu dla tych działów; zauważa ponadto, że wyniki kontroli Trybunału pokazują, iż w wydatkach w dziale 4 i 5 WRF występują błędy związane z kwestiami kwalifikowalności i zamówień publicznych oraz brakiem dokumentów potwierdzających, w związku z czym obszar ten uznaje się za obszar wysokiego ryzyka (błędy wystąpiły w 8 transakcjach z 23 skontrolowanych transakcji); jest zaniepokojony, że Trybunał wykrył trzy błędy kwantyfikowalne, które miały wpływ finansowy na budżet Unii, siedem przypadków niezgodności z przepisami prawnymi i finansowymi (nie miały one bezpośredniego wpływu finansowego na budżet Unii) oraz dwie transakcje, które nie były zgodne z zasadami należytego zarządzania finansami ze względu na nieodpowiednią ochronę sprzętu finansowanego przez Unię i zwrot organom publicznym podatku od wartości dodanej w kwocie przewyższającej poniesione koszty, co jest sprzeczne z wytycznymi Komisji;

odnotowuje, że Komisja szacuje, iż w 2024 r. ryzyko w momencie dokonywania płatności wynosi 1,3 % w przypadku wydatków na migrację i zarządzanie granicami;

165. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Trybunału, że Komisja w pełni zastosowała się do dwóch zaleceń sformułowanych przez Trybunał w sprawozdaniu rocznym za 2021 r. i jednego zalecenia zawartego w sprawozdaniu rocznym za 2022 r.; odnoszą się one do zapewnienia dalszych wytycznych beneficjentom działań Unii i odbiorcom unijnego wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych oraz do przeprowadzania lepiej ukierunkowanych kontroli ex ante; docenia przyjęcie w grudniu 2024 r. zmienionej strategii kontroli projektów pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych realizowanych w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego w Dyrekcji Generalnej ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych (DG HOME);

166. wyraża niezadowolenie z faktu, że Trybunał nadal napotyka trudności w uzyskiwaniu dokumentacji niezbędnej do wykonywania swojego mandatu od organizacji międzynarodowych realizujących projekty finansowane przez Unię; z niepokojem zauważa, że niektóre organizacje międzynarodowe ograniczyły dostęp Trybunału do dokumentów, umożliwiając mu jedynie ich ogląd podczas czasowych konsultacji przez internet, i że według Trybunału wskazuje to na brak precyzji postanowień w umowach Komisji z organizacjami międzynarodowymi; odnotowuje odpowiedź Komisji, że według niej istniejące umowy z organizacjami międzynarodowymi zapewniają już ramy gwarantujące dostępność dokumentów potrzebnych do wymaganych kontroli; ubolewa, że Komisja nie przyjęła w pełni zalecenia Trybunału dotyczącego rozwiązania tego powtarzającego się problemu, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że trudności Trybunału z kontrolą organizacji międzynarodowych wdrażających projekty finansowane przez Unię utrzymują się od czasu kontroli za rok budżetowy 2018; podkreśla, że ustalenia umowne Komisji z partnerami muszą gwarantować Trybunałowi pełne uprawnienia kontrolne, w tym możliwość pobierania i przechowywania dowodów niezbędnych do kontroli, przeglądu, kontroli jakości i działań następczych;

167. zauważa z zaniepokojeniem, że w rocznym sprawozdaniu z działalności DG HOME za 2024 r. zgłoszono dwa zastrzeżenia dotyczące poświadczenia wiarygodności; zauważa, że jedno zastrzeżenie dotyczy wdrażania programów FAMI i FBW na lata 2014–2020 w kilku państwach członkowskich ze względu na poważne niedociągnięcia w systemach zarządzania i kontroli tych programów wykryte przez DG HOME; zauważa ponadto, że drugie zastrzeżenie dotyczy programów FAMI, IZGW i FBW na lata 2021–2027 w kilku państwach członkowskich ze względu na poważne niedociągnięcia w systemach zarządzania i kontroli tych programów;

168. odnotowuje, że w 2024 r. państwa członkowskie przedłożyły swoje

pierwsze roczne zestawienia wydatków dotyczące programów FAMI i IZGW na lata 2021–2027; zauważa ponadto, że Trybunał przeprowadził przegląd prac pięciu instytucji audytowych w odniesieniu do ich rocznych sprawozdań z kontroli i audytów wydatków z FAMI i IZGW; przyjmuje z zadowoleniem ustalenia Trybunału, który twierdzi, że te instytucje audytowe opracowały i wdrożyły szczegółowe procedury, których jakość pozwalała na to, aby mogły informować o przeprowadzonych pracach w rocznych sprawozdaniach z kontroli;

169. ponadto odnotowuje, że według Trybunału instytucje audytowe, które skontrolował, opracowały szczegółowe programy audytu i stosowały listy kontrolne, aby zyskać podstawę do sformułowania wniosków; zauważa z zaniepokojeniem, że Trybunał odnotował również pewne uchybienia w pracy instytucji audytowych; przyjmuje do wiadomości, że Komisja przyjęła zalecenie Trybunału dotyczące działań następczych w związku z niedociągnięciami w pracy instytucji audytowych;

170. wyraża zaniepokojenie, że trudno jest uzyskać szczegółowe i kompleksowe dane na temat wydatków Unii w dziedzinie spraw wewnętrznych, zwłaszcza w ramach zarządzania dzielonego przez państwa członkowskie, co utrudnia władzy budżetowej i organowi udzielającemu absolutorium należyty nadzór; wzywa do zwiększenia przejrzystości w tym zakresie;

171. jest zadowolony z przyjęcia w 2024 r. paktu o migracji i azylu i przypomina, że jego wdrożenie jest kamieniem węgielnym nowego systemu zarządzania migracją i azylem w UE, który będzie obowiązywał we wszystkich państwach członkowskich od połowy 2026 r.; ponadto z zadowoleniem przyjmuje przeznaczenie dodatkowych 2 mld EUR na dział 4 WRF na lata 2024–2027 w kontekście śródokresowej rewizji WRF na lata 2021–2027, również z myślą o umożliwieniu pełnego wdrożenia nowych zasad paktu i sprostania rosnącym wyzwaniom w zakresie migracji i zarządzania granicami wynikającym z obecnego kontekstu geopolitycznego; podkreśla znaczenie zapewnienia wystarczających środków finansowych na skuteczne wdrożenie tych rozwiązań, w tym nowych procedur granicznych, i w związku z tym docenia pisemne odpowiedzi Komisji, które potwierdzają, że udostępniła ona dodatkowe 3 mld EUR w ramach FAMI i IZGW na lata 2025–2027 m.in. w celu wsparcia państw członkowskich przyjmujących osoby uciekające przed wojną w Ukrainie;

172. podkreśla, że zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii jest filarem paktu o migracji i azylu oraz niezbędnym warunkiem wstępnym prawidłowego funkcjonowania zasady swobodnego poruszania się po strefie Schengen; docenia, że finansowane przez UE projekty wspierające ochronę granic zewnętrznych służą zmniejszeniu presji na ochronę granic wewnętrznych, jak stwierdził komisarz do spraw

budżetu i administracji publicznej oraz zwalczania nadużyć finansowych podczas wysłuchania w Komisji Kontroli Budżetowej 8 grudnia 2025 r.; przyznaje, że chociaż ogólna liczba migrantów przybywających nielegalnie do Unii zmniejszyła się o 38 % w 2024 r., sytuacja zmieniła się na całym kontynencie, a na niektórych szlakach odnotowano znaczny wzrost, w szczególności na szlaku wschodnim, na którym w 2024 r. odnotowano trzykrotny wzrost liczby przekroczeń granicy; zauważa, że IZGW może wspierać państwa członkowskie pierwszej linii, aby zapewnić im zasoby na infrastrukturę, obiekty i instalacje niezbędne do zabezpieczenia granic zewnętrznych Unii, w tym na elektroniczne wzmocnienie bezpieczeństwa granic i inne narzędzia ochrony granic przewidziane w załączniku III do rozporządzenia w sprawie IZGW;

173. utrzymuje, że Unia musi lepiej chronić osoby znajdujące się w trudnej sytuacji przed siatkami przemytników i handlarzy ludźmi oraz przeciwdziałać atakom hybrydowym i instrumentalizacji migrantów przez państwa trzecie lub wrogie podmioty niepaństwowe; zauważa, że po przyjęciu komunikatu Komisji z 11 grudnia 2024 r.[16] Komisja przydzieliła za pośrednictwem IZGW około 520 mln EUR państwom członkowskim Unii graniczącym z Rosją i Białorusią, aby wzmocnić zdolności w zakresie zarządzania granicami oraz sprostać wyzwaniom związanym z bezpieczeństwem i migracją; podkreśla w szczególności, że trzeba wspierać państwa członkowskie pierwszej linii w celu zabezpieczenia granic zewnętrznych UE;

174. upamiętnia Mateusza Sitka, polskiego funkcjonariusza służby granicznej, który zginął 6 czerwca 2024 r. podczas obrony zewnętrznej granicy Unii przed atakiem hybrydowym zorganizowanym przez reżim białoruski; podkreśla, że ochrona granic zewnętrznych Unii nie jest abstrakcyjnym celem politycznym, lecz kwestią życia i śmierci mężczyzn i kobiet pracujących na pierwszej linii; wzywa Komisję do zapewnienia odpowiedniego wsparcia finansowego i operacyjnego państwom członkowskim pierwszej linii stojącym w obliczu zagrożeń hybrydowych na granicach zewnętrznych Unii;

175. docenia bieżące wysiłki Komisji na rzecz zacieśnienia konstruktywnej współpracy z państwami trzecimi pochodzenia i tranzytu, w szczególności z państwami sąsiadującymi z Unią, w celu rozwiązania problemu nielegalnej migracji u źródła; podkreśla potrzebę odpowiedniego nadzoru i dochowania należytej staranności przy przydzielaniu środków finansowych partnerom zaangażowanym w zarządzanie migracją poza UE, aby zapewnić, że migracja jest zarządzana w sposób korzystny dla obu stron oraz zgodnie z europejską strategią azylu i migracji, w tym przestrzeganie praw podstawowych; wzywa Komisję do zwiększenia przejrzystości i

16 COM(2024)0570.

poprawy rozliczalności unijnych funduszy w obszarze spraw wewnętrznych w państwach trzecich;

176. przypomina, że solidarność i sprawiedliwy podział odpowiedzialności zgodnie z traktatami to główne zasady leżące u podstaw unijnej polityki migracyjnej i azylowej; docenia nieustanne wysiłki Komisji w zakresie zwiększenia solidarności i podziału odpowiedzialności między państwami członkowskimi, w szczególności względem państw najbardziej odczuwających wyzwania związane z migracją i azylem, w tym instrumentalizację migracji; podkreśla w tym kontekście rolę FAMI we wspieraniu państw członkowskich, jeśli chodzi o przyjmowanie, procedury azylowe, środki integracji i przesiedlenia, w tym w odniesieniu do osób uciekających przed konfliktami i kryzysami humanitarnymi; podkreśla, że skuteczne wdrożenie paktu o migracji i azylu wymaga wystarczającego, dobrze zarządzanego i terminowego finansowania w celu wsparcia środków solidarnościowych w całej Unii;

177. zauważa, że w 2024 r. 37,7 % unijnego finansowania na migrację i zarządzanie granicami przydzielono agencjom zdecentralizowanym działającym w obszarze migracji i spraw wewnętrznych; przypomina, że chociaż agencje zdecentralizowane są prawnie i finansowo niezależne od Komisji, Komisja jest wciąż odpowiedzialna za nadzór nad ich działalnością; ponownie przypomina, że zarządzanie migracją musi się odbywać w pełnej zgodności z prawem Unii, w tym z prawami podstawowymi; z zadowoleniem przyjmuje pisemne odpowiedzi Komisji, w których podkreślono konieczność dalszego wzmocnienia mechanizmów monitorowania i rozliczalności, w tym w odniesieniu do działalności Fronteksu;

Zalecenia

178. zwraca się do Trybunału o przedstawienie szacowanego poziomu błędu dla działu 4 WRF;

179. wzywa Komisję do:

(i) pełnego wdrożenia zaleceń Trybunału, w tym dopilnowania, by postanowienia umów zawieranych z organizacjami międzynarodowymi były w pełni zgodne z uprawnieniami kontrolnymi Trybunału;

(ii) wyeliminowania, wraz z organami państw członkowskich, niedociągnięć systemowych związanych z zastrzeżeniami wydanymi w rocznym sprawozdaniu z działalności DG HOME za 2024 r. oraz, w razie potrzeby, do wszczęcia procedur kontroli zgodności rozliczeń i wydania nakazów odzyskania środków w odniesieniu do kwot wypłaconych państwom członkowskim i uznanych przez Komisję za nieprawidłowe;

(iii) dalszego monitorowania i kontrolowania kroków wymaganych przez państwa członkowskie i agencje Unii w celu pełnego i terminowego wdrożenia paktu o migracji i azylu do 2026 r. oraz do składania Parlamentowi sprawozdań z postępów w jego wdrażaniu i zapewnienia Parlamentowi dostępu do wszystkich istotnych dokumentów, aby ułatwić skuteczną demokratyczną kontrolę nad procesem wdrażania;

(iv) wparcia państw członkowskich pierwszej linii w celu zabezpieczenia granic zewnętrznych UE;

(v) większej przejrzystości i rozliczalności programowania i wdrażania unijnych funduszy w obszarze spraw wewnętrznych dzięki szczegółowym i kompleksowym danym, w tym na temat środków wydatkowanych w państwach trzecich, przy jednoczesnym zachowaniu demokratycznej kontroli Parlamentu nad wydatkami Unii;

(vi) wprowadzenia przejrzystych i niezależnych mechanizmów monitorowania przestrzegania praw człowieka w odniesieniu do funduszy unijnych w obszarze spraw wewnętrznych w państwach trzecich;

(vii) ścisłego monitorowania finansowanych przez Unię działań w zakresie zarządzania granicami, w szczególności w celu zapewnienia pełnego przestrzegania zobowiązań dotyczących praw podstawowych oraz zasady non-refoulement;

Bezpieczeństwo i obrona

180. zauważa, że w 2024 r. budżet na programy w dziale 5 WRF „Bezpieczeństwo i obrona” wyniósł 2,1 mld EUR (1,1 % wydatków z budżetu Unii) i był podzielony w następujący sposób: 800 mln EUR (36,9 %) na Europejski Fundusz Obronny (EFO), 300 mln EUR (15,9 %) na mobilność wojskową, 300 mln EUR (13,3 %) na instrumenty obronne i unijną bezpieczną łączność; 300 mln EUR (12,1 %) na agencje zdecentralizowane, a mianowicie Agencję Unii Europejskiej ds. Narkotyków (EUDA), Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) i Agencję Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL), 300 mln EUR (11,9 %) na bezpieczeństwo jądrowe, likwidację obiektów jądrowych i inne obszary oraz 200 mln EUR (9,9 %) na Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW);

181. przypomina, że środki finansowe w ramach FBW na lata 2014–2020 musiały zostać wydane do czerwca 2024 r., a końcowe sprawozdanie finansowe musiało zostać przedłożone do 31 grudnia 2024 r.; odnotowuje ustalenie Trybunału, zgodnie z którym w momencie przeprowadzania kontroli istotna część środków finansowych z FBW pozostawała do rozliczenia (16 %, czyli 505 mln EUR) w oczekiwaniu na zatwierdzenie tego końcowego sprawozdania finansowego przez

Komisję; przyjmuje do wiadomości odpowiedź Komisji, zgodnie z którą całkowite wydatki zadeklarowane przez państwa członkowskie w latach 2014–2020, w tym przedłożenie końcowego sprawozdania finansowego, wyniosły 94 % środków FBW;

182. zauważa z zaniepokojeniem, że z powodów wyjaśnionych w części dotyczącej migracji i zarządzania granicami Trybunał nie może przedstawić odrębnego oszacowania poziomu błędu w dziale 5 WRF „Bezpieczeństwo i obrona” oraz że na podstawie wyników kontroli Trybunał uznaje wydatki z tego działu za obarczone wysokim ryzykiem; zauważa, że komisarz do spraw obrony i przestrzeni kosmicznej wyjaśnił podczas wysłuchania w Komisji Kontroli Budżetowej 6 listopada 2025 r., że sprawozdanie roczne Trybunału za 2024 r. nie zawiera żadnych błędów wykrytych w projektach obronnych; odnotowuje ponadto, że jeśli chodzi o wydatki na bezpieczeństwo i obronę, to według Komisji w 2024 r. ryzyko w momencie dokonywania płatności wyniosło 0,5 %;

183. przypomina o bardzo niestabilnej sytuacji geopolitycznej w sąsiedztwie Unii, prowadzącej do większych wyzwań w zakresie bezpieczeństwa i obrony, w tym zagrożeń hybrydowych, a tym samym do większych potrzeb inwestycyjnych w zakresie bezpieczeństwa, obrony i gotowości, od czasu rozpoczęcia rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie; wraca uwagę na fakt, że dział 5 WRF, przeznaczony na bezpieczeństwo i obronę, jest najmniejszym ze wszystkich działów WRF, oraz ubolewa, że obecny budżet Unii na zapewnienie bezpieczeństwa i obrony jej obywateli nie jest współmierny do wyzwań, jakie należy podjąć w perspektywie krótko- lub długoterminowej; podkreśla swe stanowisko, że Rosja stanowi główne i najpoważniejsze zagrożenie dla Unii i jej państw członkowskich; przypomina, że Parlament Europejski wezwał Unię i jej państwa członkowskie do wprowadzenia ram prawnych umożliwiających uznanie Rosji za państwo sponsorujące terroryzm;

184. przypomina, że zdolności obronne w Unii są od dziesięcioleci niedoinwestowane oraz że według Komisji luka w wydatkach na obronność na następną dekadę wynosi obecnie 500 mld EUR; jest zadowolony, że ze względu na pilną potrzebę zwiększenia zdolności obronnych liczba unijnych instrumentów finansowania obronności wzrosła od początku rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie; zauważa, że unijne instrumenty obronne obejmują instrumenty pozabudżetowe, takie jak Europejski Instrument na rzecz Pokoju (EPF) i Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy (SAFE) – tymczasowy instrument pożyczkowy na rzecz obronności; podkreśla ponadto, że oprócz programów finansowania obronności inne programy unijne mogą służyć celom podwójnego zastosowania, w szczególności komponent dotyczący mobilności wojskowej instrumentu „Łącząc Europę” (CEF) i unijny program bezpiecznej łączności, ustanowiony w 2023 r. głównie w celu zapewnienia państwom członkowskim Unii

gwarantowanego dostępu do wysoce bezpiecznych, suwerennych i globalnych usług łączności; zauważa również, że po przeglądzie śródokresowym z września 2025 r. fundusze polityki spójności można również wykorzystać do poprawy mobilności wojskowej i rozwoju infrastruktury obronnej, zwłaszcza we wschodnich regionach przygranicznych;

185. docenia pisemne odpowiedzi Komisji, w których uznano, że mnogość instrumentów związanych z obronnością doprowadziła do rozdrobnienia finansowania, z pewnymi nakładającymi się na siebie elementami i lukami; podkreśla, że ze strony Unii konieczne jest kompleksowe i długofalowe podejście do finansowania bezpieczeństwa i obrony, stanowiące odpowiedź zarówno na konwencjonalne zagrożenia wojskowe, jak i na zagrożenia niekonwencjonalne; podkreśla, że trzeba jeszcze poprawić przejrzystość unijnego finansowania obronności, w tym poprzez zagwarantowanie Trybunałowi pełnych uprawnień kontrolnych w odniesieniu do wszystkich instrumentów i dopilnowanie, by organ udzielający absolutorium mógł sprawować demokratyczną kontrolę nad wszystkimi działaniami finansowanymi przez Unię; podkreśla, że trzeba zwiększyć przystępność publikowanych informacji na temat unijnego finansowania obronności, aby korzystać z nich mogli również wnioskodawcy i beneficjenci, zwłaszcza MŚP; podkreśla, że należy ułatwiać i wspierać udział MŚP ze wszystkich państw członkowskich oraz ich sprawiedliwy i równy dostęp do projektów finansowanych przez Unię; zachęca do trwałych inwestycji i wsparcia z myślą o MŚP;

186. podkreśla, że szybki wzrost wydatków Unii na obronę i bezpieczeństwo w 2024 r. wymaga proporcjonalnych mechanizmów kontroli umożliwiających skuteczny dostęp Trybunału, OLAF-u i EPPO do całej odpowiedniej dokumentacji, w tym projektów obejmujących technologie podwójnego zastosowania; przypomina, że sama Komisja przyznała, iż dostęp do elementów niejawnych może zostać opóźniony, w przypadku gdy państwa członkowskie są „inicjatorami” uznania elementów za niejawne, oraz podkreśla, że jeżeli dostęp do kontroli jest ograniczony z należycie uzasadnionych powodów, takich jak niejawny charakter projektów, należy stosować odpowiednie środki i konstruktywne rozwiązania, aby zagwarantować pełną zgodność z wymogami nadzoru finansowego i należyte zarządzanie funduszami unijnymi;

187. wyraża głębokie zaniepokojenie decyzją Komisji o dążeniu do przyjęcia inicjatywy „Rearm EU” bez uprzedniej konsultacji z Parlamentem Europejskim; ubolewa, że taka decyzja pomija zasadę równowagi instytucjonalnej i podważa rolę Parlamentu jako współprawodawcy w kształtowaniu priorytetów strategicznych i budżetowych; wzywa Komisję do powstrzymania się od uruchamiania istotnych instrumentów politycznych, które mają wpływ na finansową i strategiczną architekturę Unii, bez zapewnienia pełnego

poszanowania prerogatyw Parlamentu;

188. przypomina, że ogólnym celem EFO jest wspieranie konkurencyjności, wydajności i zdolności innowacyjnych europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (EDTIB) w całej Unii; zauważa, że – jak wskazano w pisemnych odpowiedziach Komisji – z EFO przyznano 227,9 mln EUR na 20 projektów związanych ze sztuczną inteligencją, a kolejne 171,1 mln EUR na 18 projektów koncentrujących się na technologiach dronów powietrznych, natomiast 50 projektów koncentrujących się na tym, co można sklasyfikować jako tradycyjny sprzęt obronny – związany z walką na lądzie, w powietrzu i na morzu, obroną przed pociskami podwodnymi i powietrznymi oraz ograniczaniem ryzyka chemicznego, biologicznego, radiologicznego i jądrowego (CBRJ) – otrzymało wsparcie z EFO w łącznej wysokości 1,49 mld EUR; zwraca uwagę, że od 2021 r. na projekty związane ze sztuczną inteligencją i technologiami dronów wydano z EFO mniej niż 400 mln EUR, mimo że doświadczenia z trwających i niedawnych konfliktów wyraźnie wskazują, iż zdolności cybernetyczne, sztuczna inteligencja oraz systemy bezzałogowe, w tym drony, mogą odgrywać coraz ważniejszą rolę we współczesnej sztuce wojennej; uważa, że przy finansowaniu technologii należy priorytetowo traktować te, które zapewniają największą przewagę operacyjną;

189. odnotowuje sprawozdanie specjalne Trybunału 04/2025 w sprawie mobilności wojskowej w UE oraz odpowiedzi Komisji; jest zaniepokojony ogólnym wnioskiem Trybunału, że drugi Plan działania UE na rzecz mobilności wojskowej, opublikowany w listopadzie 2022 r., nie został oparty na wystarczająco solidnych podstawach, a postępy w realizacji jego celu – zakładającego zapewnienie szybkiego i płynnego przemieszczania się personelu, sprzętu i zasobów w krótkim czasie i na dużą skalę – były zmienne ze względu na uchybienia w koncepcji i przeszkody napotykane w trakcie realizacji; odnotowuje z zaniepokojeniem spostrzeżenie Trybunału, że Komisja nie oszacowała rzetelnie całkowitego finansowania niezbędnego do osiągnięcia przyjętych celów i poziomów docelowych; stwierdza, że – jak podkreślił Trybunał – nadzór parlamentarny nad wszystkimi działaniami Unii w zakresie mobilności wojskowej nie zawsze jest możliwy, ponieważ nie wszystkie projekty są finansowane z budżetu Unii, jak na przykład Europejska Agencja Obrony (EDA) lub PESCO;

190. wyraża zaniepokojenie, że w następstwie trzech zaproszeń do składania wniosków zorganizowanych w latach 2021, 2022 i 2023 cała pula środków finansowych na mobilność wojskową w ramach instrumentu „Łącząc Europę” na bieżący okres programowania została już wyczerpana, przy czym szacuje się, że potrzebne będą inwestycje w wysokości co najmniej 100 mld EUR w celu modernizacji 500 punktów newralgicznych wymagających pilnego

działania[17]; odnotowuje pisemną odpowiedź Komisji, że w ramach przeglądu rozporządzenia w sprawie TEN-T w 2024 r. wprowadzono elementy mające na celu włączenie mobilności wojskowej do unijnej polityki transportowej; zauważa ponadto, że Komisja Europejska i wysoka przedstawicielka przyjęły w 2025 r. pakiet dotyczący mobilności wojskowej; ponownie podkreśla znaczenie dalszego wzmacniania zdolności reagowania i skuteczności unijnej mobilności wojskowej w całej Unii przez ograniczenie złożoności przepisów i procedur, pogłębienie harmonizacji oraz usprawnienie koordynacji z myślą o redukcji opóźnień i poprawie gotowości operacyjnej;

Zalecenia

191. zwraca się do Trybunału o przedstawienie szacowanego poziomu błędu dla działu 5 WRF;

192. wzywa Komisję do:

(i) kontynuacji wysiłków na rzecz większej przejrzystości wydatków Unii na obronę we właściwych instrumentach, w tym przez ułatwianie prac kontrolnych Trybunałowi zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przez dopilnowanie, by organ udzielający absolutorium był odpowiednio informowany i mógł sprawować demokratyczną kontrolę nad działaniami finansowanymi przez Unię na etapach przyjmowania, projektowania i wdrażania;

(ii) przedstawiania organowi udzielającemu absolutorium regularnego skonsolidowanego sprawozdania na temat wykonania i wyników budżetu, obejmującego wszystkie wydatki związane z obronnością z budżetu Unii, instrumentów pozabudżetowych i wszystkich innych odpowiednich instrumentów, takich jak programy dotyczące mobilności wojskowej i bezpieczeństwa, aby umożliwić kontrolę demokratyczną;

(iii) zapewnienia Parlamentowi bardziej systematycznych działań następczych i sprawozdawczości w zakresie unijnych środków dotyczących obrony i mobilności wojskowej, ich wdrażania i finansowania, w tym środków związanych ze współpracą UE–NATO, EPF, EDA i PESCO;

(iv) zwiększenia wkładu EFO w kompleksowe europejskie podejście do obrony przez zwiększenie wsparcia dla projektów

---

17 Wspólny komunikat Komisji i wysokiej przedstawicielki Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 16 października 2025 r. pt. „Utrzymanie pokoju – Plan działania na rzecz gotowości obronnej do 2030 r.” (JOIN(2025)0027).

dotyczących zagrożeń hybrydowych, w tym sztucznej inteligencji, cybertechnologii i technologii dronów;

(v) dalszego wzmacniania unijnych środków bezpieczeństwa i obrony przez znaczne zwiększenie środków finansowych udostępnianych na usprawnienie korytarzy infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania oraz przez podjęcie działań mających na celu usunięcie barier administracyjnych, proceduralnych i regulacyjnych w transgranicznych ruchach wojskowych, w tym przez harmonizację wspólnych i realizowanych na zasadzie współpracy zamówień w dziedzinie obronności, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/2643 z dnia 16 grudnia 2025 r. („rozporządzenie w sprawie EDIP”), i powiązanych procedur między państwami członkowskimi w celu zwiększenia interoperacyjności, efektywności i spójności strategicznej, przy jednoczesnym priorytetowym finansowaniu unijnym na rzecz projektów, które najlepiej odpowiadają obecnemu krajobrazowi zagrożeń w Europie;

(vi) podjęcia dalszych starań, aby zaoferować równe warunki działania wszystkim podmiotom przemysłu obronnego w całej UE oraz uprościć dostęp do finansowania unijnego, w tym MŚP i państwom członkowskim najbardziej narażonym na zagrożenia zewnętrzne;

Sąsiedztwo i świat

193. zauważa, że budżet na programy w dziale 6 WRF „Sąsiedztwo i świat” wyniósł 15,4 mld EUR (8,0 % wydatków z budżetu Unii z wyłączeniem RRF) i jest podzielony w następujący sposób: 62,4 % na Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” (ISWMR – „Globalny wymiar Europy”), 15,9 % na pomoc humanitarną (HUMA), 14,9 % na pomoc przedakcesyjną (IPA III), 2,7 % na pomoc makrofinansową plus dla Ukrainy i 4,1 % na inne działania i programy;

194. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2024 r. Trybunał zbadał statystycznie reprezentatywną próbę 137 transakcji obejmujących wszystkie wydatki w ramach tego działu WRF, co po raz pierwszy umożliwiło mu obliczenie poziomu błędu; z zaniepokojeniem odnotowuje szacowany poziom błędu wynoszący 4,9 %, znacznie przekraczający próg istotności wynoszący 2,0 %; zauważa ponadto, że 56 ze 137 transakcji (40,9 %) zawierało błędy kwantyfikowalne, które mają wpływ finansowy na budżet Unii; zauważa, że błędy te dotyczyły kosztów niekwalifikowalnych, poważnych naruszeń przepisów dotyczących zamówień publicznych, braku podstawowych dokumentów potwierdzających, niekwalifikujących się beneficjentów oraz wydatków, które nie zostały faktycznie poniesione; uważa, że problemy te mogą wskazywać na niedociągnięcia w funkcjonowaniu i

niezawodności systemów kontroli;

195. jest zaniepokojony faktem, że w dziesięciu przypadkach dotyczących błędów kwantyfikowalnych Komisja dysponowała już wystarczającymi informacjami, aby zapobiec błędom lub wykryć je i skorygować przed zaakceptowaniem wydatków; zauważa, że gdyby Komisja skutecznie wykorzystała te informacje, szacowany poziom błędu zostałby zmniejszony o 1,4 punktu procentowego;

196. zauważa, że podobnie jak w poprzednich latach znaczna część błędów wykrytych przez Trybunał dotyczyła umów realizowanych w ramach zarządzania pośredniego przez organizacje poddane ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów, w tym instytucje międzynarodowe; zauważa, że w przypadku tych umów Komisja zaakceptowała wydatki na podstawie sprawozdania finansowego i deklaracji zarządczej, przy czym ta ostatnia to zaświadczenie, które wystawiła sobie sama organizacja poddana ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów, poświadczające kompletność, dokładność i zgodność z wymogami dostarczonych informacji finansowych; zauważa z zaniepokojeniem, że 26 z 42 błędów kwantyfikowalnych wykrytych przez Trybunał dotyczyło takich umów, co przyczyniło się do wzrostu szacowanego poziomu błędu o 3,1 punktu procentowego, a tym samym uwypukliło utrzymujące się słabe punkty w ramach uzyskiwania pewności w odniesieniu do zarządzania pośredniego z podmiotami ocenianymi pod kątem spełnienia wymogów dotyczących filarów;

197. wyraża zaniepokojenie, że Trybunał ponownie z opóźnieniem uzyskał wymaganą dokumentację od niektórych organizacji międzynarodowych i międzynarodowych instytucji finansowych, co utrudniło terminowe prowadzenie prac kontrolnych, pomimo wcześniejszego zalecenia z 2020 r.; zauważa, że w 19 skontrolowanych transakcjach podmioty te ograniczyły dostęp do dokumentów do tymczasowych, ograniczonych do oglądu konsultacji elektronicznych, nie pozwalając Trybunałowi na zatrzymanie kopii, co utrudniło właściwe planowanie, realizowanie i sprawdzanie jakości kontroli; ubolewa, że przeszkody te utrzymywały się, choć Komisja starała się rozwiązać ten problem przez stałą komunikację z zainteresowanymi organizacjami, co podkreślono również w sprawozdaniu rocznym dotyczącym EFO za 2024 r.;

198. wyraża poważne zaniepokojenie faktem, że w 2024 r. nie odbyły się żadne misje monitorowania zorientowanego na wyniki (ROM), ponieważ w 2025 r. rozwiązano dwie istniejące umowy o świadczenie usług ROM; podkreśla z zaniepokojeniem, że planowany na 2024 r. przetarg ograniczony na nową generację umów ROM trzeba było anulować ze względu na niedostępność środków na wydatki na wsparcie w ramach ISWMR, co zmusiło DG INTPA do polegania na środkach operacyjnych i przygotowania odrębnego środka wsparcia w ramach ISWMR w celu finansowania ROM; zauważa, że w

październiku 2025 r. uruchomiono nową procedurę przetargu ograniczonego na podstawie klauzuli zawieszającej, przy czym nowa trzyletnia umowa ROM ma zostać podpisana dopiero w kwietniu 2026 r.; podkreśla, że te problemy z finansowaniem i zamówieniami publicznymi doprowadziły do całkowitego zawieszenia systemu ROM na początku 2025 r., co opóźniło niezależne monitorowanie wyników realizacji programu i osłabiło ogólne ukierunkowanie działań zewnętrznych na rezultaty;

199. zauważa, że inwestycje Unii w pomoc związaną z handlem dla krajów najsłabiej rozwiniętych (LDC) zmniejszyły się – w 2022 r. tylko 12,0 % przepływów pomocy na rzecz wymiany handlowej dotarło do LDC w porównaniu ze średnio 18,0 % w latach 2010–2015; zauważa z zaniepokojeniem, że te słabe wyniki utrzymują się, chociaż w zmienionej strategii UE dotyczącej pomocy na rzecz wymiany handlowej z 2017 r. wyznaczono cel zakładający przeznaczanie 25,0 % wydatków na kraje LDC; odnotowuje ustalenia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego zawarte w sprawozdaniu specjalnym 17/2025 pt. „Unijna pomoc na rzecz wymiany handlowej dla krajów najsłabiej rozwiniętych”, w którym stwierdzono, że nie zanosi się, aby można było osiągnąć wyznaczony na 2030 r. cel dotyczący pomocy UE na rzecz wymiany handlowej; z zadowoleniem przyjmuje zaakceptowanie przez Komisję zalecenia Trybunału dotyczącego przeanalizowania przyczyn tego spadku i zauważa, że ocenę tę zaplanowano na 2026 r., a także podkreśla, że trzeba podjąć na czas działania naprawcze w celu dopilnowania, by pomoc handlowa Unii docierała do osób najbardziej potrzebujących;

200. zauważa, że wsparcie budżetowe z INTPA i DG NEAR dla państw spoza UE opiewało na kwotę 1,56 mld EUR w 2024 r.; ubolewa nad brakiem publicznie dostępnych danych identyfikujących kraje korzystające, ponieważ publikowane statystyki odnoszą się wyłącznie do regionów lub grup krajów; ubolewa ponadto nad brakiem przejrzystości w odniesieniu do wykorzystania tych funduszy i identyfikacji ostatecznych odbiorców; podkreśla, że wsparcie budżetowe powinno być dostosowane do potrzeb krajów partnerskich i strategicznych celów polityki Unii;

201. podkreśla, że pomoc Unii nie może w żadnym wypadku – bezpośrednio lub pośrednio – finansować terroryzmu ani żadnych działań niezgodnych z wartościami zapisanymi w art. 2 TUE, a zatem nie może wspierać żadnych podmiotów związanych z Hamasem lub jakąkolwiek inną organizacją terrorystyczną czy ekstremistyczną; przypomina, że w tym celu zarówno uzasadnione, jak i niezbędne jest jasne określenie wszystkich beneficjentów końcowych pomocy Unii, również w państwach trzecich; podkreśla potrzebę ścisłej kontroli nad dystrybucją i wykorzystaniem pomocy, aby zagwarantować, że żadne fundusze nie zostaną niewłaściwie wykorzystane; ponadto wzywa Komisję do wzmocnienia mechanizmów należytej staranności, monitorowania i kontroli, aby zapobiec wszelkim formom infiltracji

ideologicznej w programach finansowanych przez Unię; podkreśla, że zabezpieczenia antyterrorystyczne i wymogi dotyczące przejrzystości muszą być stosowane rygorystycznie, bez podważania zasad humanitarnych i udzielania pomocy ratującej życie;

202. przypomina, że edukacja to główny filar pokoju, współistnienia i przygotowań do wynegocjowanego rozwiązania dwupaństwowego oraz kluczowy środek przeciwdziałania ekstremizmowi, nietolerancji i radykalnym ideologiom; przypomina, że unijna pomoc finansowa i zaangażowanie polityczne powinny wspierać edukację sprzyjającą pokojowi, tolerancji i współistnieniu; z zadowoleniem przyjmuje stałą współpracę Komisji z Palestyńską Władzą Narodową w zakresie reformy programów nauczania i dostrzega wymierne postępy zgłoszone w 2025 r., w tym trwający przegląd i zmianę podręczników przez palestyńskie Ministerstwo Edukacji i Szkolnictwa Wyższego w celu zapewnienia zgodności ze standardami UNESCO; zauważa w szczególności, że wprowadzono pewne zmiany w programie nauczania 12. klasy i bardziej kompleksowe zmiany w programie nauczania klas 1–4, a nowe materiały dydaktyczne, opublikowane odpowiednio w grudniu 2024 r. i październiku 2025 r., są obecnie poddawane przeglądowi przez Unię; przypomina, że Palestyńska Władza Narodowa musi usunąć wszystkie materiały i treści edukacyjne, które nie są zgodne z normami UNESCO, w szczególności te zawierające treści antysemickie, podżegające do przemocy, gloryfikujące dżihad i męczeństwo oraz odrzucające pokojowe rozwiązywanie konfliktów; przypomina Komisji, aby oparła swój przegląd na publicznie dostępnych i weryfikowalnych dowodach oraz aby publikowała wyniki przeglądów;

203. zauważa, że – podobnie jak w poprzednich latach – w 2024 r. nie wykorzystano żadnego finansowania unijnego na wsparcie produkcji palestyńskich podręczników oraz że bezpośrednia pomoc finansowa Unii, udzielona Palestyńskiej Władzy Narodowej za pośrednictwem unijnego mechanizmu PEGASE – w ramach zarówno pakietu wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych na 2024 r., jak i wieloletniego kompleksowego programu odbudowy i zwiększania odporności Palestyny (2025–2027) – jest ściśle ograniczona do identyfikowalnych pozycji wydatków, takich jak wynagrodzenia, dodatki socjalne i zaległe płatności na rzecz szpitali; zauważa, że to wsparcie finansowe dla Palestyńskiej Władzy Narodowej jest częściowo powiązane z realizacją reform uzgodnionych z Palestyńską Władzą Narodową w 2024 r. w ramach ambitnej matrycy reform, która obejmuje stopniowy i systematyczny przegląd materiałów dydaktycznych; przypomina, że Palestyńska Władza Narodowa musi usunąć wszystkie materiały i treści edukacyjne, które nie są zgodne z normami UNESCO, w szczególności te zachęcające do antysemityzmu i ukazujące przemoc, i z którymi palestyńskie dzieci nie powinny mieć styczności; podkreśla, że wsparcie finansowe Unii dla Palestyńskiej Władzy Narodowej w dziedzinie edukacji powinno być udzielane pod warunkiem, że treść podręczników będzie zgodna

ze standardami UNESCO; wzywa Komisję do dopilnowania, aby żadne fundusze unijne nie były przydzielane, bezpośrednio ani pośrednio, na materiały edukacyjne zawierające antysemickie odniesienia lub przykłady podżegające do nienawiści i przemocy;

204. wzywa Komisję, aby w kontekście udzielania wsparcia i pomocy humanitarnej ludności palestyńskiej współpracowała z wiarygodnymi partnerami w terenie w celu zagwarantowania nieprzerwanych i bezpiecznych dostaw pomocy humanitarnej oraz dopilnowania, aby żadne fundusze unijne nie były przydzielane osobom lub organizacjom związanym z ruchami terrorystycznymi lub ekstremistycznymi sprzeciwiającymi się podstawowym wartościom Unii; przypomina, że pojawiły się zarzuty, że 19 z 13 000 pracowników UNRWA zatrudnionych w Gazie wzięło udział w nikczemnych atakach terrorystycznych przeprowadzonych przez Hamas przeciwko Izraelowi 7 października 2023 r.; przyjmuje do wiadomości odpowiedź Organizacji Narodów Zjednoczonych na te zarzuty, w tym dochodzenia wszczęte przez Biuro Nadzoru Wewnętrznego ONZ (OIOS), po których w interesie Agencji formalnie rozwiązano stosunek pracy z dziewięcioma pracownikami, a także odnotowuje zalecenia wydane w sprawozdaniu Colonny; zauważa, że Komisja współpracuje z UNRWA w celu wzmocnienia procesów neutralności i systemów kontroli w Agencji, zgodnie z ustaleniami z dochodzeń przeprowadzonych przez oenzetowski OIOS, oraz w celu monitorowania stosowania planu działania przedstawionego przez UNRWA; odnotowuje ocenę Komisji, zgodnie z którą UNRWA pozostaje zaangażowana w realizację uzgodnionych zaleceń, a także spełnienie wszystkich warunków uzgodnionych z Unią w celu kontynuowania finansowania w 2024 r.; w tym kontekście zachęca Komisję do dalszego zaangażowania i ścisłego monitorowania sytuacji, aby zagwarantować, że finansowaniu towarzyszą solidne gwarancje neutralności, przejrzystości i rozliczalności;

205. zauważa, że w latach 2019–2024 sześć spośród dziewięciu stanowisk kadry kierowniczej wyższego szczebla w DG NEAR pozostawało długo nieobsadzonych; odnotowuje w szczególności, że stanowisko dyrektora generalnego było nieobsadzone przez 28 miesięcy, dyrektora A przez 25 miesięcy, dyrektora NEAR B (południowe sąsiedztwo) przez 48 miesięcy, dyrektora NEAR D (Bałkany Zachodnie) przez 35 miesięcy, dyrektora grupy wsparcia dla Ukrainy przez 32 miesiące, a dyrektora R przez 22 miesiące; podkreśla, że te przedłużające się wakaty wpłynęły na niektóre z najbardziej wrażliwych politycznie i krytycznych pod względem operacyjnym portfeli Unii, w tym podczas rosyjskiej inwazji na Ukrainę i ataku terrorystycznego Hamasu na Izrael; odnotowuje ponadto wyniki ankiety przeprowadzonej wśród pracowników DG NEAR w kwietniu 2022 r.; wskazują one na znaczny spadek zaufania do kierownictwa wyższego szczebla;

206. zauważa, że w latach 2020–2023 grupą wsparcia dla Ukrainy

tymczasowo kierowała zastępczyni dyrektora generalnego DG NEAR, pełniąca również wiele innych funkcji; zauważa ponadto, że grupę wsparcia dla Ukrainy rozwiązano w 2023 r., a portfele przeniesiono do Instrumentu na rzecz Ukrainy i innych działów; zauważa, że informacje przekazane przez Komisję na ten temat podczas wymiany poglądów z organem udzielającym absolutorium były niedokładne, i wzywa Komisję, aby zagwarantowała, że wszyscy członkowie Komisji będą przedkładać Parlamentowi jasne i dokładne sprawozdania;

207. odnotowuje niedawne doniesienia śledcze opublikowane w październiku 2025 r. przez różne europejskie media, jakoby węgierskie służby wywiadowcze prowadziły działania szpiegowskie w Brukseli, w tym próbowały zwerbować obywateli węgierskich pracujących w instytucjach Unii; zauważa, że sprawozdania te odnoszą się do lat 2015–2019 oraz że Komisja potwierdziła, że bada te zarzuty wewnętrznie; oczekuje, że Komisja i właściwe organy przeprowadzą dogłębną analizę i dochodzenie w oparciu o dowody oraz poinformują Parlament niezwłocznie po zakończeniu dochodzenia;

208. zauważa, że komisarze sprawują znaczącą władzę polityczną i regulacyjną, a zatem ich postępowanie musi odzwierciedlać najwyższe standardy niezależności, przejrzystości, rozliczalności i etyki; podkreśla, że ścisłe przestrzeganie kodeksu postępowania członków Komisji Europejskiej ma zasadnicze znaczenie dla ochrony integralności, wiarygodności i legitymacji demokratycznej władzy wykonawczej Unii; podkreśla, że pełne przestrzeganie kodeksu postępowania jest również niezbędne do zapobiegania konfliktom interesów, unikania nadmiernego wpływu i zagwarantowania, że decyzje będą podejmowane wyłącznie w interesie Europy; uważa, że przeszłe poważne i przedłużające się uchybienia DG NEAR w zarządzaniu, przekazywanie Parlamentowi niedokładnych informacji w kontekście procedury udzielania absolutorium oraz dodatkowe obawy dotyczące postępowania i niezależności przedstawione powyżej wskazują na schemat niezgodny ze standardami rozliczalności, wiarygodności i dobrej administracji wymaganymi od członka Komisji;

209. zauważa z zaniepokojeniem, że finansowanie unijne dla Ukrainy jest rozproszone w wielu instrumentach i mechanizmach, co tworzy rozdrobniony i złożony krajobraz finansowania; podkreśla, że brak skonsolidowanego i przejrzystego obrazu tego, jak te fundusze, w tym pożyczki gwarantowane marginesem elastyczności WRF, są przydzielane i wydawane, utrudnia skuteczny nadzór demokratyczny i rozliczalność oraz uniemożliwia ocenę ogólnego wpływu wsparcia Unii;

210. zauważa, że ukraińskie wyspecjalizowane organy antykorupcyjne (NABU, SAPO i Najwyższy Sąd Antykorupcyjny Ukrainy) nadal prowadzą dochodzenia, ścigają przestępstwa i wydają wyroki w

sprawach na wysokim szczeblu, co pokazuje, że niezależne instytucje antykorupcyjne zaczynają funkcjonować, a niedawne rezygnacje oskarżonych ministrów wskazują na pewien stopień reakcji i rozliczalności rządu; pochwala wprowadzenie reform przez Ukrainę w trakcie pełnoskalowej inwazji; zauważa, że próby objęcia NABU i SAPO zwierzchnictwem Prokuratora Generalnego groziły podważeniem niezależności i skuteczności ram antykorupcyjnych; z zadowoleniem przyjmuje szybkie wycofanie tych zmian w następstwie nacisków krajowych i międzynarodowych, ale wyraża zaniepokojenie doniesieniami instytucji antykorupcyjnych i społeczeństwa obywatelskiego o wyzwaniach towarzyszących utrzymaniu skuteczności i niezależności ram antykorupcyjnych; wzywa władze, aby zapobiegały regresowi, zajęły się opóźnieniami proceduralnymi i przeszkodami w sprawach na wysokim szczeblu oraz przeprowadziły przegląd terminów przedawnienia zgodnie ze standardami europejskimi;

211. odnotowuje niedawne zarzuty dotyczące nadużyć w ukraińskim sektorze energetycznym; podkreśla, że zarzuty te, jeśli zostaną potwierdzone, wskazują na słabości strukturalne w systemach zarządzania, nadzoru i kontroli wewnętrznej; podkreśla konieczność budowania zaufania publicznego, aby wzmocnić wiarygodność reform w Ukrainie dzięki solidnym systemom zamówień publicznych i kontroli wewnętrznej;

212. zauważa, że aby zapewnić należyte zarządzanie finansami Instrumentu na rzecz Ukrainy, Komisja ustanowiła w czerwcu 2024 r. – w drodze decyzji wykonawczej (UE) 2024/1697 – specjalną Radę Audytową, w której skład wchodzą niezależni eksperci wyznaczeni przez Komisję; zauważa, że zakres kompetencji Rady Audytowej obejmuje wykrywanie systemowych niedociągnięć w zarządzaniu funduszami Instrumentu przez Ukrainę i ich kontroli, w tym niedociągnięć w zapobieganiu nadużyciom finansowym, zabezpieczeniach antykorupcyjnych i systemach zapobiegania konfliktom interesów, oraz zgłaszanie takich kwestii bezpośrednio Komisji;

213. podkreśla, że poza rolą nadzorczą Rada Audytowa może wydawać zalecenia dla władz ukraińskich dotyczące eliminowania nieprawidłowości finansowych lub niedociągnięć strukturalnych w zarządzaniu funduszami unijnymi; podkreśla, że Ukraina, reprezentowana przez Ministerstwo Gospodarki, musi udzielić pisemnej odpowiedzi na każde zalecenie, przedstawiając środki wykonawcze albo wyjaśniając, dlaczego nie wdraża zaleceń; podkreśla, że ustalenia Komisji Obrachunkowej mogą mieć poważne konsekwencje finansowe; podkreśla, że stałemu wsparciu finansowemu Unii musi towarzyszyć należyte zarządzanie finansami, przejrzystość i monitorowanie wyników, aby zapewnić skuteczne wykorzystanie funduszy unijnych i podtrzymać wiarygodność polityki rozszerzenia;

214. przypomina, że w ramach Instrumentu na rzecz Ukrainy regularne płatności są uzależnione od zweryfikowania przez Komisję realizacji ukraińskiego planu odbudowy i reform oraz od ciągłego poszanowania mechanizmów demokratycznych, praworządności i praw człowieka; zauważa, że do tej pory Komisja pięć razy stwierdziła, że poszczególne etapy reform nie zostały zrealizowane (w transzach od pierwszej do piątej), co doprowadziło do zawieszenia wypłaty odpowiednich kwot, przy czym w jednym przypadku uchybieniom od tego czasu zaradzono; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje podejście Komisji oparte na rygorystycznej warunkowości oraz wykazaną przez nią gotowość do dokładnego weryfikowania wdrażania i do wstrzymywania funduszy w przypadku niespełnienia warunków;

215. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że OLAF udziela organom ukierunkowanej pomocy w zakresie zwalczania nadużyć finansowych i wspiera przystąpienie Ukrainy do unijnego programu zwalczania nadużyć finansowych; zauważa, że umowa ramowa dotycząca Instrumentu na rzecz Ukrainy, która weszła w życie w czerwcu 2024 r., przewiduje prawnie wiążące ustalenia dotyczące zarządzania, kontroli, nadzoru, monitorowania, oceny, sprawozdawczości i audytu w odniesieniu do środków finansowych Instrumentu, a także środki mające na celu zapobieganie nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów, prowadzenie dochodzeń w ich sprawie i ich eliminowanie, jak również postanowienia dotyczące roli OLAF-u i EPPO;

216. wyraża zaniepokojenie, że przydział środków z EFZR+ w ramach nowej elastycznej puli środków na wsparcie inwestycji jest korzystny dla krajów, w których inwestycje w ramach strategii Global Gateway są łatwiejsze do zrealizowania kosztem priorytetowego traktowania krajów najsłabiej rozwiniętych oraz krajów niestabilnych i dotkniętych konfliktami;

217. zauważa, że choć Unia od lat wspiera finansowo wzmacnianie libijskich kontroli granicznych i migracyjnych, niektóre źródła wskazują, że taka pomoc nadal budzi poważne zastrzeżenia operacyjne i humanitarne, a także zastrzeżenia związane z prawami podstawowymi i zarządzaniem, co może narazić Unię na ryzyko nadszarpnięcia reputacji; podkreśla, że potrzebne są rygorystyczne mechanizmy monitorowania, przejrzystości i rozliczalności w celu dopilnowania, by pomoc związana z migracją nie przyczyniała się pośrednio do dalszych szkód;

218. zauważa, że od 1 lutego 2025 r. Komisja Europejska zreorganizowała dawną DG NEAR, dzieląc jej obowiązki między dwie nowo utworzone dyrekcje: Dyrekcję Generalną ds. Rozszerzenia i Wschodniego Sąsiedztw (DG ENEST), odpowiedzialną za kraje kandydujące i wschodnie sąsiedztwo, oraz Dyrekcję Generalną ds. Bliskiego Wschodu, Afryki Północnej i Zatoki Perskiej (DG MENA), która

obejmuje teraz region Morza Śródziemnego;

Europejski Fundusz Rozwoju (EFR)

219. zwraca uwagę, że aby skontrolować prawidłowość transakcji, Trybunał zbadał próbę 85 transakcji reprezentujących pełen zakres wydatków z EFR; odnotowuje ponadto, że próba obejmowała 16 transakcji powiązanych z kryzysowym funduszem powierniczym UE dla Afryki, 54 transakcje zatwierdzone przez 14 delegatur UE[18], 14 transakcji zatwierdzonych przez siedzibę główną Komisji i 1 transakcję związaną z funduszem powierniczym „Bêkou”;

220. z zaniepokojeniem odnotowuje, że spośród 85 zbadanych transakcji 34 (40,0 %) zawierały błędy, w porównaniu z 62 (44,3 %) w 2023 r. dla tej samej liczby transakcji; zaznacza ponadto, że Trybunał stwierdził 27 błędów (52 w 2023 r.), na podstawie których oszacował poziom błędu w roku budżetowym 2024 na 6,5 % (8,9 % w 2023 r.);

221. podkreśla z zaniepokojeniem, że trzema najczęstszymi rodzajami błędów wykrytych w roku budżetowym 2024 były: wydatki niekwalifikowalne (40,0 %), brak podstawowych dokumentów potwierdzających (32,0 %) oraz zawyżone rozliczenie płatności zaliczkowych (14,0 %);

222. zauważa ze zdumieniem, że na dzień 31 grudnia 2024 r. nie nastąpiło jeszcze całkowite zamknięcie ksiąg rachunkowych 9. Europejskiego Funduszu Rozwoju (2000–2007), mimo że minęło ponad 17 lat od wprowadzenia klauzuli wygaśnięcia, a osiem umów nadal obowiązuje, co ilustruje wyjątkową złożoność i wyjątkowy czas trwania niektórych programów EFR;

223. z zadowoleniem zauważa, że Komisja udoskonaliła szacowanie wartości rozliczeń międzyokresowych, systematycznie uwzględniając przedłużenia okresów realizacji umów następujące po roku sprawozdawczym, zgodnie z zaleceniem Trybunału zawartym w jego sprawozdaniu rocznym za 2023 r.;

224. zauważa z zaniepokojeniem, że podobnie jak w poprzednich latach znaczne salda płatności zaliczkowych pozostają nierozliczone przez zbyt długie okresy, co obejmuje kwotę 446,0 mln EUR nierozliczoną od ponad 10 lat, w dużej mierze związaną z Funduszem powierniczym UE na rzecz infrastruktury w Afryce, którego długoterminowe operacje skutkują bardzo powolnym rozliczaniem płatności zaliczkowych;

---

[18] Burundi, Demokratyczna Republika Konga, Gwinea Bissau, Kenia, Malawi, Mauretania, Mauritius, Mozambik, Namibia, Nigeria, Sierra Leone, Togo, Uganda, Zambia.

225. zauważa, że oczekuje się, że trwający przegląd strategii kontroli DG INTPA pozwoli wzmocnić wytyczne dotyczące sprawozdawczości finansowej i kontroli ex ante w celu zapobiegania błędom, w tym w zakresie rozliczania zawyżonych płatności;

226. zauważa, że poświadczenie wiarygodności dyrektora generalnego zawarte w rocznym sprawozdaniu z działalności DG INTPA za 2024 r. nie zawiera zastrzeżeń, co stanowi kontynuację tendencji ograniczania przez dyrekcję generalną zakresu zastrzeżeń: w 2017 r. zastrzeżenia dotyczyły 16,0 % wydatków, w 2018 r. – 1,0 %, a od 2019 r. nie było żadnych zastrzeżeń; zauważa ponadto, że DG INTPA szacuje kwotę obarczoną ryzykiem w momencie dokonywania płatności na 89,7 mln EUR (1,1 % wydatków w 2024 r.), a kwotę obarczoną ryzykiem w chwili zamknięcia na 78,6 mln EUR (0,97 %) oraz że oczekuje, że kwota 11,1 mln EUR (12,4 % kwoty obarczonej ryzykiem w momencie dokonywania płatności) zostanie skorygowana w kolejnych latach w następstwie kontroli, które przeprowadzi; zauważa jednak, że według Trybunału z kwoty 5,0 mln EUR zgłoszonej jako odzyskana w 2024 r. kwota 0,2 mln EUR została błędnie zgłoszona jako skorygowana w ramach zdolności naprawczej, co budzi obawy co do wiarygodności sprawozdawczości DG;

227. zauważa, że w 2024 r. DG INTPA zleciła 13. badanie poziomu błędu rezydualnego, które jest ważnym elementem leżącym u podstaw poświadczenia wiarygodności wydanego przez dyrektora generalnego oraz informacji na temat prawidłowości ujawnionych w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania; zwraca uwagę, że w badaniu z 2024 r. na podstawie próby 401 transakcji oszacowano, że poziom błędu rezydualnego wynosi 0,48 % i pozostaje przez dziewiąty rok z rzędu poniżej progu istotności Komisji wynoszącego 2,0 %; przypomina jednak, że Trybunał wielokrotnie stwierdzał niedociągnięcia metodyczne, które mogą prowadzić do niedoszacowania rzeczywistego poziomu błędu rezydualnego, w szczególności w odniesieniu do traktowania pozycji o dużej wartości; zauważa, że chociaż Komisja zmieniła metodykę badania poziomu błędu rezydualnego od 2025 r., aby wyjaśnić niektóre aspekty i ograniczyć poleganie na kontrolach zarządczych i pracy innych audytorów, zaktualizowana metodyka nadal pozwala na wyłączenie „wyizolowanych” błędów z ekstrapolacji; ma nadzieję, że Komisja rygorystycznie wdroży zmienioną metodykę, i oczekuje, że Trybunał zweryfikuje jej stosowanie w następnym cyklu kontroli;

228. przypomina, że kryzysowy fundusz powierniczy UE dla Afryki, ustanowiony w celu wyeliminowania pierwotnych przyczyn wysiedleń i migracji nieuregulowanej, uruchomił ponad 5 mld EUR, z czego 88 % z EFR i budżetu Unii; ubolewa nad brakiem przejrzystości w zarządzaniu tymi funduszami i ich przydzielaniu oraz nad trudnościami w weryfikacji zgodności z zasadami oficjalnej pomocy rozwojowej, co podkreślono w sprawozdaniu specjalnym Trybunału 17/2024; apeluje, aby kryzysowy fundusz powierniczy UE dla Afryki

w wystarczającym stopniu wspierał uzgodnione priorytety; z zaniepokojeniem odnotowuje również ustalenia zawarte w sprawozdaniu specjalnym Trybunału 20/2025 w sprawie wsparcia Komisji na rzecz walki z głodem w Afryce Subsaharyjskiej, w którym to sprawozdaniu wskazano niedociągnięcia w ocenie kosztów i planowaniu projektów, w tym niewystarczającą kontrolę budżetów oraz przypadki niewykorzystanego lub niewłaściwego sprzętu; podkreśla, że takie niedociągnięcia podważają zasadę należytego zarządzania finansami, i wzywa Komisję do poprawy analizy kosztów, planowania zamówień i wdrażania opartego na potrzebach;

Zalecenia

229. wzywa Komisję do:

(i) wzmocnienia kontroli zapobiegawczych i naprawczych w dziale 6 przez wyeliminowanie powtarzających się niedociągnięć, takich jak wydatki niekwalifikowalne, nieprawidłowości w zamówieniach publicznych, brak dokumentacji poświadczającej i wydatki faktycznie nieponiesione; apeluje o wzmocnienie wytycznych dla delegatur i partnerów wykonawczych;

(ii) przeprowadzenia kompleksowego przeglądu ram uzyskiwania pewności w odniesieniu do zarządzania pośredniego, w szczególności jeśli chodzi o organizacje poddane ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów i międzynarodowe instytucje finansowe;

(iii) dopilnowania, by nowa umowa dotycząca ROM została niezwłocznie uruchomiona w kwietniu 2026 r., ponieważ przerwanie ROM podważa monitorowanie wyników i ukierunkowanie wdrażania ISWMR na rezultaty; zapobiegania przyszłym zakłóceniom w ROM przez zapewnienie stabilnego finansowania i stałej dostępności narzędzi monitorowania przez cały okres WRF;

(iv) odwrócenia tendencji spadkowej w zakresie finansowania pomocy na rzecz wymiany handlowej dla krajów LDC, niezwłocznego przeprowadzenia analizy planowanej na 2026 r. i zaproponowania środków naprawczych, dzięki którym zasoby pomocy na rzecz wymiany handlowej będą trafiały przede wszystkim do krajów najbardziej potrzebujących;

(v) włączenia do nowego wniosku ustawodawczego w sprawie WRF zaleceń dotyczących gwarancji na działania zewnętrzne, uzupełniających ocenę Komisji, w tym zwiększonego wykorzystania instrumentów łączonych w krajach LDC, niestabilnych lub dotkniętych konfliktami oraz aktywnej współpracy z zainteresowanymi stronami, takimi jak społeczeństwo obywatelskie;

(vi) zapewnienia bezstronnych i opartych na dowodach ocen w sprawozdawczości dotyczącej rozszerzenia, tak aby względy polityczne nie miały pierwszeństwa przed obiektywnymi kryteriami oceny;

(vii) dopilnowania, by żadna pomoc Unii dla państw trzecich nie przynosiła korzyści podmiotom, które są zaangażowane w łamanie praw człowieka, represje lub regres demokracji, oraz do rygorystycznego stosowania warunkowości, w tym przez zawieszenie pomocy w przypadku naruszenia podstawowych wartości Unii; przedstawienia szczegółowego zarysu, w którym wymienione zostaną zabezpieczenia, mechanizmy monitorowania i środki naprawcze wdrożone w celu ochrony integralności i rozliczalności pomocy zewnętrznej Unii;

(viii) dalszego wspierania wiarygodnych partnerów humanitarnych, w połączeniu z niezależnym nadzorem ze strony ekspertów zewnętrznych i Trybunału, aby zapewnić skuteczną kontrolę i zaufanie do wykorzystania funduszy unijnych;

(ix) przedstawienia skonsolidowanego i przejrzystego przeglądu całego wsparcia finansowego Unii dla Ukrainy, w tym dotacji, pożyczek i gwarancji w ramach wielu instrumentów i mechanizmów, w celu wzmocnienia kontroli demokratycznej i zapewnienia pełnej rozliczalności;

(x) ścisłego monitorowania zarzutów dotyczących poważnych nadużyć finansowych w Ukrainie i do dalszego stosowania warunkowości w przypadku stwierdzenia ryzyka systemowego lub niewłaściwego wykorzystania środków finansowych; regularnego informowania Parlamentu Europejskiego o działaniach i ustaleniach Rady Audytowej, aby zapewnić właściwy nadzór parlamentarny;

(xi) składania sprawozdań na temat wielkości finansowania w ramach EFZR+ przydzielonego i zakontraktowanego w krajach LDC oraz do zapewnienia przejrzystości w odniesieniu do sposobu, w jaki przestrzega się kwot przydzielonych w krajowych wieloletnich programach indykatywnych;

(xii) poinformowania organu udzielającego absolutorium o środkach zaradczych podjętych po zakończeniu trwającego przeglądu strategii kontroli DG INTPA;

(xiii) przyspieszenia zamknięcia 9. EFR, biorąc pod uwagę, że pozostaje on otwarty 17 lat po klauzuli wygaśnięcia, oraz do przeanalizowania przyczyn, które przyczyniły się do przedłużenia cyklu wdrażania;

(xiv) współpracy z EBI w celu zapewnienia, aby jego operacje udzielania pożyczek w państwach trzecich były zgodne z celami

polityki zewnętrznej Unii i aby towarzyszyły im skuteczne ramy współpracy z krajami partnerskimi;

(xv) zwiększenia przejrzystości za pomocą publikacji łatwo dostępnych tablic wskaźników, które umożliwią monitorowanie umów o wysokiej wartości w ramach działań zewnętrznych, wskaźników wykonania oraz stanu wdrożenia zaleceń Trybunału;

(xvi) wzmocnienia mechanizmów weryfikacji finansowej i zabezpieczeń w zakresie zamówień publicznych w ramach strategii Global Gateway;

(xvii) zagwarantowania, że partnerzy wykonawczy ściśle przestrzegają zasad widoczności w celu przedstawiania społeczeństwu przejrzystych informacji, i domagania się bardziej rygorystycznych działań następczych w przypadku regularnego naruszania zasad;

Administracja

230. zauważa, że na dział 7 WRF „Europejska administracja publiczna” przeznaczono 13,3 mld EUR, co stanowi 6,9 % wydatków z budżetu Unii w 2024 r.; zauważa, że Komisja Europejska wydaje 8 mld EUR, co stanowi 60,6 % całkowitej kwoty; zauważa z zadowoleniem, że również w odniesieniu do roku 2024 Trybunał stwierdził, że obszar wydatków administracyjnych jest obarczony niskim ryzykiem; podkreśla, że Komisja powinna bez wahania podjąć działania następcze w związku z kwestiami wskazanymi przez Trybunał w sprawozdaniu rocznym za 2024 r. dotyczącymi płatności za usługi informatyczne;

231. nadal krytycznie odnosi się do procesu, w ramach którego w 2023 r. Komisja postanowiła sprzedać 23 budynki biurowe w Brukseli i wynająć 17 z nich z powrotem na okres do 2029 r.; zwraca uwagę, że najwyraźniej decyzję w tej sprawie podjęto bez przeprowadzenia jasnej oceny skutków wszystkich transakcji; uważa za szczególnie niepokojące, że Komisja otrzymała tylko jedną ofertę dotyczącą transakcji od belgijskiego przedsiębiorstwa państwowego, które złożyło orientacyjną ofertę przed ogłoszeniem przez Komisję zaproszenia do składania wniosków, oraz że oferta ta nie spełniała wymogów określonych w zaproszeniu do składania ofert dotyczących terminu ważności gwarancji bankowej; wyraża głębokie zaniepokojenie, że komisja oceniająca Komisji nie była wystarczająco niezależna, ponieważ wszyscy jej członkowie byli podwładnymi urzędnika zatwierdzającego; w tym kontekście z niepokojem odnotowuje niedawne czynności w zakresie gromadzenia dowodów przeprowadzone przez EPPO w związku z tą transakcją, co dodatkowo pogłębia poważne wątpliwości dotyczące sprzedaży i jej obsługi administracyjnej;

232. zauważa, że – jak podaje Komisja – w latach 2021–2024 złożono 54 wnioski o pomoc na podstawie art. 24 regulaminu pracowniczego oraz że tylko w przypadku 8 wniosków wszczęto dochodzenie administracyjne; uważa, że liczba ta jest niepokojąco niska, ponieważ oznacza, że 85 % wniosków zostało odrzuconych bez żadnych działań następczych; z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie biura głównej zaufanej doradczyni, biorąc pod uwagę, że w ciągu jednego roku około 300 pracowników Komisji zwróciło się do niej o pomoc w sprawach związanych z nękaniem i molestowaniem; zauważa ponadto, że 14 skarg złożono bezpośrednio do Biura Dochodzeń i Postępowań Dyscyplinarnych Komisji (IDOC), gdzie cztery sprawy umorzono po dokonaniu oceny, a dwie sprawy zamknięto bez działań następczych po dochodzeniu administracyjnym; w wyniku postępowania przeddyscyplinarnego wydano jedno ostrzeżenie, jedno ostrzeżenie pisemne i trzy nagany, jedna sprawa nadal znajduje się na etapie przeddyscyplinarnym, a dwie sprawy są obecnie rozpatrywane przez Komisję Dyscyplinarną, natomiast dwie sprawy zgłoszono bezpośrednio do OLAF-u, przy czym obie sprawy zostały oddalone z powodu niewystarczających podejrzeń; podkreśla, że liczby te wydają się bardzo niskie jak na organizację zatrudniającą ponad 30 000 pracowników, i zachęca Komisję do dopilnowania, by pracownicy mogli zgłaszać przypadki nękania i molestowania w bezpiecznych warunkach;

233. zauważa, że w latach 2021–2024 pracownicy Komisji nie zgłosili OLAF-owi żadnych przypadków wskazanych przez osobę, która kwalifikowałaby się jako sygnalista; ubolewa, że Komisja nie przedstawiła informacji na temat tego, czy i ile przypadków zgłoszono za pośrednictwem wewnętrznych kanałów hierarchicznych lub sekretarzowi generalnemu; uważa, że – wobec braku kompleksowych danych na temat liczby zgłoszonych przypadków, sposobów zgłaszania i działań następczych podjętych przez Komisję w każdym przypadku – nie jest możliwa ocena skuteczności systemu sygnalizowania nieprawidłowości; zauważa w tym kontekście, że Komisja przeprowadza obecnie przegląd swoich wytycznych dotyczących sygnalizowania nieprawidłowości w świetle orzecznictwa i praktycznych doświadczeń związanych z wdrażaniem dyrektywy (UE) 2019/1937 w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii w państwach członkowskich, aby w jak największym stopniu dostosować je do tej dyrektywy;

234. zauważa z zainteresowaniem, że komisarzowi do spraw budżetu i administracji publicznej oraz zwalczania nadużyć finansowych zlecono – w piśmie określającym jego zadania – przeprowadzenie szeroko zakrojonego przeglądu organizacji i działań Komisji; zgadza się co do zasady, że ważne jest, aby wszystkie organizacje okresowo sprawdzały, czy ich organizacja i procedury są aktualne; podkreśla, że ważne jest, aby proces ten pozostał przejrzysty oraz aby odpowiednie organizacje reprezentujące pracowników Komisji i inne odpowiednie podmioty były w pełni zaangażowane w ten proces,

również w celu zwiększenia zaufania do wyników przeglądu i ich akceptacji przez wszystkie zainteresowane strony, w tym w szczególności pracowników, których on dotyczy;

235. podkreśla, że przejrzystość administracji oraz dostęp do informacji i dokumentów mają kluczowe znaczenie dla należytego, odpowiedzialnego i demokratycznego zarządzania; w związku z tym ubolewa, że w ostatnich latach odnotowano wiele przykładów nieprzestrzegania przez Komisję rozsądnych standardów przejrzystości; odnotowuje wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie T-36/23, Stevi i The New York Times/Komisja; uważa, że nieformalna wymiana informacji nie może zastąpić oficjalnej komunikacji oraz że informacje związane z procesem decyzyjnym lub organizacją pracy muszą być przekazywane oficjalnymi kanałami, przy pełnym poszanowaniu wymogów przejrzystości; podkreśla, że dla wiarygodności Komisji ważne jest, aby zapewniła ona ścisłe wdrożenie wytycznych dotyczących korzystania z wiadomości tekstowych w kontekście zawodowym; przypomina, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1049/2001 wiadomości tekstowe wysyłane lub otrzymywane przez urzędników Unii będą uznawane za dokumenty tylko wówczas, gdy dotyczą polityki lub decyzji Unii;

236. stwierdza z zaniepokojeniem, że w 2024 r. Komisja zmieniła swoje przepisy wewnętrzne dotyczące publicznego dostępu do dokumentów; uważa, że zmiany takie są niezgodne z prawem dostępu do dokumentów określonym w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001; podkreśla na przykład, że przepisy stanowią, że jedynie „treści, które stanowią ważne informacje i nie mają krótkotrwałego charakteru, rejestruje się”, i wymagają automatycznego usuwania wiadomości tekstowych; zauważa, że zgodność z prawem tych przepisów jest obecnie kwestionowana przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości;

237. podkreśla, że dostęp do dokumentów jest kluczową zasadą zapewniającą przejrzystość w administracji publicznej; wskazuje, że niestety Komisja w wielu sytuacjach nie odpowiadała w wyznaczonych terminach, zwłaszcza jeśli chodzi o sprawy podlegające ponownym wnioskom, w związku z którymi Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich dopatrzył się systemowych i znacznych opóźnień w administracji Komisji; podkreśla, że dla wiarygodności Komisji zasadnicze znaczenie ma zapewnienie dziennikarzom i ogółowi społeczeństwa dostępu do dokumentów w prawnie obowiązujących terminach; podkreśla ponadto, że zasada przejrzystości wymaga nie tylko terminowego dostępu, ale również sporządzania samych dokumentów jasnym i zrozumiałym językiem, ponieważ zbyt technokratyczna komunikacja może utrudnić obywatelom skuteczny dostęp do informacji, nawet jeśli dokumenty są dostępne;

238. przypomina, że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził

przypadki niewłaściwego administrowania w odniesieniu do kilku wniosków ustawodawczych, które Komisja przedstawiła w 2025 r.; zauważa z ogromnym zaniepokojeniem, że wśród nich znalazł się pierwszy pakiet zbiorczy; podkreśla, jak ważne jest przestrzeganie przepisów dotyczących lepszego stanowienia prawa; zaznacza, jak ważne jest solidne, trwałe i prawnie uzasadnione prawodawstwo, które zapewnia stabilne i przewidywalne otoczenie regulacyjne, również z myślą o wzmocnieniu jednolitego rynku i zwiększeniu globalnej konkurencyjności Unii;

239. wyraża głębokie zaniepokojenie zarzutami korupcji związanymi z Komisją, w tym z byłymi członkami Komisji i urzędnikami wyższego szczebla; stwierdza w szczególności, że po wszczęciu przez Prokuraturę Europejską pod koniec 2024 r. dochodzenia w sprawie zarzutów korupcyjnych dotyczących wyższego rangą urzędnika Komisji oraz w następstwie zalecenia wydanego przez OLAF w 2024 r. Komisja wszczęła własne postępowanie dyscyplinarne; zauważa, że Komisja ogłosiła niedawno zakończenie procedury, stwierdzając, że zainteresowany urzędnik naruszył obowiązujące przepisy regulaminu pracowniczego, w tym dotyczące konfliktu interesów, przejrzystości, przyjmowania prezentów i ujawniania dokumentów; przypomina, że procedura dyscyplinarna była zgodna z ustaleniami OLAF-u, który zbadał zarzuty o przekazywanie Katarowi poufnych informacji dotyczących ważnej umowy lotniczej w zamian za prezenty; zauważa, że na wysokim stanowisku szefa Dyrekcji Generalnej Komisji ds. Mobilności i Transportu wywierał on znaczący wpływ na negocjacje, a w konsekwencji na negocjowaną umowę o transporcie lotniczym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Katarem, podpisaną 18 października 2021 r.; biorąc pod uwagę okoliczności faktyczne, które skłoniły Komisję do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, oraz charakter środków przyjętych przez kolegium komisarzy w odniesieniu do wspomnianego wysokiego rangą urzędnika, uważa, że należy ocenić umowę i w razie potrzeby zawiesić jej stosowanie;

240. przypomina, że kodeks postępowania członków Komisji Europejskiej przewiduje dwuletni okres kontroli działalności zawodowej byłych członków Komisji po zakończeniu ich kadencji; uważa, że zasadnicze znaczenie ma zadbanie o to, by byli członkowie kolegium po odejściu ze stanowiska podejmowali jedynie działania zgodne z art. 245 TFUE; przypomina również, że zgodnie z kodeksem postępowania komisarze muszą unikać działań, które mogłyby zagrozić ich niezależności lub jej postrzeganiu, zwłaszcza w trudnych politycznie momentach, takich jak kampanie wyborcze;

241. z poważnym zaniepokojeniem odnotowuje niedawne doniesienia o spotkaniach między pracownikami Dyrekcji Generalnej Komisji ds. Handlu i Bezpieczeństwa Gospodarczego (DG TRADE) a przedstawicielami przemysłu tytoniowego, z których wynika, że pracownicy DG TRADE mogli działać w sposób przynoszący korzyści

przedsiębiorstwu w tym sektorze, zachęcając państwa trzecie do osłabienia ograniczeń regulacyjnych i polityki podatkowej w odniesieniu do niektórych wyrobów tytoniowych; zauważa, że w decyzji z 19 grudnia 2023 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził, że brak spójnego podejścia w całej Komisji do przejrzystości podczas spotkań z przedstawicielami przemysłu tytoniowego to przykład niewłaściwego administrowania; przypomina, że jako strona Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu (FCTC) Unia musi chronić swoje strategie polityczne przed komercyjnymi i innymi partykularnymi interesami przemysłu tytoniowego oraz ograniczać interakcję z jego przedstawicielami do absolutnego minimum koniecznego do celów regulacyjnych; podkreśla w związku z tym, że nie należy zezwalać na żadne kontakty dotyczące ograniczeń użycia tytoniu przez państwa trzecie; ubolewa, że rzekomo odbyte spotkania nie zostały ujawnione; wzywa do pełnego wdrożenia art. 5 ust. 3 ramowej konwencji FCTC, tak aby kontakty były ściśle ograniczone i jawne;

242. ubolewa nad utrzymującymi się i krytycznymi niedociągnięciami technicznymi, organizacyjnymi i proceduralnymi w funkcjonowaniu EPSO w ostatnich latach; doprowadziły one do poważnego nadszarpnięcia reputacji ogólnego procesu rekrutacji w Unii i miały poważne negatywne konsekwencje dla wielu kandydatów, którzy zainwestowali dużo czasu i zasobów, aby wziąć udział w procedurach naboru, które zostały odwołane, opóźnione lub miały poważne niedociągnięcia techniczne; przypomina, że zgodnie z ustaleniami Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z kilku dochodzeń stwierdzono niewłaściwe administrowanie przez EPSO przy rozpatrywaniu skarg kandydatów, w szczególności w odniesieniu do procedur testów zdalnych, wad platformy oraz niespójnej komunikacji na temat problemów technicznych; podkreśla, że takie niedociągnięcia mogą osłabić atrakcyjność, wiarygodność i długoterminowe zdolności administracyjne instytucji Unii, a zatem wymagają pilnych działań naprawczych;

243. nalega, aby kierownictwo Komisji i EPSO oceniło wszystkie aspekty procedury naboru, w tym zarządzanie, infrastrukturę cyfrową, komunikację z kandydatami oraz rozpatrywanie skarg kandydatów, w celu dopilnowania, by Komisja i inne instytucje Unii mogły całkowicie i bez opóźnień polegać na EPSO przy identyfikowaniu i wyborze wysoko wykwalifikowanych i zmotywowanych kandydatów na wszystkie rodzaje stanowisk w instytucjach; jednocześnie zachęca Komisję do zajęcia się utrzymującymi się dysproporcjami pod względem reprezentacji geograficznej we wszystkich służbach;

Szkoły europejskie

244. zauważa, że całkowity budżet szkół europejskich na 2024 r. wyniósł 439,5 mln EUR, co stanowi wzrost o 5,3 % w porównaniu z 2023 r.;

przypomina, że szkoły europejskie są finansowane przede wszystkim przez Komisję Europejską, inne instytucje europejskie, państwa członkowskie i opłaty od rodziców;

245. zauważa z zadowoleniem, że ani Służba Audytu Wewnętrznego, ani jednostka kontroli wewnętrznej nie wykryły krytycznych problemów w swoich audytach i kontrolach przeprowadzonych w 2024 r.; zauważa jednak, że w pierwszej kolejności należy zająć się stwierdzonymi uchybieniami w zarządzaniu zasobami ludzkimi i procedurach udzielania zamówień publicznych;

Uwagi dotyczące procedury udzielania absolutorium

246. podkreśla, że Parlament chciałby, aby Komisja przedstawiała szczegółowe odpowiedzi na rezolucję w sprawie absolutorium przed rozpoczęciem wysłuchań w sprawie absolutorium za kolejny rok, które zwykle rozpoczynają się na początku listopada; ubolewa, że otrzymał szczegółowe odpowiedzi Komisji na konkretne wnioski Parlamentu Europejskiego zawarte w sprawozdaniu w sprawie absolutorium za rok budżetowy 2023 dopiero na początku grudnia 2025 r.; podkreśla, że takie opóźnienia podważają skuteczność procesu udzielania absolutorium, ponieważ zwiększają obciążenie pracą obu instytucji i zmniejszają nacisk na kontrolę parlamentarną;

247. zaznacza, że jeśli właściwy komisarz nie może udzielić odpowiedzi na pytania wymagające odpowiedzi ustnej bezpośrednio podczas wysłuchania w sprawie absolutorium w Parlamencie, należy przekazać Parlamentowi w uzgodnionym terminie odpowiedzi na piśmie; przypomina, że merytoryczna odpowiedź udzielona w porę to kluczowy element skutecznej kontroli parlamentarnej i demokratycznej rozliczalności;

248. zauważa z zadowoleniem, że większość komisarzy przestrzega procedury udzielania absolutorium i uczestniczy w wysłuchaniach zgodnie z wnioskiem Komisji Kontroli Budżetowej; podkreśla, że przewodnicząca Komisji jako szefowa Komisji odgrywa decydującą rolę w formułowaniu i wdrażaniu wszystkich głównych inicjatyw i wniosków politycznych Komisji; uważa, że pełniąc tę funkcję, przewodnicząca Komisji powinna aktywnie uczestniczyć w procedurze udzielania absolutorium, i podkreśla w tym kontekście znaczenie udziału przewodniczącej Komisji Europejskiej w debacie na temat udzielenia absolutorium na posiedzeniu plenarnym;

Zalecenia:

249. wzywa Komisję w szczególności do:

(i) dopilnowania, by przyszłe decyzje dotyczące operacji sprzedaży oraz sprzedaży i leasingu zwrotnego w odniesieniu do budynków były podejmowane na podstawie dokładnych ocen skutków, by otrzymywano więcej niż jedną ofertę oraz by

komisje oceniające były niezależne od urzędników zatwierdzających;

(ii) zaprojektowania przyszłych etapów szeroko zakrojonego przeglądu organizacji i działań Komisji w sposób przejrzysty oraz do zapewnienia pełnego zaangażowania w ten proces odpowiednich organizacji reprezentujących pracowników Komisji i innych odpowiednich podmiotów;

(iii) dostarczenia organowi udzielającemu absolutorium wszystkich istotnych informacji i dokumentów dotyczących sprzedaży w 2023 r. 23 budynków, w tym szczegółowego opisu wszystkich podjętych kroków proceduralnych, takich jak zastosowana metodyka wyceny i ocena konkurencyjnych ofert, z zachowaniem pełnej przejrzystości i z należytym uwzględnieniem toczącego się postępowania przygotowawczego EPPO;

(iv) zlecenia przeprowadzenia zewnętrznego badania przez niezależnych ekspertów pod auspicjami głównej zaufanej doradczyni, aby przeanalizować funkcjonowanie lub nieprawidłowe funkcjonowanie formalnej procedury w przypadku nękania lub molestowania i zaproponować środki mające na celu zwiększenie jej skuteczności;

(v) przedstawienia organowi udzielającemu absolutorium kompleksowego przeglądu, za lata 2021–2025, przypadków sygnalizowania nieprawidłowości przez pracowników, w tym liczby spraw, wykorzystywanych kanałów zgłaszania (w tym odpowiedniej hierarchii, sekretarza generalnego i OLAF), działań następczych podjętych w każdym przypadku oraz statusu zatrudnienia osób zgłaszających;

(vi) w kontekście przeglądu wytycznych dotyczących sygnalizowania nieprawidłowości – podjęcia niezbędnych środków w celu dostosowania ich do norm określonych w dyrektywie;

(vii) wdrożenia wytycznych dotyczących korzystania z wiadomości tekstowych w kontekście zawodowym w celu zagwarantowania, że informacje związane z procesem decyzyjnym lub organizacją pracy są przekazywane oficjalnymi kanałami, przy pełnym poszanowaniu wymogów przejrzystości;

(viii) dokonania przeglądu zmian z 2024 r. w odniesieniu do szczegółowych zasad Komisji w zakresie stosowania rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 i wprowadzenia zmian do Regulaminu w celu zapewnienia pełnej zgodności z rozporządzeniem (WE) nr 1049/2001;

(ix) zapewnienia terminowego i prawidłowego rozpatrywania wniosków o dostęp do dokumentów na wszystkich etapach procesu;

(x) zadbania o przewidywalne, spójne i niearbitralne stosowanie przepisów dotyczących lepszego stanowienia prawa przez zdefiniowanie pilnych sytuacji, które uzasadniają odstępstwo od wymogów określonych w przepisach, oraz ustanowienia, w przypadku odstępstw, procedury umożliwiającej pilne przygotowanie wniosków ustawodawczych zgodne z zasadami przejrzystego, opartego na faktach i pluralistycznego procesu stanowienia prawa;

(xi) zapewnienia przestrzegania zasad niezależności i uczciwości, określonych w kodeksie postępowania członków Komisji Europejskiej, zgodnie z najwyższymi standardami etycznego postępowania;

(xii) przyspieszenia prac w celu zagwarantowania właściwego funkcjonowania EPSO, aby zapewnić instytucjom Unii wystarczającą liczbę wysoko wykwalifikowanych kandydatów;

(xiii) zadbania – we współpracy z EPSO i innymi instytucjami Unii – o pełne i terminowe wdrożenie zaleceń Rzecznika dotyczących EPSO, przywrócenia zaufania do uczciwości, dostępności i wiarygodności procedur naboru EPSO oraz informowania organu udzielającego absolutorium o osiągniętych postępach;

(xiv) dalszego badania wszystkich możliwości skorygowania znacznych dysproporcji geograficznych i pod względem płci w różnych kategoriach pracowników;

(xv) stosowania mierzalnych standardów prostego języka we wszystkich komunikatach publicznych oraz opracowania planu działania na rzecz zwiększenia dostępności swoich publikacji, w tym komunikatów prasowych, dokumentów programowych, sprawozdań rocznych i rocznych sprawozdań z działalności, dla obywateli we wszystkich językach urzędowych Unii, a także złożenia organowi udzielającemu absolutorium sprawozdania z wdrażania;

(xvi) nawiązania kontaktu ze wspólnym systemem ubezpieczenia chorobowego, aby zagwarantować objęcie ubezpieczeniem szerszego zakresu chorób, w tym kolejnych chorób autoimmunologicznych, oraz zwrot kosztów szerzej zakrojonej diagnostyki i leczenia;

(xvii) przeprowadzenia oceny i – w razie potrzeby – zawieszenia Umowy o transporcie lotniczym z 2021 r. między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Katarem;

(xviii) podjęcia działań następczych w związku z ustaleniami Rzecznika Praw Obywatelskich, pilnego przyjrzenia się spotkaniom między pracownikami DG TRADE a przedstawicielami przemysłu tytoniowego oraz poinformowania organu udzielającego absolutorium o ustaleniach;

ROZDZIAŁ II – Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)

Uwagi Trybunału

250. zauważa, że Trybunał trzeci rok z rzędu wydał opinię z zastrzeżeniem na temat legalności i prawidłowości wydatków w ramach RRF oraz że w latach 2022 i 2023 doszedł do podobnych wniosków; odnotowuje, że w 2024 r. Trybunał dobrał próbę 395 kamieni milowych i wartości docelowych dotyczących 28 płatności z tytułu dotacji i obejmujących 53,5 mld EUR z łącznej kwoty 59,9 mld EUR wypłaconej w 2024 r.; chociaż Trybunał nie podał poziomu błędu ze względu na szczególny model wydatków RRF, szacuje, że minimalny wpływ finansowy jego ustaleń przekracza próg istotności; zauważa z zaniepokojeniem tendencję wzrostową, jeśli chodzi o ogólny wpływ finansowy ustaleń o charakterze ilościowym; wyraża zaniepokojenie, że według Trybunału sześciu z 28 płatności dotacji w ramach RRF dokonanych w 2024 r. dotyczyły ustalenia o charakterze ilościowym, a pięć z tych płatności było obarczonych istotnym błędem; odnotowuje, że, z wyjątkiem tych kwestii, w opinii Trybunału wydatki w ramach RRF zaakceptowane w sprawozdaniu finansowym za rok 2024 są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach;

251. zauważa z zaniepokojeniem, że Trybunał stwierdził, że sześciu kamieni milowych dotyczących pięciu płatności nie osiągnięto w zadowalający sposób; odnotowuje, że w tych przypadkach brakujące elementy były zbyt istotne, by można uznać je za minimalne odstępstwo oraz że Komisja dokonała jednak odpowiednich płatności; ponadto zwraca uwagę, że w jednym z tych sześciu przypadków Komisja w swojej wstępnej ocenie oparła się na danych i wynikach kontroli przedstawionych przez państwo członkowskie i nie przeprowadziła dalszego badania, aby ocenić wiarygodność tych informacji;

252. zauważa ponadto, że Trybunał stwierdził dodatkowych 12 przypadków niedociągnięć w ocenie Komisji, które – mimo że nie miały wpływu na zadowalające osiągnięcie danego kamienia milowego lub danej wartości docelowej – pokazały, że Komisja nie przeprowadziła wystarczających kontroli, aby ocenić wiarygodność danych i wyników kontroli dostarczonych przez państwa członkowskie;

253. stwierdza, że płatności z RRF wykonywane przez Komisję na rzecz państw członkowskich są uzależnione od zadowalającego osiągnięcia uzgodnionych kamieni milowych i wartości docelowych, a nie od weryfikacji zgodności poszczególnych wydatków z przepisami unijnymi i krajowymi, co utrudnia ocenę zgodności z obowiązującymi wymogami prawnymi; zauważa również, że w rozporządzeniu w sprawie RRF nie określono kryteriów interpretacji terminu

„zadowalający” w odniesieniu do osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych oraz że w przypadku kryteriów jakościowych ocena ta zależy od wielu osądów, co prowadzi do różnych możliwych interpretacji tego, czy kamienie milowe lub wartości docelowe zostały osiągnięte w zadowalający sposób; zauważa ponadto, że zidentyfikowane przypadki niejasno zdefiniowanych kamieni milowych lub wartości docelowych powodują, że kryteria oceny ich osiągnięcia pozostają niejasne;

254. zwraca uwagę, że Trybunał wykrył również cztery przypadki niejasno określonych kamieni milowych lub wartości docelowych; przypadki te zostały również zidentyfikowane i udokumentowane przez Komisję w ramach jej wstępnej oceny; zauważa, że gdy kamienie milowe i wartości docelowe są zdefiniowane w sposób niejasny, kryteria oceny ich spełnienia nieuchronnie stają się również niejasne, co podważa solidność i jasność procesu oceny; zauważa, że Komisja przyznaje, że w niektórych przypadkach kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzjach wykonawczych Rady można było sformułować w jaśniejszy sposób;

255. przypomina, że w ramach nadrzędnych kamieni milowych RRF dla Polski nakazano przeprowadzenie konkretnych reform w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, w tym, po pierwsze, likwidację Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego i zastąpienie jej niezależną Izbą Sądu Najwyższego, a po drugie – dopilnowanie, by wszyscy sędziowie, których dotyczą orzeczenia Izby Dyscyplinarnej, mieli prawo do odwołania się do nowej Izby w jasno określonym terminie; wyraża zaniepokojenie, że prezydent Polski w dalszym ciągu odmawia podpisania zaproponowanych w 2025 r. przez polski rząd i przyjętych przez polski parlament reform w zakresie praworządności, których celem jest wdrożenie zaleceń Komisji Europejskiej dotyczących osiągnięcia kamieni milowych w dziedzinie sądownictwa w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności (RRP); podkreśla, że osiągnięcie kamieni milowych dotyczących niezawisłości sądownictwa, zgodnie z prawem Unii, w tym z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania pewności prawa i ochrony budżetu Unii;

256. zauważa, że Trybunał stwierdził, że projekty związane z jednym kamieniem milowym i trzema wartościami docelowymi dotyczącymi dwóch płatności rozpoczęły się przed okresem kwalifikowalności; zwraca uwagę, że w rozporządzeniu postanowiono, że w ramach RRF można finansować wyłącznie działania, które rozpoczęły się po 1 lutego 2020 r., ale nie doprecyzowano, co oznacza „rozpoczęcie” działania; zauważa, że w styczniu 2021 r. Komisja wydała wytyczne, w których wyjaśniła, że za rozpoczęcie działania przyjmuje początek wdrażania danego działania w terenie w momencie poniesienia kosztów; dostrzega, że zdaniem Trybunału za rozpoczęcie działania należy uznać datę pierwszego prawnego zobowiązania (np. umowy, zamówienia lub decyzji o finansowaniu), które stanowi pierwsze

kroki podejmowane w ramach danego działania, podczas gdy Komisja za rozpoczęcie działania przyjmuje początek wdrażania danego działania w terenie w momencie poniesienia kosztów; dostrzega istnienie różnych interpretacji „rozpoczęcia” działania w ramach RRF;

257. zauważa, że unijny dług pozostający do spłaty wzrósł w 2024 r. o ponad 30 %, co odzwierciedla szersze wykorzystanie przez Komisję rynków kapitałowych do finansowania programów na dużą skalę, takich jak SURE i NGEU; zauważa, że do 2027 r. łączna kwota długu pozostającego do spłaty może przekroczyć 900 mld EUR, co stanowi niemal dziesięciokrotność poziomu odnotowanego w 2020 r. przed uruchomieniem NGEU; odnotowuje, że od grudnia 2022 r. Komisja stosuje zdywersyfikowaną strategię finansowania jako standardową metodę pozyskiwania funduszy na rynkach kapitałowych oraz że na koniec 2024 r. wartość nominalna unijnego długu pozostającego do spłaty wynosiła 601,3 mld EUR, co stanowi wzrost w porównaniu z 458,5 mld EUR w 2023 r.; obawia się, że rosnące zadłużenie i związane z nim wyższe koszty odsetek będą miały długoterminowe konsekwencje dla stabilności fiskalnej Unii, co może prowadzić do większych obciążeń finansowych i ograniczyć zdolność Unii do reagowania na przyszłe wyzwania lub inwestowania w kluczowe priorytety strategiczne;

258. zauważa z zaniepokojeniem, że roczne płatności dotacji z RRF finansowane z NGEU wyniosły w 2024 r. 55,9 mld EUR, czyli jedynie około połowy poziomu oczekiwanego przez Komisję w czerwcu 2023 r. (96,0 mld EUR), co odzwierciedla utrzymujące się opóźnienia w składaniu i rozpatrywaniu wniosków o płatność; zauważa jednak, że dynamika ta wzrosła pod koniec roku – w grudniu 2024 r. 15 państw członkowskich złożyło wnioski o płatność na łączną kwotę 58,5 mld EUR;

259. zwraca uwagę, że do końca 2024 r. w ramach RRF wypłacono 197,5 mld EUR z 358,9 mld EUR w zobowiązaniach z tytułu dotacji, co oznacza, że do końca 2026 r. pozostaje do wypłaty 161,4 mld EUR; zauważa, że ta znaczna kwota zaległych płatności, skoncentrowana w ostatnich dwóch latach instrumentu, zwiększa ryzyko wąskich gardeł we wdrażaniu i dalszych opóźnień, zwłaszcza w państwach członkowskich borykających się ze strukturalnymi ograniczeniami zdolności; podkreśla, że terminowa absorpcja pozostałych dotacji w ramach RRF będzie zależała od jakości i stopnia zaawansowania reform i inwestycji, stabilności krajowych systemów zarządzania, wydajności administracji i wsparcia technicznego oraz zdolności Komisji do skutecznego rozpatrzenia w krótkim czasie dużej liczby wniosków o płatność;

260. odnotowuje ustalenie Trybunału, że wykorzystanie dotacji w ramach RRF było niższe, niż oczekiwano, natomiast w 2024 r. przyspieszyła absorpcja dodatkowych środków z NGEU; zauważa, że roczne

wypłaty dotacji w ramach RRF wyniosły w 2024 r. 55,9 mld EUR, z czego 7,9 mld EUR sfinansowano z REPowerEU, a 48,0 mld EUR z dotacji w ramach NGEU, oraz że roczne wypłaty dotacji w ramach RRF finansowanych z NGEU stanowiły jedynie połowę kwoty przewidzianej przez Komisję w czerwcu 2023 r. (96 mld EUR); podkreśla jednak, że w grudniu 2024 r. 15 państw członkowskich złożyło wnioski o płatność na łączną kwotę 58,5 mld EUR; odnotowuje, że do końca 2024 r. dokonano płatności na 197,5 mld EUR wobec zobowiązań wynoszących 358,9 mld EUR, co oznacza, że do wypłaty do końca 2026 r. pozostaje do 161,4 mld EUR dotacji w ramach RRF;

261. z zaniepokojeniem odnotowuje uznanie przez Komisję w sprawozdaniu z 8 października 2025 r. w sprawie wdrażania RRF, że tempo wdrażania różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich – tylko sześć państw członkowskich otrzymało płatności odpowiadające ponad 65 % ich całkowitej puli środków RRF, a kolejne cztery państwa członkowskie otrzymały ponad 50 % przyznanych im środków; wyraża zaniepokojenie odnotowanymi do tej pory znacznymi rozbieżnościami w absorpcji dotacji w ramach RRF; podkreśla, że ponieważ do terminu przypadającego na sierpień 2026 r. pozostało mniej niż sześć miesięcy, terminowe i skuteczne wdrożenie reform i inwestycji przez państwa członkowskie staje się coraz pilniejsze;

262. podkreśla zaniepokojenie ustaleniami Trybunału zawartymi w sprawozdaniu specjalnym 22/2024 w sprawie podwójnego finansowania wynikającego z modelu RRF; podkreśla, że państwa członkowskie mogą proponować w swoich planach krajowych tzw. działania o zerowym koszcie, tj. działania, które nie powinny mieć kosztów finansowanych z RRF i w przypadku których nie ma żadnej kontroli pod kątem podwójnego finansowania, ponieważ Komisja uważa, że działania, które nie otrzymują żadnych środków z RRF, nie stwarzają takiego ryzyka; zauważa, że Trybunał zgłosił potencjalne przypadki podwójnego finansowania w odniesieniu do działań w ramach RRF; przypomina, że przypadki zgłoszone w Chorwacji dotyczą takiego działania o zerowym koszcie, ale ani Komisja, ani państwo członkowskie nie uważają, że doszło do podwójnego finansowania; podkreśla, że ustalenie Trybunału świadczy o odmiennej interpretacji tego, co stanowi „finansowanie”, a nie o faktycznym podwójnym finansowaniu; podkreśla jednak, że działania o zerowym koszcie i brak systematycznych kontroli krzyżowych tworzą strukturalny słaby punkt, który wymaga wzmocnienia monitorowania i wytycznych; wzywa Komisję do dalszego monitorowania i udzielania państwom członkowskim wytycznych dotyczących stosowania zasad podwójnego finansowania, przy jednoczesnym uznaniu ram prawnych i metodyki ustanowionych w rozporządzeniu w sprawie RRF;

263. przypomina, że zgodnie z rozporządzeniem środki i działania

związane z uprzednio zrealizowanymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie mogą zostać cofnięte, a państwa członkowskie są zobowiązane do potwierdzenia w deklaracjach zarządczych towarzyszących ich wnioskom o płatność, że do takiego cofnięcia nie doszło; ubolewa, że ramy prawne RRF nie pozwalają Komisji na skuteczne rozwiązanie problemu cofania działań po 31 grudnia 2026 r.;

264. podkreśla, że zgodnie z art. 12 ust. 1 umowy w sprawie finansowania i art. 21 ust. 1 umowy pożyczki Komisja „może przeprowadzać weryfikacje, przeglądy, kontrole i audyty w celu wdrożenia RRP w odniesieniu do informacji i uzasadnienia dotyczących zadowalającego osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych we wniosku o płatność” oraz że takie weryfikacje, przeglądy, kontrole i audyty mogą być przeprowadzane przez pewien czas po wygaśnięciu RRF i mogą pomóc w zidentyfikowaniu przypadków, w których informacje leżące u podstaw wniosku o płatność przedłożonego przez państwo członkowskie były nieprawidłowe;

265. zauważa, że w ramach europejskiego semestru co roku monitoruje się wdrażanie środków określonych w średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych, a państwa członkowskie przedkładają Komisji sprawozdania z postępów; odnotowuje, że zgodnie z wytycznymi[19] dla państw członkowskich dotyczącymi wymogów informacyjnych w odniesieniu do średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych i rocznych sprawozdań z postępów przez cały okres obowiązywania RRF sprawozdania te muszą zawierać informacje na temat postępów we wdrażaniu reform i inwestycji przewidzianych w RRP i zawartych w średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych; podkreśla, że sprawozdania te mają zasadnicze znaczenie z punktu widzenia przejrzystości, rozliczalności i skutecznego wykorzystania funduszy unijnych, oraz wzywa Komisję do sprawdzenia, czy państwa członkowskie dostarczają na czas pełnych i dokładnych informacji zgodnie z celami RRF;

266. zauważa, że od 2021 r. Komisja wydała 20 końcowych sprawozdań z audytu obejmujących kamienie milowe i wartości docelowe, zawierających 591 zaleceń dla 15 państw członkowskich; wyraża szczególne zaniepokojenie faktem, że w przypadku większości (64 %) ze 136 zaleceń związanych z krytycznymi i bardzo ważnymi ustaleniami termin wdrożenia określony w sprawozdaniu z audytu już upłynął; odnotowuje uznanie przez Komisję, że takie opóźnienia we wdrażaniu przez niektóre państwa członkowskie dotyczą 22 % wszystkich zaleceń związanych z krytycznymi i bardzo ważnymi ustaleniami; odnotowuje ponadto, że Komisja zaakceptowała zalecenie Trybunału dotyczące przeanalizowania przyczyn opóźnień we wdrażaniu przez państwa członkowskie oraz stałego przeglądu statusu wszystkich niezrealizowanych zaleceń; oczekuje, że w trybie

---

19 Wytyczne C/2024/3975, 21 czerwca 2024 r.

pilnym zajmie się opóźnieniami we wdrażaniu zaleceń Komisji z audytów ex post;

267. przypomina, że Komisja nadal dodawała kamienie milowe dotyczące kontroli po wykryciu uchybień w systemach kontroli państw członkowskich; odnotowuje uwagę Trybunału, że chociaż Komisja wzmocniła kontrole zamówień publicznych i pomocy państwa, systemy kontroli państw członkowskich pozostają niewystarczająco skuteczne, jeśli chodzi o zapewnienie zgodności z przepisami; zauważa, że Trybunał stwierdził uchybienia, które stanowią zagrożenie dla ochrony interesów finansowych Unii, w 22 odrębnych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, w tym brak kontroli mających na celu zapobieganie konfliktom interesów lub ich wykrywanie, uchybienia dotyczące uzasadnienia dla zastosowania trybu pilnego oraz uchybienia dotyczące oszacowania wartości zamówienia i czasu trwania projektu, co doprowadziło do powstania znacznych różnic między dokumentacją przetargową a faktycznie podpisanymi umowami; stwierdza, że Komisja kontroluje swoje wytyczne dla państw członkowskich w celu poprawy kontroli na szczeblu krajowym; podkreśla, że choć zgodność z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych i zasadami pomocy państwa zasadniczo nie ma wpływu na prawidłowość wypłat dokonywanych przez Komisję państwom członkowskim, przepisy te są jednak ważne dla zapewnienia w pełni funkcjonującego rynku wewnętrznego; uważa w związku z tym, że finansowanie musi być zgodne z obowiązującymi zasadami rynku wewnętrznego; dostrzega, że podczas wysłuchania w komisji Kontroli Budżetowej 8 grudnia 2025 r. komisarz do spraw budżetu i administracji publicznej oraz zwalczania nadużyć finansowych przyznał, że jednym z niedociągnięć, których należy unikać, jest fakt, że przepisy dotyczące zamówień publicznych i pomocy państwa nie są traktowane jako warunek wypłat, oraz że Komisja zobowiązała się do skorygowania tego faktu w kolejnych WRF;

268. zauważa, że w przypadku pięciu państw członkowskich Trybunał stwierdził uchybienia w ich deklaracjach zarządczych, które mają zagwarantować, że informacje przedłożone wraz z wnioskami o płatność są kompletne, dokładne i wiarygodne; odnotowuje ustalenie Trybunału, że pięć państw członkowskich – Czechy, Hiszpania, Francja, Chorwacja i Słowacja – było świadomych niewystarczających dowodów na zadowalającą realizację niektórych kamieni milowych i wartości docelowych przy składaniu wniosku o płatność, ale żadne z nich nie zawarło w swojej deklaracji zarządczej żadnych zastrzeżeń podkreślających, że kamień milowy/wartość docelowa zostały osiągnięte jedynie częściowo w momencie składania wniosku o płatność;

269. wyraża zaniepokojenie ustaleniami Trybunału zawartymi w sprawozdaniu specjalnym 22/2024 pt. „Wsparcie z RRF na rzecz lepszego otoczenia biznesowego”; podkreśla, że reformy określone w

planach krajowych różnią się zakresem, charakterem i ambicjami i nie zawsze mogą przekładać się na zmiany strukturalne w otoczeniu biznesowym; wyraża również rozczarowanie, że kamienie milowe i wartości docelowe zasadniczo ograniczają się do pomiaru „produktów” prawnych, głównie przyjęcia przepisów, a nie dotyczą ich rezultatów, w związku z czym warunki płatności są uznawane za spełnione po przyjęciu przepisów, a nie wtedy, gdy przepisy te przynoszą konkretne rezultaty; zauważa, że wiele reform przewidziano jeszcze przed RRF, ale wsparcie finansowe z RRF pomogło teraz zapewnić ich wdrożenie;

Audyt i kontrola

270. odnotowuje uwagę Trybunału, że jeśli chodzi o poważne nieprawidłowości, których państwo członkowskie nie skorygowało, dyrektor generalny DG ECFIN zamieścił w swoim poświadczeniu wiarygodności zastrzeżenie ze względu na wysoki poziom ryzyka stwierdzony w odniesieniu do jednego państwa członkowskiego, tj. Czech; poziom ten stwierdzono w związku z dwoma odrębnymi przypadkami konfliktów interesów, w odniesieniu do których dotychczas nie ma informacji o dalszych działaniach naprawczych podjętych przez Czechy i w związku z którymi Komisja nie wszczęła jeszcze działań naprawczych; zauważa, że zastrzeżenie to dotyczy dwóch płatności w ramach RRF oraz że Komisja oceniła również 22 płatności jako obarczone średnim ryzykiem, a sześć płatności jako obarczone niskim ryzykiem wystąpienia poważnych nieprawidłowości; odnotowuje z zaniepokojeniem opinię Trybunału, że ponieważ kryteria oceny ryzyka są w dużej mierze dostosowane do tych stosowanych podczas kontroli w obszarach takich jak zamówienia publiczne i pomoc państwa, ogólna ocena może nie uwzględniać w pełni poziomu ryzyka bazowego;

271. jest zaniepokojony doniesieniami Trybunału, że przekazywane Komisji informacje na temat wykrytych nadużyć są ograniczone, i podkreśla konieczność poprawy przepływu informacji w celu zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności przez wzmocnione środki ostrożności; podkreśla, że według stanu na koniec 2024 r. EPPO prowadziła 311 spraw związanych z NGEU i że wszystkie z wyjątkiem czterech dotyczyły RRF, co stanowi około 17 % wszystkich postępowań przygotowawczych w sprawie nadużyć finansowych związanych z wydatkami; zwraca uwagę, że według szacunków szkody dla interesów finansowych Unii wynoszą 2,8 mld EUR, co stanowi 30 % (w 2023 r. – 25 %) całości szacowanych szkód wynikających ze wszystkich nadużyć związanych z wydatkami Unii; podkreśla jednak, że EPPO oficjalnie powiadomiła Komisję jedynie o 75 sprawach związanych z RRF oraz że 80 % zgłoszonych spraw dotyczyło jednego działania w jednym państwie członkowskim: we Włoszech; odnotowuje również ustalenie EPPO, że krajowe organy ścigania pozostały głównym źródłem zgłoszeń, a 90 % nowych dochodzeń wszczęto na podstawie ich informacji; na

podstawie sprawozdania specjalnego Trybunału 06/2026 pt. „Zwalczanie nadużyć finansowych w RRF” stwierdza również, że państwa członkowskie zgłosiły DG ECFIN 51 przypadków podejrzewanego nadużycia finansowego od początku istnienia RRF w 2021 r. aż do końca 2024 r.; wyraża zaniepokojenie, że zgłoszenia ze strony instytucji, organów, urzędów i agencji Unii, w tym Komisji, stanowią podstawę mniej niż 1 % nowych dochodzeń EPPO wszczętych w 2025 r., co budzi dalsze obawy co do zdolności Komisji do nadzorowania RRF; jest również zaniepokojony faktem, że EPPO spodziewa się, że liczba spraw będzie nadal rosnąć, ponieważ RRF nie został wdrożony nawet w połowie; podkreśla, że dane liczbowe przedstawione przez EPPO potwierdzają, że w RRF występuje ryzyko nadużyć finansowych; podkreśla, że taka sytuacja wskazuje na potrzebę dalszego wzmocnienia krajowych zdolności wykrywania nadużyć finansowych i w zakresie sprawozdawczości, współpracy z Prokuraturą Europejską i Komisją oraz ogólnej skuteczności i spójności systemów zwalczania nadużyć finansowych w całej Unii; podkreśla, że ochrona funduszy Unii i pieniędzy podatników wymaga solidnych, skoordynowanych i dysponujących odpowiednimi zasobami struktur zwalczania nadużyć finansowych zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym;

272. z zadowoleniem przyjmuje reformy zrealizowane przez Bułgarię oraz postępy osiągnięte w 2025 r., kiedy kraj ten otrzymał około 31 % całkowitego przyznanego finansowania z RRF w dwóch transzach wynoszących 1,91 mld EUR; dostrzega kluczowe reformy w dziedzinie zamówień publicznych i przejrzystości wymiaru sprawiedliwości; zauważa, że 3 listopada 2025 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie częściowego zawieszenia wypłaty drugiej transzy bezzwrotnego wsparcia dla Bułgarii, ponieważ jeden kamień milowy dotyczący reformy antykorupcyjnej nie został uznany za osiągnięty w zadowalający sposób; docenia wysiłki podjęte przez rząd Bułgarii na rzecz reform mających na celu zapewnienie niezależnego politycznie powołania Komisji Antykorupcyjnej; zauważa, że w decyzji wykonawczej Komisji dostrzeżono ponadto, że Zgromadzenie Narodowe zachowuje dominującą rolę zarówno w mianowaniu, jak i powoływaniu kierownictwa Komisji Antykorupcyjnej; zwraca uwagę, że Bułgaria ma sześć miesięcy na zmianę ram prawnych i wykazanie, że osiągnęła wymagany próg; podkreśla, że zawieszenie powinno zostać zniesione tylko wtedy, gdy Bułgaria podejmie niezbędne środki w celu zapewnienia zadowalającego osiągnięcia kamienia milowego;

273. odnotowuje wielokrotne ustalenia Trybunału dotyczące niedociągnięć niektórych krajowych instytucji audytowych w kwestii zakresu, jakości, dokumentacji i sprawozdawczości; podkreśla potrzebę jasnych ram odpowiedzialności, aby zagwarantować jakość i spójność; domaga się, aby organy audytowe w państwach członkowskich przestrzegały międzynarodowych standardów audytu; ostrzega, że niedopełnienie tego obowiązku podważa wiarygodność

ich pracy i stanowi zagrożenie dla podejścia opartego na zasadzie jednego audytu;

274. ubolewa nad niepełnymi ścieżkami audytu zaobserwowanymi przez Trybunał w kontekście RRF, które osłabiają identyfikowalność i ograniczają zdolność Parlamentu i Trybunału do sprawowania kontroli; podkreśla, że Trybunał musi mieć dostęp do wszystkich baz danych i systemów informacyjnych Komisji wykorzystywanych do gromadzenia, wymiany i monitorowania danych między Komisją a państwami członkowskimi; podkreśla, że Trybunał powinien mieć bezpośredni i szybki dostęp do oryginalnych danych zapisanych w systemie, zanim nastąpi ich modyfikacja, agregacja lub edycja przez organy krajowe bądź służby Komisji; podkreśla, że taki dostęp ma zasadnicze znaczenie, jeżeli chodzi o bezstronność, wiarygodność i skuteczność audytów oraz przejrzystość i rozliczalność podczas wykonywania budżetu Unii;

275. wyraża zaniepokojenie, że audyt RRF i innych instrumentów opartych na wynikach koncentruje się raczej na audytach systemów niż na kontroli faktycznie poniesionych wydatków; ostrzega, że takie audyty systemów mogą nie ujawniać podstawowych problemów, które mogą mieć skutki uboczne i poważnie zagrażać należytemu zarządzaniu finansami w ramach budżetu Unii oraz ochronie interesów finansowych Unii; wzywa Komisję do podjęcia zdecydowanych środków naprawczych, wzmocnienia procedur audytu i akredytacji oraz dopilnowania, by podobne błędy systemowe nie powtarzały się, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady proporcjonalności w odniesieniu do obowiązków sprawozdawczych i dokumentacyjnych;

276. uważa, że RRF stanowi konstytucyjny test demokratycznej rozliczalności, biorąc pod uwagę jego wielkość, tempo wdrażania i wyjątkowy model realizacji; przypomina, że RRF jest finansowany z dużych wspólnych europejskich pożyczek i w związku z tym wymaga najwyższych standardów odpowiedzialności finansowej, przejrzystości i optymalnego wykorzystania środków finansowanych przez europejskich podatników; podkreśla, że rola Parlamentu jako organu udzielającego absolutorium ma sens tylko wtedy, gdy standardy przejrzystości, identyfikowalności, obiektywnego stosowania przepisów i weryfikacji są rygorystycznie i spójnie stosowane we wszystkich państwach członkowskich oraz gdy ocena kamieni milowych i wartości docelowych odbywa się w sposób w pełni obiektywny i nieupolityczniony, gwarantujący równe traktowanie państw członkowskich; uważa, że przejściu na instrumenty oparte na wynikach musi towarzyszyć kontrola parlamentarna, aby zagwarantować demokratyczną rozliczalność; sprzeciwia się propozycjom, które zakłócą równowagę instytucjonalną i osłabią rolę Parlamentu jako organu udzielającego absolutorium;

Przejrzystość

277. stwierdza, że w 2024 r. Trybunał ocenił systemy krajowe pięciu państw członkowskich, aby sprawdzić, czy były one w stanie śledzić środki z RRF od budżetu krajowego aż do ostatecznych odbiorców i dalej, a także dostarczyć dane dotyczące wydatków ostatecznych odbiorców; odnotowuje uwagę Trybunału, że identyfikowalność środków z RRF nie jest systematyczna we wszystkich państwach członkowskich oraz że systemy istniejące w dwóch państwach członkowskich nie zapewniły regularnego gromadzenia danych na temat wydatków poniesionych przez ostatecznych odbiorców środków z RRF; ubolewa nad ustaleniem Trybunału, że pomimo wytycznych Komisji dotyczących metodyki, którą mają stosować państwa członkowskie przy publikowaniu informacji o 100 największych ostatecznych odbiorcach[20], występują znaczne różnice w rodzaju publikowanych informacji; wyraża poważne zaniepokojenie, że brak przejrzystości i identyfikowalności może podważyć zaufanie publiczne i skuteczną kontrolę demokratyczną wydatków z RRF; zauważa również, że dwa państwa członkowskie zgłosiły kwoty przydzielone (tj. zapisane w budżecie) lub wypłacone, ale w niektórych przypadkach jedynie na poziomie instytucji pośredniczących, a w niektórych przypadkach w połączeniu z finansowaniem krajowym, oraz że jedno państwo członkowskie zgłosiło jedynie dane dotyczące działań z kamieniami milowymi i wartościami docelowymi ujętymi we wniosku o płatność skierowanym do Komisji, co nie odzwierciedlało w pełni wdrażania bieżących działań;

278. przypomina, że art. 22 ust. 2 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia (UE) 2021/241 w sprawie RRF nakłada na państwa członkowskie obowiązek – do celów audytu i kontroli – gromadzenia porównywalnych informacji na temat wykorzystania środków z RRF, w tym nazw ostatecznych odbiorców, wykonawców i podwykonawców oraz beneficjentów rzeczywistych; przypomina ponadto, że chociaż rozporządzenie nie zobowiązuje państw członkowskich do gromadzenia i publikowania informacji na temat wydatków poniesionych przez ostatecznych odbiorców podczas realizacji kamieni milowych lub wartości docelowych ani do przedstawiania takich informacji we wnioskach o płatność z RRF, są one jednak zobowiązane do publikowania takich informacji w odniesieniu do 100 „ostatecznych odbiorców” otrzymujących największe kwoty z RRF; odnotowuje stanowisko Komisji przedstawione w wytycznych dotyczących planów odbudowy i zwiększania odporności, w którym opisano ostatecznego odbiorcę jako „ostatni podmiot otrzymujący środki finansowe, który nie jest wykonawcą ani podwykonawcą”; wyraża głębokie zaniepokojenie taką interpretacją pojęcia „ostatecznego odbiorcy” i ponownie

---

20 COM(2024)0474, załącznik V do sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z wdrażania RRF, 10.10.2024 r.

podkreśla, że jest to sprzeczne z obowiązującym prawodawstwem; podkreśla, że oczekuje od Komisji egzekwowania zgodności z obowiązującym prawodawstwem i wykorzystania wszystkich dostępnych jej środków w celu zapewnienia, aby państwa członkowskie dostarczyły kompletny i miarodajny wykaz ostatecznych odbiorców, z wyłączeniem jedynie podmiotów pośredniczących, takich jak ministerstwa lub instytucje zarządzające; podkreśla, że – do celów przejrzystości – Parlament rozważy wszystkie dostępne środki, aby wyegzekwować zgodność i zapobiec stosowaniu podobnej wykładni do przepisów dotyczących przejrzystości w innych rozporządzeniach finansowych; uważa, że uporczywe niezapewnianie odpowiedniej publikacji informacji o ostatecznych odbiorcach poważnie ogranicza zdolność Parlamentu do udzielania absolutorium na podstawie rzetelnych informacji; przypomina, że Parlament wielokrotnie wyrażał poważne obawy w poprzednich rezolucjach w sprawie udzielenia absolutorium w odniesieniu do RRF, w tym dotyczące przejrzystości ostatecznych odbiorców; uważa, że Komisja powinna wszczynać postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego oraz działać bez zbędnej zwłoki, wykorzystując swoje uprawnienia jako strażniczka traktatów wobec państw członkowskich, aby zapewnić obywatelom i zainteresowanym stronom pełny dostęp do tych informacji; jeżeli Komisja tego nie uczyni, Parlament rozważy odpowiednie środki w ramach swoich prerogatyw w trosce o przestrzeganie przepisów, w tym działania prawne; podkreśla, że pełne i wiarygodne informacje na temat ostatecznych odbiorców mają zasadnicze znaczenie dla zapobiegania niewłaściwemu wykorzystywaniu funduszy, wykrywania nadużyć finansowych i zapewnienia równych standardów rozliczalności we wszystkich państwach członkowskich;

279. przypomina Komisji, że należy ściśle przestrzegać litery i ducha rozporządzenia w sprawie RRF oraz że przyjmowanie wytycznych lub innych dokumentów wewnętrznych musi być w pełni zgodne z wynikami negocjacji między współprawodawcami; uważa, że Komisja nie zadbała o to, gdy przyjęła przepisy dotyczące interpretacji pojęcia „ostatecznego odbiorcy” w swoich wytycznych dotyczących RRP;

280. podkreśla ponadto, że 4 lutego 2025 r. członkowie Komisji Kontroli Budżetowej zwrócili się do Komisji – do celów udzielenia absolutorium na podstawie art. 139 TFUE – o przekazanie, w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego, wykazu 100 głównych osób fizycznych lub podmiotów otrzymujących środki finansowe w ramach RRF, w tym wykonawców i podwykonawców; uważa za niedopuszczalne, że tylko sześć państw członkowskich udostępniło służbom Komisji wymagane dane, jedno państwo członkowskie wyraziło zamiar udostępnienia wykazu w przyszłości, trzy inne państwa członkowskie wskazały, że nie przedstawią danych, twierdząc, że wniosek nie jest zgodny z wymogami w zakresie sprawozdawczości określonymi w rozporządzeniu w sprawie RRF, a

pozostałe 17 państw członkowskich w ogóle nie odpowiedziało na wniosek Komisji;

281. zwraca uwagę na kluczowy wkład RRF w zapobieganie poważnemu pogorszeniu koniunktury gospodarczej i kryzysowi społecznemu w następstwie pandemii COVID-19 oraz na jego zdolność do zapewnienia silnego narzędzia reagowania kryzysowego;

Zalecenia

282. wzywa Komisję do podjęcia działań zgodnie z zaleceniami Trybunału zawartymi w jego sprawozdaniu rocznym za 2024 r. i do:

(i) przeprowadzenia wystarczających badań bezpośrednich, aby zagwarantować wiarygodność informacji potwierdzających spełnienie przez państwa członkowskie wymogów zapisanych w decyzjach wykonawczych Rady; Komisja powinna przeprowadzać te badania, gdy ocenia osiągnięcie kamieni milowych i wartości docelowych, które potwierdzono głównie sprawozdaniami z monitorowania lub sprawozdaniami z realizacji, a nie polegać na danych i wynikach kontroli przekazywanych przez państwa członkowskie;

(ii) przeanalizowania przyczyn opóźnień w realizowaniu przez państwa członkowskie zaleceń związanych z krytycznymi lub bardzo istotnymi ustaleniami oraz do rozważenia zastosowania ryczałtowych obniżeń płatności;

283. ponadto wzywa Komisję do:

(i) ścisłego monitorowania dalszej realizacji kamieni milowych i wartości docelowych, w szczególności tych związanych z audytem, monitorowaniem i kontrolą, oraz do zapewnienia odpowiedniego monitorowania stanu realizacji różnych kamieni milowych i wartości docelowych w różnym momencie po wygaśnięciu RRF, z uwzględnieniem wariantów przewidzianych w umowach w sprawie finansowania i umowach pożyczki oraz w europejskim semestrze;

(ii) ścisłej współpracy z państwami członkowskimi w celu zapewnienia pełnej i starannej realizacji kamieni milowych i wartości docelowych, w szczególności tych o charakterze strukturalnym lub związanych z zaleceniami dla poszczególnych krajów;

(iii) wdrożenia bardziej rygorystycznych mechanizmów weryfikacji, aby zapobiec uwzględnianiu wcześniej istniejących projektów, które nie zapewniają wartości dodanej w kontekście RRF;

(iv) zapewnienia pełnej zgodności z kamieniami milowymi RRF i wypłaty finansowania wyłącznie pod warunkiem dalszej

realizacji kamieni milowych;

(v) niezwłocznego zawarcia wiążącego porozumienia międzyinstytucjonalnego zapewniającego Trybunałowi pełny i systematyczny dostęp w czasie rzeczywistym do wszystkich baz danych, w tym Arachne i Fenix;

(vi) konsekwentnego i prawidłowego stosowania przepisów dotyczących „ostatecznych odbiorców”, zawartych w rozporządzeniu w sprawie RRF, przez zmianę wytycznych dotyczących krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, komunikowania się z państwami członkowskimi w sprawie prawidłowego stosowania definicji „ostatecznych odbiorców”, dopilnowania, aby państwa członkowskie gromadziły i przekazywały organowi udzielającemu absolutorium informacje na temat ostatnich podmiotów, które otrzymały fundusze, z wyłączeniem podmiotów pośredniczących, takich jak ministerstwa lub instytucje zarządzające, przed ostatnim terminem składania wniosków o wypłatę środków w ramach RRF oraz – w razie konieczności – wszczynania postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;

(vii) zapewnienia większej przejrzystości RRF dzięki terminowej publikacji ocen, sprawozdań krajowych, audytów i działań naprawczych Komisji w dostępnym i weryfikowalnym formacie, co umożliwi odpowiednią kontrolę ze strony Parlamentu, Trybunału i obywateli; popiera wielopoziomowe podejście do dostępu – pełnego i w czasie rzeczywistym dla Trybunału, nieograniczonego prawa Parlamentu do informacji oraz przejrzystego publicznego dostępu zgodnie z orzeczeniami TSUE – przy jednoczesnej dbałości o zgodność z RODO i unijnymi przepisami o ochronie danych; podkreśla, że opublikowane dane muszą odzwierciedlać rzeczywistą realizację projektu i jego wyniki;

(viii) zapewnienia spójnych informacji na temat wyników w WRF na okres po 2027 r. przez ustanowienie jednolitego zestawu jasno określonych obszarów polityki i spójnej metodyki w celu powiązania wyzwań, celów, środków, finansowania i wskaźników wykonania z co najmniej jednym obszarem polityki, w tym przez wykorzystanie zharmonizowanych ram sprawozdawczości i mierzalnych, porównywalnych wskaźników we wszystkich państwach członkowskich, które umożliwiają jasną ocenę wyników, efektywności i wartości finansowania unijnego;

(ix) ścisłego stosowania przepisów rozporządzenia w sprawie RRF, w tym przepisów dotyczących zawieszenia płatności lub odzyskiwania kwot, w szczególności jeżeli nie jest zapewniona

ochrona interesów finansowych Unii;

(x) zlecenia przeprowadzania interoperacyjnych, zautomatyzowanych kontroli krzyżowych między instrumentami z zakresu RRF, polityki spójności i zarządzania bezpośredniego oraz do corocznego składania organowi udzielającemu absolutorium sprawozdań na temat wykrytych przypadków podwójnego finansowania;

(xi) ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, zwłaszcza tymi, które borykają się ze strukturalnymi ograniczeniami, przez oferowanie ukierunkowanej pomocy technicznej, wytycznych i wsparcia administracyjnego w celu zapewnienia pełnego i skutecznego wdrożenia inwestycji i reform w ramach RRF we wszystkich państwach członkowskich;

(xii) skuteczniejszych mechanizmów monitorowania i dopilnowania, aby reformy i inwestycje finansowane z RRF pozostały operacyjne i wywierały trwały wpływ po okresie wypłaty w celu ochrony interesów finansowych Unii i pieniędzy podatników;

(xiii) zaproponowania, w odniesieniu do instrumentów i przeglądu przepisów po 2026 r., by nałożyć na państwa członkowskie obowiązek zgłaszania podejrzeń nadużyć finansowych i nieprawidłowości przy użyciu ujednoliconej taksonomii zgodnej ze standardami OLAF-u/EPPO;

(xiv) przeprowadzenia oceny makroekonomicznej w celu oszacowania skuteczności i efektywności wsparcia Unii dla państw członkowskich z RRF, w tym zakresu, w jakim wsparcie dotarło w porę i było proporcjonalne do zamierzonych celów Instrumentu, w szczególności odbudowy po kryzysie związanym z COVID-19, oraz przekazania jej organowi udzielającemu absolutorium;

(xv) apelowania o wprowadzenie narzędzi analityki predykcyjnej w oparciu o sztuczną inteligencję i uczenie maszynowe, co umożliwi audytorom ocenę ryzyka w czasie rzeczywistym i skuteczniejsze wykrywanie anomalii.